

Kirkkohallitus

Tuloslaskelma ja tase

Tilikartta, tilien kirjausohjeet ja laskelmakaavat

14.12.2023 Virastokollegio

Sisällysluettelo

Johdanto	6
Tuloslaskelma.....	7
I Tuloslaskelmaa koskevat säännökset, määräykset ja ohjeet.....	7
II Tuloslaskelmakaava.....	9
III Tuloslaskelmatilit ja kirjausohjeet.....	11
1. Toimintatuotot	11
1.1 Korvaukset	11
1.2 Myyntituotot	12
1.3 Maksutuotot.....	14
Seurakuntatyön maksutuotot.....	15
Hautaustoimeen liittyvät maksutuotot	16
Hautojen hoitoon liittyvät tuotot	17
Muut maksutuotot	18
1.4 Vuokratuotot.....	19
1.5 Metsätalouden tuotot.....	20
1.6 Kolehti-, keräys- ja lahjoitustuotot.....	21
Yhteisvastuukeräyksen tuotot, kulut ja tilitykset.....	24
Erityiskatteiset rahastot	24
1.7 Tuet ja avustukset	24
1.8 Muut toimintatuotot	26
Valmisteverastojen muutos.....	29
Valmistus omaan käyttöön	30
2. Toimintakulut.....	30
2.1. Henkilöstökulut.....	30
2.1.1 Palkat ja palkkiot.....	31
2.1.2 Henkilösivukulut.....	34

2.1.3	Henkilöstökulujen oikaisuerät	36
2.2	Palvelujen ostot	37
2.3	Vuokratulut	48
2.4	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	50
2.4.1	Ostot tilikauden aikana	50
2.4.2	Varastojen lisäys tai vähennys	54
2.5	Annetut avustukset	54
2.6	Muut toimintakulut	55
	Kulttuuriperinnön hoito- ja ylläpitokulut, -tuotot ja investoinnit	58
	Investoinnit	59
3.	Kirkollisvero ja valtionrahoitus	66
4.	Verotuskulut	66
5.	Kirkon rahastomaksut	67
6.	Toiminta-avustukset	68
7.	Rahoitustuotot ja -kulut	68
7.1	Korkotuotot	70
7.2	Sijoituskiinteistöjen ja -huoneistojen tuotot	70
7.3	Muut rahoitustuotot	71
7.4	Sisäiset korkotuotot	71
7.5	Arvonmuutokset sijoituksista	72
7.6	Korkokulut	72
7.7	Sijoituskiinteistöjen ja -huoneistojen kulut	73
7.8	Muut rahoituskulut	73
7.9	Sisäiset korkokulut	74
8.	Poistot ja arvonalentumiset	75
8.1	Suunnitelman mukaiset poistot	75
8.2	Kertaluonteiset poistot	75
8.3	Pysyvien vastaavien arvonalentumiset	76
9.	Sisäiset vyörytyserät	76
10.	Erilliskirjanpituina hoidetut rahastot	77
11.	Poistoeron lisäys tai vähennys	77
12.	Varausten lisäys tai vähennys	78

13. Rahastojen lisäys tai vähennys	79
Tase	79
IV Tasetta koskevat säännökset, määräykset ja ohjeet.....	79
V Tasekaava.....	80
VI Tasetilit ja kirjausohjeet	82
Vastaavaa.....	82
1. Pysyvät vastaavat.....	82
1.1 Aineettomat hyödykkeet	82
1.1.1 Aineettomat oikeudet.....	83
1.1.2 Hautaustoimen aineettomat hyödykkeet.....	83
1.1.3 Muut pitkävaikutteiset menot	84
1.1.4 Ennakkomaksut	84
1.2 Aineelliset hyödykkeet	84
1.2.1 Maa- ja vesialueet	85
1.2.2 Hautaustoimen aineelliset hyödykkeet	86
1.2.3 Rakennukset.....	87
1.2.4 Kiinteät rakenteet ja laitteet.....	89
1.2.5 Koneet ja kalusto	89
1.2.6 Muut aineelliset hyödykkeet	90
1.2.7 Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat.....	91
1.3 Sijoitukset	91
1.3.1 Osakkeet ja osuudet	92
1.3.2 Saamiset.....	92
2. Toimeksiantojen varat	93
2.1 Lahjoitusrahastojen erityiskatteet.....	93
2.2 Muut toimeksiantojen varat	94
3. Vaihtuvat vastaavat	95
3.1 Vaihto-omaisuus.....	95
3.1.1 Aineet ja tarvikkeet	96
3.1.2 Keskeneräiset tuotteet	96
3.1.3 Valmiit tuotteet/Tavarat	97
3.1.4 Muu vaihto-omaisuus	97

3.1.5	Ennakkomaksut	97
3.2	Saamiset	98
3.3	Pitkäaikaiset saamiset	98
3.3.1	Myyntisaamiset	98
3.3.2	Lainasaamiset	98
3.3.3	Muut saamiset	99
3.3.4	Siirtosaamiset	99
Lyhytaikaiset saamiset		99
3.4	Rahoitusarvopaperit	103
3.4.1	Osakkeet ja osuudet	103
3.4.2	Muut arvopaperit	104
3.5	Rahat ja pankkisaamiset	105
Vastattavaa		105
4.	Oma pääoma	106
4.1	Peruspääoma	106
4.2	Arvonkorotusrahasto	107
4.3	Ainaishoitosopimusten pääomat	107
4.4	Yleiskatteiset rahastot	108
4.5	Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä	109
4.6	Tilikauden ylijäämä/alijäämä	109
5.	Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	110
5.1	Poistoero	110
5.2	Vapaaehtoiset varaukset	110
6.	Pakolliset varaukset	112
6.1	Eläkevaraukset	113
6.2	Muut pakolliset varaukset	113
7.	Toimeksiantojen pääomat	114
7.1	Lahjoitusrahastojen pääomat	114
7.2	Muut toimeksiantojen pääomat	115
8.	Vieras pääoma	116
8.1.	Pitkäaikainen vieras pääoma	117
8.1.1	Lainat	117
8.1.2	Saadut ennakot	118

8.1.3	Ostovelat	119
8.1.4	Muut velat.....	120
8.1.5	Siirtovelat	120
8.2.	Lyhytaikainen vieras pääoma	121
8.2.1	Lainat.....	121
8.2.2	Saadut ennakot.....	122
8.2.3	Ostovelat	122
8.2.4	Muut velat.....	123
8.2.5	Siirtovelat	124

Tililuettelon ja kirjausohjeen on käsitellyt ja hyväksynyt

- Seurakuntien kirjanpitoasioiden neuvottelukunta 30.10.2018
- Virastokollegio 22.11.2018

Tuloslaskelma- ja taseohjeen virastokollegio hyväksyi 17.6.2020.

Tililuettelo ja kirjausohje otettiin käyttöön tilivuodesta 2020 alkaen ja vuoden 2020 talousarviossa käytettiin tämän luettelon mukaisia tilejä. Kirjausohjeeseen talous-suunnittelupäällikkö on tehnyt myöhemmin joitakin päivityksiä virastokollegiolta saamansa valtuutuksen nojalla.

Johdanto

Tähän ohjeeseen on yhdistetty neljä aiempaa ohjetta: kirjausohje taseen tilit, kirjausohje tuloslaskelman tilit, taseohje ja tuloslaskelmaohje. Ohjeiden sisältöön ei tässä yhdistelyssä ole tehty muutoksia. Yhdistelyn tarkoituksena on ollut koota koko tuloslaskelmaa ja tasetta koskeva ohjeistus yhteen dokumenttiin, jolloin tietoa on helpompi käyttää, hallita ja päivittää.

Seurakunnan kirjanpidossa ja tilinpäätöksen laadinnassa noudatetaan kirkkolakia ja kirkkojärjestystä sekä soveltuvin osin kirjanpitolakia (KPL 1336/1997). Kirkkohallitus antaa ohjeita ja määräyksiä kirjanpitolain säännösten soveltamisesta. Kirkkohallituksen antamat ohjeet ja määräykset kuuluvat kirjanpitolain edellyttämän hyvän kirjanpitoavan (KPL 1:3) lähteisiin seurakunnan kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä. Kirkkohallituksen asettaman kirjanpitoasioiden neuvottelukunnan tehtävänä on antaa ohjeita ja lausuntoja kirjanpitolain ja Kirkkohallituksen antamien ohjeiden soveltamisesta seurakuntien kirjanpidossa. Kirjanpitoasioiden neuvottelukunnan tehtävänä on myös yleisten neuvojen ja ohjeiden antaminen kirjanpitolain soveltamisesta ja kirjanpidon pitämisestä, tarkoituksena hyvän kirjanpitoavan edistäminen seurakunnissa ja seurakuntayhtymissä.

Tuloslaskelma

I Tuloslaskelmaa koskevat säännökset, määräykset ja ohjeet

Seurakunnan ja seurakuntayhtymän on laadittava tuloslaskelma, joka liitetietoineen on sisällytettävä tilinpäätökseen (KJ 6:8,1). Tuloslaskelman tehtävänä on osoittaa, kattavatko tuotot toiminnasta aiheutuneet kulut, ottaen huomioon pitkävaikutteisen omaisuuden hankintamenon jaksottamisesta aiheutuneet poistot sekä arvonalentumiset tilikauden aikana. Tuloslaskelma palvelee seurakunnan ja seurakuntayhtymän oman johtamisen lisäksi eri sidosryhmiä. Tuloslaskelman laadinnasta on säädetty KPL 3:1 ja KPA 1.luvussa.

Toiminnan tuotot ja kulut ryhmitellään seurakunnan tuloslaskelmakaavassa tuotto- ja kululajeittain. Kaikki toimintatulot ja -menot tilikauden aikana kirjataan seurakunnan tuloslaskelmaan. Liiketapahtumat on kirjattava kirjanpitoon aika- ja asijärjestyksessä. Käteisellä rahalla suoritettut maksut on kirjattava viipymättä päiväkohtaisesti. Muut kirjaukset saadaan tehdä kuukausikohtaisesti tai muulla vastaavalla jaksotuksella neljän kuukauden kuluessa kalenterikuukauden tai jakson päättymisestä. (KPL 2:4,1–2) Koska seurakunnan tilinpäätös tehdään 31.3. mennessä, tilinpäätöksen laatimisaikana tätä pykälää ei sovelleta.

Tuloslaskelman esittämistapa:

- Tuloslaskelma laaditaan annetun tuloslaskelmakaavan mukaisena riippumatta siitä, miten seurakunta on toimintansa organisoinut. Jos yksittäisen nimikkeen kohdalle ei tule lukua tilikaudelta ja edeltävältä tilikaudelta, se on jätettävä pois tuloslaskelmasta (KPA 1:11).
- Talousarvion toteutumisvertailussa, joka on osa tilinpäätöstä, esitetään toiminnan tuottojen ja kulujen jaottelu toimintayksiköittäin ja tehtäväalueittain.
- Tuloslaskelma sisältää sisäiset erät, kun se esitetään talousarvion toteutumisvertailussa. Tilinpäätöksen tilinpäätöslaskelmissä esitettäessä tuloslaskelmaan ei sen sijaan sisällytetä sisäisiä eriä.

Tuloslaskelmakaavassa:

- **Toimintakate** ilmoittaa, paljonko käyttötalouden nettokuluista jää katettavaksi verotuloilla, valtionrahoituksella, keskusrahaston toiminta-avustuksilla ja mahdollisilla rahoitustuotoilla. Lisäksi verotuloilla maksetaan Kirkon rahastomaksut ja lainakorot.
- **Vuosikate** on tilikauden tuottojen ja kulujen erotus, joka on käytettävissä investointien ja lainanlyhennysten rahoittamiseen ja/tai rahoitusaseman vahvistamiseen. Ennen vuosikatetta esitetään vain säännönmukaisen toiminnan tuotot ja kulut.
- **Tilikauden** tulos on tilikaudelle jaksotettujen tuottojen ja kulujen erotus eli tulos ennen tuloksen järjestelyeriä. Tilikauden tuloksen jälkeen esitetään tuloksen järjestelyerät eli vapaaehtoisten varausten ja rahastojen muutokset sekä poistoeron muutokset.
- **Tilikauden** ylijäämä (alijäämä) osoittaa, mitä jää jäljelle tilikauden tuloksesta tuloksenjärjestelyerien jälkeen. Se osoittaa, kuinka paljon tilikaudelta on siirrettävissä taseen tilille Tilikauden ylijäämä/alijäämä, kun tilikauden tuloksesta on vähennetty / lisätty varausten, rahastojen sekä poistoerojen muutokset. Ylijäämäinen tilikauden tulos jätetään ylijäämätilille, taikka se voidaan siirtää varauksiin tai rahastoihin. Tilikauden alijäämän kattamisvelvollisuudesta on määrätty kirkkojärjestyksen 15 luvun 1 pykälässä.

Seurakunnan ja seurakuntayhtymän liikevaihtoa vastaavaan erään luetaan toimintatuotot ja verotulot (Kkh yleiskirje 8/2005).

Ohjeessa tarkoitetaan jäljempänä seurakunnalla myös seurakuntayhtymää. Seurakuntayhtymiin liittyvät erillisohjeet on esitelty Kirkkohallituksen yleiskirjeessä nro 15/2005. Seurakuntayhtymällä on yksi virallinen tuloslaskelma riippumatta siitä, mitä seurakuntayhtymän perussäännössä on määrätty varojen ja velkojen omistuksesta paikallisseurakuntien kesken.

II Tuloslaskelmakaava

Seurakunnan ja seurakuntayhtymän tuloslaskelman kaava
Toimintatuotot
Korvaukset
Myyntituotot
Maksutuotot
Vuokratuotot
Metsätalouden tuotot
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat
Tuet ja avustukset
Muut toimintatuotot
Valmistevarastojen muutos
Valmistus omaan käyttöön
Toimintakulut
Henkilöstökulut
Palkat ja palkkiot
Henkilösivukulut
Henkilökulujen oikaisuerät
Palvelujen osto
Vuokratulot
Aineet ja tarvikkeet
Ostot tilikauden aikana
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)
Annetut avustukset
Muut toimintakulut
TOIMINTAKATE
Kirkollisverotulot
Valtionrahoitus
Verotuskulut
Kirkon rahastomaksut
Toiminta-avustukset
Rahoitustuotot ja -kulut

Korkotuotot
Sijoituskiinteistöjen ja -huoneistojen tuotot
Muut rahoitustuotot
Arvonalentumiset sijoituksista
Arvonalentumisten palautukset sijoituksista
Korkokulut
Sijoituskiinteistöjen ja -huoneistojen kulut
Muut rahoituskulut
VUOSIKATE
Poistot ja arvonalentumiset
Suunnitelman mukaiset poistot
Kertaluonteiset poistot
Arvonalentumiset
Erilliskirjanpitona hoidetut rahastot
Tuotot
Kulut
Siirrot rahastosta/rahastoon
TILIKAUDEN TULOS
Poistoerojen lisäys (-) tai vähennys (+)
Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+)
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)
Tilikauden ylijäämä (+) / alijäämä (-)

III Tuloslaskelmatilit ja kirjausohjeet

1. Toimintatuotot

Toimintatuottoihin kirjataan tilikaudelle jaksotetut tuotot. Toimintatuotot jaotellaan tuloslaskelmassa seuraaviin ryhmiin: korvaukset, myyntituotot, maksutuotot, vuokratuotot, metsätalouden tuotot, kolehdit, keräykset ja lahjoitukset, tuet ja avustukset ja muut toimintatuotot. Sisäinen myynti ja muut sisäisen laskutuksen ja veloituksen tuotot merkitään tileille 390000–394100 tilinpäätöksessä tehtävää eliminointia varten.

Toimintatuotot eritellään suoritteen luovutusajankohdan mukaan tai valmistusasteen perusteella (esim. rakennusurakka). Toimintatuotoista vähennetään myynnin oikaisuerät.

Myyntisaamisten luottotappiot kirjataan tilille 495000.

1.1 Korvaukset

Korvauksia ovat palveluista tai muista suoritteista perityt osuudet toiselta seurakunnalta, kunnalta, valtiolta tai yleishyödylliseltä yhteisöltä. Nämä tuotot ovat osallistuvan osapuolen osuus toiminnan kuluista.

301000 Korvaukset valtiolta ja kunnilta

Tilille kirjataan kunnan tai valtion maksamat korvaukset seurakuntien tekemistä palveluista, esimerkiksi korvaukset oppilaitoksilta ja siviilipalveluskorvaus. Tilille kirjataan myös kunnan kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesta aamu- tai iltapäiväkerhotoiminnasta saadut korvaukset. Kunta voi järjestää perusopetuslain mukaista koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa 1. ja 2. vuosiluokkien oppilaille, johon se saa valtionosuutta. (Ks. *www.oph.fi: Etusivu -> Kasvatus, koulutus ja tutkinnot -> Aamu- ja iltapäivätoiminta.*)

304000 Korvaukset muilta seurakunnilta

Tilille kirjataan muilta seurakunnilta saadut korvaukset yhteisten tehtävien hoitamisesta (esim. aluekeskusrekisterikorvaukset jäsenseurakunnilta, korvaukset sairaalasielunhoidosta, tunnustuksettoman hauta-alueen käytöstä).

306000 Muut korvaukset

Tilille kirjataan muita mahdollisia korvauksia, joille ei löydy edeltä sopivaa tiliä.

1.2 Myyntituotot

Myyntituotoilla tarkoitetaan tavaran tai palvelujen myyntiä markkinahintaan tai vähintään omakustannushintaan. Myynti on pääsääntöisesti arvonlisäverollista ja verotettavaa elinkeinotoimintaa. Myyntituottoja saattavat olla esim. pitopalveluiden, majoituspalveluiden, korttien tai adressien myynti.

310000 Sukuselvityspalvelut

Tilille kirjataan seurakunnan kirkkoherranviraston tai keskusrekisterin palveluna (käytettyyn työaikaan perustuva veloitus) asiakkaille hankkimista sukututkimuksista ja -selvityksistä muiden seurakuntien rekistereistä tai vastaavia todistuksia maistraateista. Käytetyn työajan mukaan laskutettava palvelu on arvonlisäverollista myyntiä.

Tämä tuotto on häviämässä aluekeskusrekistereiden ja Kirjurin tehokkaan käytön seurauksena. (Huom. Maksut sukuselvityksistä ja virkatodistuksista kirjataan tilille 315000 Virkatodistustuotot.)

311000 Pitopalvelu

Seurakunnan tarjoama pitopalvelutoiminta.

312000 Ruoka- ja muu elintarvikemyynti

Tilille kirjataan saatu korvaus ulkopuolisille (esim. perhejuhlat, häät, hautajaiset) tarjoilua varten hankituista ruokatavaroista. Elintarvikkeiden myyntituotot.

Leirikeskus-, seurakuntakeskus- tai muu tarjoilumyynti.

Ulkopuolisille myydyt lounaat.

Myös työntekijät lasketaan ulkopuolisiksi, kun heitä laskutetaan henkilökohtaisesti esim. seurakunta- tai leirikeskuksen varauksesta. Tarjoiluihin liittyvien ruokatarvikelaskujen sisältämät arvonlisäverot ovat vähennyskelpoisia arvonlisäverotuksessa.

Huomioi, että seurakunnan omassa ruokalassa järjestetyn työpaikkaruokailun ja leireiltä työntekijöiltä perittävät lounastuotot kirjataan tilille 324000 Henkilöstöltä perittävät ruokamaksut.

312100 Pöytäliinat, kynttilät, kukat ym. koristelu

Seurakunnan tilojen vuokrauksesta ulkopuolisilta (seurakuntalaisille ja muille) laskutettavat pöytäliina-, kynttilä-, kukka- tai muut koristelukustannukset.

312300 Majoitustuotot

Tilapäisestä ja lyhytaikaisesta leiri- tai kurssikeskuksen vuokrauksesta majoituskäyttöön saadut tuotot. (Pitkäaikaiset vuokrat kirjataan vuokratuottoihin tilille 355000 Majoitustilojen vuokrat)

312400 Kioski- ja matkamuistotuotot

Leirikeskuksissa ja esimerkiksi kirkoissa ja muissa seurakunnan tiloissa pidettävän pienimuotoisen kioski- ja matkamuistomyyntin tuotto.

312500 Pääsylippu- ja käsiohjelmatuotot

Erilaisten maksullisten tilaisuuksien, kuten konserttien, esitys- tai luentotilaisuuksien pääsylippu- ja käsiohjelmatuotot.

312700 Kirja-, lehti- ja muut julkaisutuotot

Yksittäisten lehtien myyntitulot (irtonumerotuotot). Lehtien vuosikertatilaustuotot ja muiden julkaisujen sekä materiaalien myyntituotot.

312900 Kortti-, adressi- ja merkkituotot

Tilille kirjataan arvonlisäverottomat korttien, adressien ja erilaisten merkien myyntituotto.

313300 Postitustuotot

Esim. laskun käsittelystä ja postituksesta perittävät tuotot. Vain ulkopuolisilta saadut toimitus- ja postitustuotot.

(Huom. mahdollinen seurakunnan toimiston maksamien postituskulujen jakaminen lähettäjäyksiköille, kuten esimerkiksi hallinto, seurakuntatyö, hautaustoimi ja kiinteistötoimi, on hoidettava sisäisillä kulu- ja tuottoteleillä.)

314900 Muut myyntituotot

Tilille kirjataan myyntituottoja, joille ei löydy luontevaa tiliä myyntituottojen tiliryhmästä.

1.3 Maksutuotot

Maksutuotot ovat suoritteista ja muista palveluista saatuja vastikkeita ulkopuolisilta. Maksutuotot kirjataan suoriteperusteen mukaisesti seurakunnan tuotoiksi tilikaudelle, jonka aikana suorite/palvelu on luovutettu. Maksutuotot ovat asiakasmaksuja ja muita maksuja tavaroista ja palveluista. Ne kattavat yleensä vain osan tavaroiden ja palvelujen aiheuttamista kuluista.

Maksutuottoihin sisältyy mm. virkatodistustuottoja, seurakuntatyön maksutuottoja, hautaustoimeen ja hautojen hoitoon liittyviä maksutuottoja ja muita maksutuottoja.

315000 Virkatodistustuotot

Tälle tilille kirjataan sekä **virkatodistusten** että **sukuselvitysten** maksut ja todistuksista perittävät toimitusmaksut.

Kirkkolain 8 luvun 13 §:n 2 momentin mukaan kirkkohallitus määrää kirkonkirjojen tietojen luovuttamisesta seurakunnille ja keskusrekistereille perittävän maksun. *Kirkkohallitus on 31.5.2023 tehnyt päätöksen uusista maksuista, jotka tulivat voimaan 1.7.2023. (Ks. yleiskirje 23/2023 sekä Kirkon säädöskokoelma nro 167).*

Ote päätöksestä: **Kuten maistraattienkin maksut ovat Kirkkohallituksen maksupäätöksen maksut arvonlisäverottomia suoritteita. Tietojen luovutuksessa on kyse seurakunnalle kuuluvasta viranomaistehtävän hoitamisesta, josta on säädetty väestötietolaissa.**

Huomioitavaa on lisäksi, että myös sukututkimusta varten luovutetut todistukset ovat maksupäätöksen mukaisia maksullisia todistuksia ja arvonlisäverottomia suoritteita.

Seurakuntatyön maksutuotot

317000 Ruoka- ja kahvimaksut

Seurakunnan toimintaan liittyvien ruokailuiden ja kahvitusten maksut, jotka voivat olla myös vapaaehtoisuuteen perustuvia.

318000 Leirimaksut

Seurakunnan toimintaan liittyvien leirien leirimaksut, joilla kerätään enintään leirin omakustannuskulu.

319000 Retki- ja kurssimaksut

Seurakunnan toimintaan liittyvien retkien, matkojen ja kurssien maksut, joilla kerätään enintään omakustannuskulut. Maksut voivat sisältää myös majoitus- ynnä muita retkeen-, matkaan- tai kurssiin liittyviä kuluja.

319400 Kerhomaksut

Seurakunnan toimintaan liittyvien kerhojen maksut, joilla katetaan osa materiaali-, tila- ja muita järjestelykustannuksia.

319900 Seurakuntatyön muut maksut

Tilille kirjataan kaikki sellaiset seurakuntatyön maksut, joille ei löydy luontevaa tiliä tästä tiliryhmästä.

Hautaustoimeen liittyvät maksutuotot

321000 Haudan lunastusmaksut

Tilille kirjataan haudanpaikkaoikeuden lunastusmaksut.

321100 Hautauspalvelumaksut

Tilille kirjataan haudan avaamis- ja peittämismaksut sekä hautauksen jälkeen tapahtuvan haudan (perus)kunnostamisesta perittävät maksut. (Haudanhoitosopimusten yhteydessä saatetaan myös periä peruskunnostusmaksuja haudan tullessa ensikertaa seurakunnan hoidettavaksi. Samaa maksua ei tule periä eikä kirjata kahteen kertaan.)

321200 Tuhkausmaksut

Vainajan tuhkauksesta perittävät maksut.

321300 Säilytystilamaksut

Vainajan säilyttämisestä tilapäisissä tiloissa perittävät maksut esim. pitkäaikaisen säilytyksen yhteydessä tai toiselle paikkakunnalle haudattavan vainajan säilytyksestä perittävät maksut. Säilytystilamaksua peritään silloin kun seurakunta joutuu esim. vuokraamaan tilapäistä säilytystilaa.

321500 Muistomerkki- ja hautapalkkimaksut

Esimerkiksi tuhkan sirottelualueella olevaan muistomerkkiin kiinnitettävän muistolaatan enintään omakustannushintainen maksu. Hautausmaalla olevasta erillisestä muistomerkkien jalustana toimivasta palkista perittävät maksut.

321900 Muut hautaustoimen maksut

Tilille kirjataan kaikki sellaiset hautaustoimen maksut, joille ei löydy luontevaa tiliä tästä tiliryhmästä.

Hautojen hoitoon liittyvät tuotot

323200 Hautojen kesähoitomaksut

Yhtä vuotta koskevat hautojen hoitomaksut (nk. kesähoitomaksut), määräaikaissopimusten ensimmäisen vuoden maksuosuus ja muut hautojen lyhytaikaisiin hoitoihin sisältyvät maksut kirjataan tuotoiksi tälle tilille.

323700 Muut hautojen hoitoon liittyvät tuotot

323800 Jaksotetut haudanhoitomaksut

Yli yhden vuoden määräaikaisista hoitosopimuksista saadut hoitomaksut jaksotetaan taseesta tuloslaskelmaan tälle tilille. Haudanhoitosopimukseen liittyvät tuotot ja kulut kirjataan hautainhoitorahaston tuloslaskelmaan. Jos seurakunnalla ei ole hautainhoitorahastoa, em. tuotot ja kulut kirjataan seurakunnan tuloslaskelmaan.

Tunnustuksettoman hautausmaan tai hauta-alueen hautojen hoitoa koskevat samat kirkkolain säännökset kuin seurakunnan ylläpitämää hautausmaata.

323900 Haudan kunnostusmaksut

Tilille kirjataan haudan kunnostusmaksu esim. siinä tapauksessa, kun haudalle ensimmäisen kerran tehdään haudanhoitosopimus. (Jos peruskunnostusmaksu on peritty hautauksen yhteydessä hautauspalveluna, ei maksua tule periä eikä kirjata kahteen kertaan.)

Hautakiven oikaisut ja muut sopimuksen mukaiset kunnostukset.

Muut maksutuotot

324000 Henkilöstöltä perittävät ruokamaksut

Henkilöstöltä palkanmaksun yhteydessä perittävät tai henkilöstön itse maksamat ruokamaksut kirjataan tuotoksi tälle tilille. Samoin myös erilaisien leirien yhteydessä henkilöstöltä perittävä ateriakorvaus. (Verotusarvon suuruisen hinnan periminen työntekijältä on arvonlisäverollista myyntiä. Tilittävästä arvonlisäverosta saa vähentää ruokailun hankkimiseen liittyvät maksetut arvonlisäverot (ks. arvonlisäverolaki 25a §).)

Henkilöstöltä palkanmaksun yhteydessä perittävät verotusarvon mukaiset maksut luovutetuista **lounaseteleistä** kirjataan menon oikaisuksi tilille **437600**.

324500 Ilmoitustuotot

Seurakuntalehtien ilmoitustuotot.

325000 Muut maksut ja korvaukset

Tälle tilille kirjataan tuotoksi esimerkiksi henkilöstöltä palkanmaksun yhteydessä mahdollisesti perittävät maksut luovutetuista liikunta- ja kulttuuriseteleistä. Maksut valokopioista ja puheluista. Tekijänoikeuslain 1 §:n mukaiset esitysoikeustuotot.

1.4 Vuokratuotot

Vuokratuottoihin merkitään seurakunnan perimät vuokrat seurakuntatiloista, asunnoista, huoneistoista, toimisto- ja muista toimitiloista, maa- ja vesialueista (kiinteistöt) sekä koneista ja kalustosta.

Vuokralaisen suorittama vuokraennakko merkitään taseeseen saaduiksi ennakoina. Seurakunta voi vaatia vuokranantajana vuokralaiselta ns. vuokravakuuden, mikä ei kuulu seurakunnan rahavaroihin. Vuokravakuuksista tehdään tilinpäätökseen liitetieto.

(Sisäiset vuokratuotot, katso kohta Sisäiset tuotot)

330000 Asuin- ja muiden huoneistojen vuokrat

Tilille kirjataan asuin- ja muiden huoneistojen vuokratuotot.

Halutessaan seurakuntatalous voi käyttää vain tätä tiliä erilaisten huoneistojen vuokratuottojen kirjaamiseen.

340000 Toimisto- ja liikehuoneistojen vuokrat

Tilille kirjataan vuokratuotot toimisto- ja erilaisista liikehuoneistoista.

345000 Kiinteistöjen vuokrat

Tilille kirjataan kiinteistöistä (maa- ja vesialueet) saatavat vuokratuotot.

Myös silloin, jos koko rakennus vuokrataan (esimerkiksi pappila), kirjataan tuotto tälle tilille.

353000 Vuokrat seurakuntatilojen käytöstä

Erilaisten seurakuntatilojen käytöstä perittävät vuokrat. Tilille kirjataan myös siunauskappeleiden käytöstä perittävät maksut esimerkiksi kirkkoon kuulumattomilta.

354000 Autotallien ja -paikkojen vuokrat ja maksut

Tilille kirjataan vuokrat ja maksut autotalleista ja -paikoista.

355000 Majoitustilojen vuokrat

Esim. leiri- ja kurssikeskusten majoitustilojen pidempiaikaiset vuokratuotot. (Lyhyempiaikainen majoitustilan luovutus kirjataan myyntituottoihin tilille 312300.)

356500 Vesi-, sähkö-, sauna- ja pesutupamaksut

Tilille kirjataan asuntojen vuokraamisen yhteydessä perittäviä maksuja.

357000 Muut vuokratuotot

Muihin vuokratuottoihin voidaan kirjata erilaisia pienehköjä vuokratuottoja, joille ei ole avattu omaa tuottotiliä. Esimerkiksi liikuntatilojen vuokrat, kalustovuokrat jne.

1.5 Metsätalouden tuotot

Metsätalouden tuotoiksi luetaan seurakunnan puutavaran myyntitulot sekä tuotot yhteismetsäosuuksista, soranmyynnistä ja muusta sellaisesta.

360000 Puun myyntituotot

Puutavaran myyntitulo kirjataan maksuperusteisesti toimintatuotoiksi myynnin määrästä riippumatta. Pääsääntöisesti myyntitulo sisältää arvonlisäveron ja kirjauksen yhteydessä käytetään alv-koodia.

HUOM. puunmyynti tulee kirjata ostajalta saadun erittelyn mukaan. Pankkitilille tullut raha puunmyynnistä voi olla pienempi kuin todellinen puunmyynnin arvo, koska puukaupan maksun yhteydessä kauppahinnasta on voitu vähentää puukauppaan liittyviä kuluja. Kulut kirjataan kuluksi tilille 436300 *Puutavaran myyntikulut* ja puunmyynnin todellinen arvo kirjataan arvonlisäverolliseksi myynniksi tälle tilille 360000.

361000 Muut metsätalouden tuotot

Tilille kirjataan muun muassa polttopuut, Metso-ohjelman mukaiset metsänsuojelukorvaukset, johtoaluekorvaukset ja yhteismetsän osakkuustulo.

1.6 Kolehti-, keräys- ja lahjoitustuotot

Kolehtien ja yhteisvastuukeräyksen keräämisessä ja tilittämisessä noudatetaan Kirkkohallituksen antamaa erillisohjetta (yleiskirje 16/2016). Seurakuntatalous ei tarvitse rahankeräyslupaa kolehdin keräämiseen. Kolehteja saadaan kerätä uskonnon harjoittamiseen liittyvissä tilaisuuksissa tiaisuuteen paikan päällä osallistuvilta henkilöiltä.

Yhteisvastuukeräys on Kirkkopalveluiden hallinnoima prosessi, jota ollaan muuttamassa vuodelle 2024. Kirkkopalvelut laatii yhteistyössä hallinto-osaston kanssa yv-keräyksessä ja tilittämisessä noudatettavan uuden ohjeistuksen. Asiasta julkaistaan yleiskirje alkuvuonna 2024.

Oman seurakunnan toiminnan hyväksi kerätyt kolehdit kirjataan aina tuloslaskelmaan kyseisen tehtäväalueen tuotoksi ja niiden käyttö kirjataan tuloslaskelmaan luonteensa mukaisille tileille. Ulostilitettävät kolehdit kirjataan tasetileille ja tilitys saajille tapahtuu myös suoraan tasetileiltä. (ks. taseen kirjausohje, tilit 224000–228500). Kts. yleiskirje 16/2016.

Seurakunta antaa tarkemmat ohjeet kolehtien ja muiden keräystuottojen käsittelystä taloussäännössä.

Uusi rahankeräyslaki (863/2019) tuli voimaan 1.3.2020. Laissa säädetään rahankeräysten järjestämisestä ja valvonnasta. Uusi laki tuo seurakuntayhtymälle ja sellaiselle seurakunnalle, joka ei kuulu seurakuntayhtymään, ensimmäisen kerran mahdollisuuden rahankeräyksen järjestämiseen. Seurakunta voi saada rahankeräyslupan tai kerätä rahaa pienkeräysilmoituksen perusteella diakonisen avustustoiminnan rahoittamiseksi Rahankeräyksen järjestämisen edellytyksenä on joko rahankeräyslupa tai pienkeräysilmoitus. Katso yleiskirje 5/2020.

Erityiskatteiseen testamentti- ja lahjoitusrahastoon liittyvän toiminnan tuotot ja kulut kirjataan tuloslaskelmaan luonteensa mukaisille tuotto- ja kulutileille. Näitä tuottoja ja

kuluja seurataan tilivuoden aikana tulosityksikön avulla. Mikäli erityiskatteiseen rahastoon liittyvän toiminnan kulut ovat tuottoja suuremmat tilikauden aikana, tiliryhmään *Kolehdit, keräykset ja lahjoitukset* tehdään nettokulujen suuruinen siirto toimeksiantojen pääomien vähennykseksi. Mikäli erityiskatteiseen rahastoon liittyvän toiminnan tuotot ovat kuluja suuremmat tilikauden aikana, tiliryhmään *Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat* tehdään nettotuottojen suuruinen siirto toimeksiantojen pääomien lisäykseksi.

Tarkempia kirjaamisohjeita kolehdeista keräyksistä, lahjoituksista ja erityiskatteisista rahastoista on [Sakasti -> IT-ohjeet ->Kirkon palvelukeskus \(Kipa\) -> Järjestelmäohjeet -> Kirjanpito](#)

362000 Jumalanpalveluskolehdit

Tilille kirjataan jumalanpalveluksissa omalle seurakunnalle kerätyt kolehdit.

363000 Muut kolehdit

Tilille kirjataan muut omalle seurakunnalle kerätyt kolehdit.

364000 Rahankeräys

Tilille kirjataan rahankeräyslain mukaisen rahankeräysluvan tai pienkeräysilmoituksen perusteella kerätyt varat. Katso yleiskirje 5/2020 ja Kipan Akkunasta Kolehtien, keräysten ja lahjoitusten kirjausohje.

365000 Myyjäistuotot

Tilille kirjataan seurakunnan toimintana järjestetyissä hyväntekeväisyysmyyjäisissä ja -tilaisuuksissa syntyneitä erilaisia tuottoja, jotka on tarkoitettu oman seurakunnan käyttöön. Myyjäistuotoksi voidaan lukea myös esimerkiksi ruoka- ja kahvimaksuista kertyneitä vapaaehtoisia maksuja. Tilille kirjataan myös seurakunnan järjestämistä pääsymaksuttomista konserteista ja muista tilaisuuksista kertyneitä vapaaehtoisuuteen perustuvia maksuja ohjelmalehtisistä, jotka on tarkoitettu oman seurakunnan tuotoksi.

Ulostilitettävät myyjäistuotot ja muut vapaaehtoismaksut kirjataan taseeseen tilille 228000 Ulostilitettävät keräysvarat (ks. taseen kirjausohje).

366500 Testamentit ilman käyttötarkoitusta

Tilille kirjataan seurakunnan saamat testamentit, joissa ei ole testamentissa määrättyä käyttötarkoitusta. Tuotto kirjataan pääsääntöisesti kirkkoneuvoston tehtäväalueelle.

367000 Muut lahjoitustuotot

Tilille kirjataan kaikki seurakunnan saamat muut lahjoitukset, joilla ei ole lahjoittajan määräämää käyttötarkoitusta.

Pienet lahjoitukset, vaikka niille olisi käyttöehto, mutta jotka käytetään tilikauden aikana, kirjata suoraan tuloslaskelmaan. Muussa tapauksessa ehdollisista lahjoituksista tulee perustaa erityiskatteinen rahasto (ks. ohje Erityiskatteisten rahastojen kirjanpito).

367100 Testamenttien tuloutus

Tiliä käyttää ainoastaan Helsingin srk-yhtymä vain tätä tarkoitusta varten hyväksytyn testamenttien käyttö- ja kirjausohjeen mukaisesti.

Yhteisvastuukeräyksen tuotot, kulut ja tilitykset

~~Katso ohje "Yhteisvastuukeräyksen kirjanpito" (Kipan-Akkuna, kirjanpidon ohjeet)~~

368000 Yhteisvastuukeräyksen srk-osuus tuotosta

Tälle tilille kirjataan Kirkkopalveluiden tilittämä seurakuntataloudelle kuuluva osuus yhteisvastuukeräyksestä.

~~**368100 Yhteisvastuukeräyksen muut tuotot** (aik. Yhteisvastuukeräyksen muut tapahtumat)~~

~~**368200 Yhteisvastuukeräyksen myyjäiset**~~

~~**368300 Yhteisvastuukeräyksen kolehdit**~~

~~**368400 Yhteisvastuukeräyksen konsertit**~~

Erityiskatteiset rahastot

369000 Erityiskatteisten rahastojen nettokulun siirto (Aik. Nettokulujen siirto omakatteisten rahastojen vähennykseksi)

Tiliä käytetään ainoastaan ohjeen *Erityiskatteisten rahastojen kirjanpito* mukaisesti (ks. Sakasti -> IT-ohjeet -> Kirkon palvelukeskus (Kipa) -> Järjestelmäohjeet -> Kirjanpito)

1.7 Tuet ja avustukset

Tuloslaskelmaan merkitään omaksi ryhmäkseen yrityksiltä, yhteisöiltä ja Euroopan unionilta saadut tuet ja avustukset. *Tuet ja avustukset* eivät ole seurakunnan suoritteiden perusteella saatuja korvauksia eivätkä investointien rahoitusosuuksia. Tällaisia tukia ovat mm. työllistämistuki, Kelan korvaus henkilöstön työterveyshuollon järjestämisestä, matalapalkkatuki ja EU-tuki seurakunnan omaan kehittämisprojektiin. Tähän kohtaan ei merkitä kirkon keskusrahaston myöntämiä toiminta-avustuksia seurakunnalle. Euroopan Unionilta ja Kirkkohallitukselta investointeihin saadut tuet ja avustukset kirjataan investointimenon oikaisuksi.

370000 EU-tuki

Tilille kirjataan erilaiset Euroopan unionilta saadut tuet.

371000 Palkkatuki

Valtio maksaa seurakunnille eri työllistämisyjärjestelmiensä kautta palkkatukea tai vastaavaa korvausta, jos seurakunta työllistää tietyt ehdot täyttäviä työttömiä työnhakijoita.

Tilille kirjataan myös kuntien/kaupunkien maksamat koululaisten kesätyösetelit.

372000 Korvaus työterveyshuollosta

Kelan vuosittain maksamat korvaukset seurakunnalle muun muassa työterveyshuollon järjestämisestä. (Kelan maksamat sairausvakuutuskorvaukset kirjataan menon oikaisuksi (sairaus-, vanhempain-, kuntoutus- yms. päivärahat) henkilöstökulujen oikaisueriin tilille 420000.)

373000 Oppisopimuskoulutus- ja muut koulutuskorvaukset

Oppisopimuksen aikana työnantajalle maksettavat koulutuskorvaukset työssä oppimisen ohjauksesta aiheutuneisiin kustannuksiin (ks. oph.fi/koulutus ja tutkinnot). Tilille kirjataan myös tuomiokapitulien maksamat koulutusavustukset.

375000 Muut tuet ja avustukset

Seurakunnan saamat muut tuet ja avustukset kirjataan tälle tilille.

Huom! Kirkkohallituksen myöntämät muut kuin investointiavustukset kirjataan tileille 540000–544000.

375500 Investointien rahoitusosuudet

Tälle tilille kirjataan **suoriteperusteisesti** investointiavustukset ja muut rahoitusosuudet, kun investointi on vielä keskeneräinen (esim. seurakunnan kirjanpidon yhteydessä mahdollisesti olevan erityiskatteisen ”Urkura-

haston” tmv. purkaminen). Avustus valmistuneeseen ja aktivoituun investointiin kirjataan taseeseen käyttäen tiliä 166300 Investointien rahoitusosuuksien selvittelytili. Kirkkohallituksen myöntämät avustukset tilitetään seurakuntataloudelle hakemusten perusteella sitä mukaa kun investointihanke etenee. (Tämän tilin tulosvaikutus nollataan kuukausittain, ks. seuraava tili 375600)

375600 Investointien rahoitusosuuksien aktivointi (Kipan-järjestelmän käytössä**)**
Järjestelmätekniinen tili, jolla rahoitusosuudet siirretään taseeseen. (Nollaa tilin 375500 tulosvaikutuksen.)

1.8 Muut toimintatuotot

Muihin toimintatuottoihin sisältyvät muut kuin edellä mainitut toimintatuotot. Muissa toimintatuotoissa esitetään myös pysyvien vastaavien myyntivoitot.

Henkilöstökorvauksia ei kirjata muihin tuottoihin, vaan ne käsitellään henkilöstökulujen vähennyksinä.

381000 Vakuutuskorvaukset omaisuus- ja toimintavakuutuksista

Tähän kirjataan vakuutuskorvaus, joka ei ole kohdistettavissa.

Jos saadulla vakuutuskorvauksella rahoitetaan vahingoittuneen omaisuuden kunnostusta tai kokonaan tuhoutuneen rakennuksen uudelleen rakentamista, kirjataan saatu vakuutuskorvaus menon oikaisuksi tai investointimenon vähennykseksi. Huomattavista vakuutuskorvauksista tulee tehdä maininta tilinpäätöksessä tasekirjan liitetietoihin.

381100 Perintätuotot

Laissa saatavien perinnästä (1999/513) mainitut maksumuistutusmaksut (perintäkulut) kirjataan tälle tilille taloushallinnon tehtäväalueelle. Muut perintätuotot (muun muassa käräjäoikeusmaksujen kerääminen, ulosotokulut jne.) voidaan kirjata asianomaiselle kustannuspaikalle pääluokissa 1–5.

381300 Radiointi- ja televisiointitulot

Kirkkohallituksen saamat tuotot radioinneista ja televisioinneista.

381400 Hautojen ainaishoitosisojen nettokulujen siirto pääomasta

Pääkirjatili palautettu käyttöön ks. Kirkkohallituksen yleiskirje 18/2023

381500 Irtaimiston ja kaluston myynti

Esim. käytöstä poistetun irtaimiston ja kaluston myyntiä.

382000 Myyntivoitot pysyvistä vastaavista

Pysyviin vastaaviin kuuluvan omaisuuden myyntivoitot kirjataan tälle tilille.

383000 Muut tuotot

Muihin tuottoihin kirjataan sellaisia tuottoja, joille ei edeltä löydy tuoton luonteen mukaista tiliä. Tilille kirjataan mm. kuntouttavan työtoiminnan tuotot.

383500 Käyttöomaisuuden myynnin selvittelytili

Käytetään myytäessä käyttöomaisuutta. Seurakunta ilmoittaa myynnistä Kipalle lomakkeella. Kipan järjestelmä jakaa ja kirjaa tapahtuman myyntituoton myyntihinnan ja tasearvon perusteella taseeseen ja tuloslaskelmaan myyntivoitoksi/-tappioksi.

Sisäiset tuotot (ja kulut)

Tilikartassa on erikseen sisäiset tuottotilit ja sisäiset kulutilit. Sisäisillä erillä seurakuntatalouden eri yksiköt laskuttavat toisiaan palveluista ja tarvikkeista. Rahaa ei käytetä, vaan kyseessä on kustannusten sisäinen siirto tehtäväalueelta toiselle aiheuttamisperiaatteen mukaisesti. Sisäisiä kuluja ja tuottoja ovat sisäisten suoritteiden ostot ja myynnit ja sisäiset vuokrat. Jokaista sisäistä kuluja vastaa sisäinen tulo ja päinvastoin. Sisäiset erät ovat tuloslaskelmassa tulosvaikutukseltaan neutraaleja. Sisäisiä tuottoja ja kuluja käytetään vain käyttötaloudessa.

Sisäisiä eriä voidaan käyttää vain, jos ne ovat huomioitu seurakuntatalouden talousarviossa. Sisäisten tuotot ja kulut ovat osa käyttötaloutta.

390000	Sis. ruokamaksutuotot	Vastatili on 448100 Sis. ruokapalvelukulut.
390500	Sis. leirimaksutuotot	Vastatili on 448200 Sis. leirimaksukulut.
391000	Sis. kuljetuspalvelutuotot	Vastatili on 448300 Sis. kuljetuspalvelukulut.
391500	Sis. huoltopalvelutuotot	Vastatili on 448400 Sis. huoltopalvelukulut.
392000	Sis. kaluston vuokratuotot	Vastatili on 448500 Sis. kaluston vuokratkulut.
392500	Sis. asiantuntijapalvelutuotot	Vastatili on 448600 Sis. asiantuntijapalvelukulut.
393000	Sis. koulutuspalvelutuotot	Vastatili on 448700 Sis. koulutuspalvelukulut.
393100	Sis. majoitustuotot	Vastatili on 448800 Sis. majoituskulut.
393200	Sis. kopiointimaksutuotot	Vastatili on 448900 Sis. kopiointimaksukulut.
393300	Sis. it-tuotot	Vastatili on 449000 Sis. it-kulut.
393500	Sis. toiminnallisten tapahtumien tuotot	Vastatili on 449100 Sis. toiminnallisten tapahtumien kulut.
393600	Sis. korvaukset seurakunnilta	Vastatili on 449200 Sis. korvaukset seurakunnille.

Tiliä käytetään vain seurakuntayhtymissä.	Tiliä käytetään vain seurakuntayhtymissä.
393710 Sis. avustusmäärärahan siirto	(Tili on vain Helsingin seurakuntayhtymän ja sen seurakuntien käytössä erillisen kirjausohjeen mukaisesti. Srk-yhtymän yhteinen srk-työ siirtää määrärahaa seurakuntien käytettäväksi diakonia-avustuksiin sekä katastrofi-, kriisi-, ruoka-apuun. Vastatili sisäisissä kuluissa on 449310.)
394000 Sis. muut tuotot	Vastatili on 449400 Sis. muut kulut.
394100 Sis. vuokrat	

Valmisteverastojen muutos

398000 Valmisteverastojen muutos

Mikäli seurakunnalla on arvoltaan merkittäviä valmisteverastoja, on valmisteveraston muutoksen esittäminen perusteltua erikseen tuloslaskelmassa toimintatuottojen jälkeen.

Valmisteverastojen muutos esitetään tuloslaskelmassa siten, että toimintatuottojen jälkeen esitetään tuottoja lisäävänä eränä keskeneräisten töiden ja valmiiden tuotteiden varastojen lisäys ja tuottoja vähentävänä eränä niiden vähennys. Valmisteveraston muutos perustuu inventaariin. Valmisteveraston muutoksen ottaminen seurakunnan tuloslaskelmaan voi tulla kysymykseen lähinnä vain myytäväksi tarkoitettujen tonttien ja liiketoiminnan keskeneräisten töiden kohdalla. Aktivointi on tarkoituksenmukaista silloin, kun valmisteiden hankintamenojen aktivoimisella on olennainen vaikutus seurakunnan tilikauden tulokseen.

Valmistus omaan käyttöön

399000 Valmistus omaan käyttöön

Valmistus omaan käyttöön suositellaan käsiteltäväksi kirjanpidossa siten, että tuloslaskelmaan kirjattavista menoista vähennetään ja aktivoidaan pysyviin vastaaviin oman käytön osuus. Mikäli näin ei voida menetellä, eliminoidaan oman käytön osuuden vaikutus tilikauden tulokseen kirjaamalla se varsinaisen toiminnan tuottojen jälkeen omaksi nimikkeeksi. Valmistus omaan käyttöön on tuloslaskelman oikaisuerä, joka ei tule näkyviin, mikäli tarvittavat menonsiirrot on jo tilikauden kuluessa tehty.

2. Toimintakulut

Toimintakulut jaotellaan tuloslaskelmassa henkilöstökuluihin (palkat ja palkkiot, henkilösivukulut, henkilöstökulujen oikaisuerät), palvelujen ostoihin, vuokratuluihin, aineisiin ja tarvikkeisiin (ostot tilikauden aikana, varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)), annettuihin avustuksiin ja muihin toimintatuottoihin.

2.1. Henkilöstökulut

Henkilöstökulut sisältävät ennakonpidätyksen alaiset palkat, palkkiot ja korvaukset sekä välittömästi edellä mainituista kuluista määräytyvät sivukulut, kuten sosiaaliturvamaksut, lakisääteiset ja vapaaehtoiset henkilövakuutusmaksut, eläkevakuutusmaksut ja eläkekulut.

Viranhaltijaa tai työntekijää koskevat henkilöstökorvaukset, kuten Kansaneläkelaitoksen ja muiden vakuutuslaitosten suorittamat sairaus- ja vanhempainpäivärahat, tapaturmakorvaukset ja työnantajalle maksettu kuntoutusraha vähentävät henkilöstökuluja. Korvaukset seurakunnalle oman henkilöstön työterveyshuollon järjestämisestä kirjataan tuotoksi erään *Tuet ja avustukset*.

Kirjanpitolautakunnan lausunnon (1586/99) mukaan palkansaajien luontoiseduista työnantajalle aiheutuneet kulut merkitään tuloslaskelmassa luonteensa mukaisesti

eriin. Luontoiseduista tehdään merkinnät ennakkoperintälaissa tarkoitettuun palkka-
kirjanpitoon.

2.1.1 Palkat ja palkkiot

Palkat sisältävät ennakonpidätyksenlaiset palkat, palkkiot ja korvaukset. Palkkojen erittely voidaan tehdä pääkirjatilien sijasta palkkakirjanpidossa. Henkilöstökulujen erittely palkkoihin ja henkilösivukuluihin on esitettävä tuloslaskelmassa. Arvonlisäverolliset palkat kirjataan luonteensa mukaisille palkkatileille käyttäen arvonlisäverokoodia.

Maksetut palkat ja palkkiot sisältävät palkat ja palkkiot, ansionmenetyksestä maksetut korvaukset sekä muut ennakonpidätyksen alaiset kustannusten korvaukset, joista maksetaan työnantajan sosiaaliturvamaksut. Myös ennakonpidätyksen alaiset luottamushenkilöiden palkkiot, vaikka niistä ei makseta eläkevakuutus- eikä sosiaaliturvamaksuja, ennakonpidätyksen alaiset päivärahat ja siviilipalvelusmiehille maksetut päivärahat.

Eläke- ja sosiaaliturvamaksujen täsmäytysten helpottamiseksi tällaiset erät on perusteltua erottaa maksettujen palkkojen ja palkkioiden ryhmässä omille alatileilleen tai erottaa muulla tunnisteella. Siviilipalvelusmiehistä aiheutuneet muut kustannukset kuin päivärahat kirjataan ao. kululajeihin.

40-alkuisille tileille kirjaus tapahtuu vain palkanlaskennan kautta.

400000 Kokouspalkkiot

Tälle tilille kirjataan erilaiset luottamushenkilöiden ja viran- ja toimenhaltijoiden kokouspalkkiot ja mahdolliset puheenjohtaja- yms. palkkiot

400500 Vuosikorvaukset ja ansionmenetysten korvaukset

Luottamushenkilöille maksettavat vuosikorvaukset ja ansionmenetyskorvaukset.

401000 Työajan palkat (aik. Vakinaisten palkat)

Tälle tilille kirjataan vakinaisten, määräaikaisten ja tuntityöntekijöiden virka- ja työsopimussuhteessa olevien henkilöiden kuukausipalkat, palkkiot, lomapalkat ja -rahat ja lisät.

Myös erilliskorvaukset (kaikkien virka- ja työsuhteisten työntekijöiden ja sairausloma-, perhevapaa- ja vuosilomasijaisten lisä-, yli-, sunnuntai- ja yötyöt sekä varallaolokorvaukset sekä muut erilliskorvaukset

Huom. Palkkoja ei eritellä kirjanpidossa enää eri tileille kuten ennen. Kun tarvitaan eriteltyä tietoa, tiedon saa palkkahallinnon raporteilta.

Tähän tiliin on sisällytetty 31.12.2023 lakkautetut pääkirjatilit 402000 Määräaikaisten palkat ja 407000 Tuntipalkat (Kirkkohallituksen yleiskirje 17/2023)

~~**402000 Määräaikaisten palkat ks. tili 401000**~~

~~Tälle tilille kirjataan erilaisissa määräaikaisessa virka- ja työsuhteessa olevien ja esimerkiksi sijaisten kuukausipalkat, myös lomarahat ja lisät.~~

~~Huom. Virka- ja työsopimussuhteisten palkkoja ei eritellä kirjanpidossa enää eri tileille kuten ennen. Kun tarvitaan eriteltyä tietoa, tiedon saa palkkahallinnon raporteilta.~~

~~Myös erilliskorvaukset (kaikkien virka- ja työsuhteisten työntekijöiden ja sairausloma-, perhevapaa- ja vuosilomasijaisten lisä-, yli-, sunnuntai- ja yötyöt sekä varallaolokorvaukset sekä muut erilliskorvaukset esim. leirien johtajalisät ja -palkkiot) ja erilaisten sijaisten palkat kirjataan joko vakinaisten palkkoihin tilille 401000 tai Määräaikaisten palkkoihin tilille 402000.~~

~~407000~~ — ~~Tuntipalkat-ks. tili 401000~~

~~Tilille kirjataan kaikki tuntipalkat — toistaiseksi voimassaolevat ja määräaikaiset työsopimussuhteet. Myös tarvittaessa työhön kutsuttujen tilapäisten tuntipalkat.~~

407800 Luontoisedut

Vastatilinä on samassa tiliryhmässä oleva tili 409700 Luontoisetujen vastatili.

Seurakuntatalous maksaa luontoisetuja vain erityisissä poikkeustapauksissa.

Luontoisetuja voi olla asuntoetu, ravintoetu, puhelinetu.

408200 Säännöllisen toiminnan palkkiot

Harrastusluonteisten kerhojen vetäjät, leiriavustajat; kerho-, pyhäkoulu- yms. palkkiot. Lisäksi rippikouluisoisten ja muiden leirien ohjaajien palkkiot.

408900 Palkkiot ja muut veronalaiset suoritukset

Erilaisille asiantuntijoille ja esiintyjille (esim. työnohjaajat, luennoitsijat, muusikot ja muut taiteilijat) maksetut kertapalkkiot kirjataan tälle tilille.

Tilille kirjataan myös KKR:n maksamat tekijänpalkkiot. Tiliä käytetään maksettaessa kirjan (tai musiikin) kustannussopimuksen mukaisen tekijänpalkkion (tekijänkorvauspalkkio) maksaminen. Tiliä käytetään myös käyttökorvauksen, josta tehdään ennakonpidätys, maksamiseen. Kirkon keskusrahasto maksaa tekijänpalkkioita sopimusten mukaan virsikirjaroilijoille. Tekijänpalkkiosta ei makseta eläkemaksua eikä palkkojen sivukuluja.

Seurakunnan tulee ennen palvelun tilaamista määritellä, onko kyseessä työ-/palvelussuhde vai toimeksiantosuhde. Jos kyseessä on toimeksiantosuhde, josta maksetaan työkorvausta, kirjataan kulu palveluiden ostoihin

tilille 440000 Asiantuntijapalvelut tai 440500 Musiikki- ja ohjelmapalvelut. Kiel-eläkemaksun alaiset työkorvaukset kirjataan tilille 440550.

Kirkon yleisen virka- ja työehtosopimuksen liitteen 19 mukaisen Suositussopimus toimituspalkkioista mukaiset palkkiot kirjataan tälle tilille.

Tiliä ei tule käyttää minkään säännöllisesti toistuvan palkan, palkkion tai muun veronalaisen suorituksen kirjaamiseen. Tilille kirjataan palkat, palkkiot ja veronalaiset suoritukset, joiden luonteista palkka- tai palkkiotiliä ei tililuettelosta löydy. Tilille kirjataan esimerkiksi työtoiminnan tukemiseen liittyvien tukityöllistettyjen palkkiot, arkun kantajan palkkiot jne.

409700 Luontoisetujen vastatili

Tämä on luontoisetutilin 407800 vastatili.

409800 Jaksotetut palkat

Jaksotetut palkat sisältävät tilinpäätöksen yhteydessä tehtävän lomapalkkajaksotuksen lisäksi mahdolliset tuntipalkkojen jaksotukset ao. tilikaudelle.

409900 Aktivoitavat palkat

Taseeseen aktivoitavat palkkakulut kirjataan luonteensa mukaisille palkkatileille käyttäen investointitilausnumeroa. Seurakunnan työntekijöiden palkkojen osuus aktivoituu taseeseen (debet-kirjaus) tämän tilin avulla (kredit-kirjaus).

2.1.2 Henkilösivukulut

Henkilösivukuluja ovat palkoista ja palkkioista maksettavat sosiaalivakuutusmaksut. Niitä ovat työnantajan sosiaaliturvamaksu (sotu-maksu), eläkevakuutusmaksut (Kirkon eläkerahastolle), työttömyysvakuutusmaksu, tapaturmavakuutusmaksu ja ryhmähenkivakuutusmaksu.

410000 Sosiaaliturvamaksut

Työnantajan palkkasummaan perustuva sairausvakuutusmaksu (sosiaaliturvamaksu).

412000 Eläkemaksut

Työnantajan palkkasummaan perustuva JuEL:n mukainen eläkemaksu Kirkon eläkerahastolle. Kirkolliskokous päättää vuosittain eläkemaksuprosentin.

414000 Muut sosiaalivakuutusmaksut

Työnantajan lakisääteiset palkkausperusteiset vakuutusmaksut: työttömyys-, tapaturma- ja ryhmähenkivakuutusmaksu.

414500 Seurakuntien maksamat eläkkeet

Tälle tilille kirjataan seurakunnan maksamat vanhan eläkejärjestelmän mukaiset eläkkeet. Mikäli seurakunnalla on pakollinen varaus eläkemenoja varten, pakollista varausta tuloutetaan vuosittain toteutuneiden eläkekulujen verran.

415000 Jaksotetut sosiaalimaksut

415100 Jaksotetut eläkevakuutusmaksut

416000 Aktivoidut sosiaalimaksut

416100 Aktivoidut eläkevakuutusmaksut

418300 Työkalukorvaus

Tähän kirjataan henkilöstön omien työkalujen käytöstä maksettava kulu-
korvaus.

Henkilökunnan ruokailusta, työterveydenhuollosta ja virkistystoiminnasta sekä henkilöstölle luovutetuista merkkipäivä- yms. lahjoista aiheutuneet kirjataan palveluiden tai tavaroiden ja tarvikkeiden ostoihin.

Henkilöstölle sellaisenaan luovutetut tavarat ja ostopalveluna hankitut lop-
putuotteet, kuten merkkipäivä- ja kannustelahjat (tilille 473800) sekä

henkilöstölle luovutetut vapaa-ajan harrastustoimintaan liittyvät tavarat ja palvelut, esim. osanotto- ja kilpailumaksut sekä pääsyliput liikuntahalleihin ja kulttuuritilaisuuksiin, kirjataan palveluiden tai tavaroiden ja tarvikkeiden ostoihin. Näitä työhyvinvointiin ja työssäjaksamiseen liittyviä henkilöstökuluja seurataan yleensä erillistunnisteen avulla. Tuloslaskelman liitetiedoissa ja mahdollisessa henkilöstökertomuksessa kerrotaan mahdollisimman kattavasti näiden vapaaehtoisten henkilöstökulujen määrä.

2.1.3 Henkilöstökulujen oikaisuerät

Henkilöstökulujen oikaisueriä ovat sairausvakuutuskorvaukset, tapaturmakorvaukset, kuntoutusrahat ja Kevan edellisten tilikausien eläkemaksupalautukset/-lisämaksut ja sosiaalivakuutuspalautukset/-lisämaksut.

420000 Sairausvakuutuskorvaukset

Kelan seurakunnalle maksamat sairauspäivärahat ja vanhempainpäivärahat kirjataan tälle tilille oikaisemaan henkilöstökuluja. Myös perhevapaa korvaus, jonka Kipa hakee srk-talouden puolesta (ks. Akkunasta Kumpuni 6/2017) kirjataan tälle tilille.

421000 Tapaturmakorvaukset

Vakuutusyhtiön maksamat tapaturmakorvaukset kirjataan tälle tilille oikaisemaan henkilöstökuluja.

423000 Kuntoutusraha

Kuntoutusajan palkkaa vastaavat Kelan ja Kirkon eläkerahaston maksamat päivä- ja kuntoutusrahat kirjataan tälle tilille oikaisemaan henkilöstökuluja.

424000 Muut henkilöstökulujen oikaisut

Kevan edellisten tilikausien eläkemaksupalautukset/-lisämaksut ja sosiaalivakuutuspalautukset/-lisämaksut kirjataan tälle tilille oikaisemaan henkilöstökuluja.

2.2 Palvelujen ostot

Palveluiden ostoihin kuuluvat ulkopuolisilta ostetut palvelut sekä palveluiden tuottajan laskuttamat tarvike- ja matkamenot. Elinkeinonharjoittajien ja muiden palveluyritysten laskuttamat palvelut (sisältää myös esimerkiksi tehtyjä työtunteja) kirjataan palvelujen ostoihin luonteensa mukaisille tileille (y-tunnus ja ennakonperintärekisteriote oltava). Ennakonpidätysten ja sosiaalivakuutusmaksujen alaiset palvelut kirjataan palkanmaksun kautta luonteensa mukaisille palkkatileille.

Myös henkilöstölle hankitut matkustus-, ravitsemus-, terveys-, opetus- ja kulttuuripalvelut kirjataan palveluiden ostoihin.

Huom! Tuloslaskelmassa on poikkeuksellisesti tilejä, joita käytetään investointien yhteydessä. Tililuettelossa tilit 447600–447899. Kirjaukset eliminoidaan vastakirjauksella, joten näillä tileillä ei ole tulosvaikutusta. Pysyviin vastaaviin aktivoitavat hankinnat kirjataan investointitilien kautta käyttämällä investointitilausnumeroa.

Jos vakuutuskorvauksella rahoitetaan vahingoittuneen omaisuuden kunnostusta, kirjataan saatu vakuutuskorvaus menon oikaisuksi. Huomattavista vakuutuskorvauksista tulee tehdä maininta tilinpäätöksessä tasekirjan liitetietoihin.

430000 Postipalvelut

Kirjemaksut, postimerkit, kirjausmaksut, e-kirjemaksut.

431100 Painatukset

Lehtien ja esitteiden yms. painatustyöt.

431150 Srk- ja tiedotuslehtien painatukset

Seurakunta- ja tiedotuslehtien painatuskulut kirjataan tälle tilille.

431200 Ilmoitukset

Ilmoituskulut eri medioissa (lehdet, radio, televisio, internetpalvelut, painetut luettelot jne.)

432000 Toimistopalvelut

Tälle tilille kirjataan mm. seurakunnan ulkopuolelta ostetut kopiointi- ja monistuspalvelut ja pöytä- ja tasekirjojen sidontapalvelut. Myös kopiokoneiden huoltokulut, ellei näitä ole sisällytetty leasing-maksuihin, (jotka kirjataan tilille 456000 koneiden ja laitteiden vuokrat).

432100 Rahoitus- ja pankkipalvelut

Rahoitusyhtiöiden ja pankkien perimät palvelumaksut.

433000 ICT-palvelut

Tietojärjestelmien ja -ohjelmistojen ylläpidosta, tukipalveluista, päivityksistä yms. aiheutuvat menot, ja esimerkiksi atk-linjamaksut, internetyhteydet, kaapeli-tv-maksut. Puhelin-, äly-/matkapuhelin-, telefax-, sähkö- ja hälytyksensiirtomaksut sekä palveluna hankittavien päätelaitteiden kausimaksut.

433500 Puhtaanapitopalvelut

Tälle tilille kirjataan ulkopuolisilta ostetuista kiinteistöjen siivouspalveluista aiheutuneet kulut. Lisäksi tilille kirjataan muun muassa vaihtomattopalvelu- sekä saniteetti- ja sosiaalitilojen puhtaanapito- ja muut hygieniapalvelukulut (saippua- ja kuivauspyyheautomaatit). Tilille kirjataan myös vaatteiston ja muiden tekstiilien pesusta, huollosta ja niiden toimittamisesta aiheutuneet kulut (pesulapalvelut).

434000 Haudankaivuupalvelut

Ulkopuolisilta yrittäjiltä hankitut haudankaivuupalvelut. Haudankaivuupalvelu kattaa yleensä haudan avaamisen lisäksi peittämisen ja haudan pinnan peruskunnostuksen.

435000 Rakennusten rakentamis- ja kunnossapitopalvelut

Rakennusten rakentamiseen ja kunnossapitoon kohdistuneet kustannukset. Tätä tiliä suositellaan käytettäväksi kaikissa rakennusten rakentamiseen ja kunnossapitoon liittyvissä kulukirjauksissa. Tilille kirjataan muun muassa rakennusten suunnittelupalveluista, lvi-palveluista, kiinteistöjen

huoltopalveluista, muusta talotekniikasta, sähköhuolloista ja esityslaitehuolloista aiheutuneita kuluja.

Halutessaan seurakunta voi käyttää tarkempaa jaottelua ja käyttää tilejä 435100–435330:

435100 Rakennusten suunnittelupalvelut

Arkkitehtuuritoimistoilta tai muilta palveluntuottajilta tilatut rakennusten suunnittelupalvelut.

435200 LVI-palvelut

LVI-laitteiden huolto- ja kunnossapitopalvelut.

435300 Kiinteistöjen huoltopalvelut

Huoltoliikkeiltä hankitut kiinteistöjen huoltopalvelut.

435310 Muu talotekniikka

Kiinteistön ja siihen liittyvien tilojen teknisiin palveluihin, järjestelmiin ja laitteisiin kohdistuvat kustannukset. Mm. kaukovalvontajärjestelmät ja muut tekniset järjestelmät, joille ei ole omaa kulutiliä.

435320 Sähköhuollot

Sähköisten järjestelmien huoltokustannukset.

435330 Erityislaitehuollot

Tilille kirjataan erillisiin kiinteistön järjestelmiin kohdistuvat kustannukset. Muun muassa urkujen viritys- ja huoltokustannukset ja sammutinhuollot.

435400 Vartiointi- ja hälytyspalvelut

Tilille kirjataan ulkopuolisilta hankitut kiinteistöjen vartiointipalvelut ja ulkopuolisten ylläpitämien hälytys- ja hätäkeskusten vuosimaksut.

435600 Alueiden rakentamis- ja kunnossapitopalvelut

Piha-alueiden kunnossapidosta ja puhtaanapidosta aiheutuneet kulut, myös lumitöistä ja lumen kuljetuksesta aiheutuneet ulkopuolisille maksetut kulut. Viherrakentamispalvelut ulkopuolisilta hoitopalveluna hankitut, kuten kasvit, puut, pensaasat.

435700 Jätehuolto

Kiinteistöjen jätehuoltomaksut, myös jätteen poltto- ja muut jätteen käsittelymaksut.

436000 Koneiden ja laitteiden kunnossapitopalvelut

Tilille suositellaan kirjattavaksi kaikki koneiden ja laitteiden rakentamisesta ja kunnossapitopalveluksista aiheutuneet menot. Tilille kirjattavia kuluja ovat esimerkiksi äänentoistolaittehuolloista, autojen kunnossapidosta, pianonvirityksistä sekä muun kaluston korjauksesta ja kunnostuksesta aiheutuneita kuluja ja veneiden säilytys- ja huoltokuluja.

Halutessaan seurakunta voi käyttää tarkempaa jaottelua ja käyttää tilejä 436050–436100:

436050 Äänentoistolaittehuollot

Äänentoistolaitteiden huollot.

436100 Autojen kunnossapito

Henkilö-, paketti- ja kuorma-autojen huolto- ja kunnossapito. Myös renkaista ja niiden vaihdosta aiheutuneet kustannukset. Polttoaineet ja voiteluaineet, joita ei lisätä tai vaihdeta huollon yhteydessä, kirjataan tilille 469000.

436200 Metsänhoitokulut

Metsänhoitotöistä aiheutuneet kulut, mm. uudistusalojen valmistaminen, maanmuokkaus, metsänviljely, taimikonhoito, metsän kunnostus, metsäojitus sekä metsäsuunnitelmien teosta ja tarkastuksista aiheutuneet palvelukulut.

436300 Puutavaran myyntikulut

Tilille kirjataan puun myynnistä aiheutuneet puutavaran hankintakulut, kuten leimauskulut, hakkuu- ja ajokulut.

436500 Konservointipalvelut

Kaikki konservointipalvelut kirjataan tälle tilille. Jos kysymyksessä on kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen omaisuuteen kohdistuva konservointi, tilin lisäksi käytetään tilastollista tilausnumeroa.

437000 Matkakustannukset (oma henkilöstö)

Palvelussuhteessa olevan henkilöstön KirVESTESin mukaiset kotimaan tai ulkomaan virkamatkoista aiheutuvat matka- ja matkustamiskustannukset, päivärahat, yömatkarahat, leiripäivärahat ja majoittumiskorvaukset. Myös henkilökunnan neuvottelupäivien kulut, jos niitä ei katsota koulutukseksi. Majoituskustannukset kirjataan tälle tilille myös silloin, kun ne eivät johdu varsinaisesta virantoimitukseen tai työtehtävään liittyvästä virkamatkasta, esim. työkykyä ylläpitävä toiminta.

437200 Matkakustannukset (ulkop.)

Esiintyjien, palkkiotoimisten kerhonohjaajien, vapaaehtoistyöntekijöiden ja luottamushenkilöiden matkakulut. Tilille kirjataan myös muun kuin oman henkilöstön majoituskustannukset silloin, kun ne eivät ole matkakustannuksia.

437600 Ravitsemuspalvelut, henkilöstö

Ulkopuolisilta palveluntuottajilta hankitut ravitsemuspalvelut omalle henkilöstölle.

Tilille kirjataan myös palvelun tuottajalta (ravintolat) hankitusta työpaikkaruokailusta aiheutuvat kustannukset. Myös muulla tavalla hankittu työpaikkaruokailu, kuten erilaisten etukäteen hankittavien lounas- yms. osto-seteleiden hankintakulu kirjataan tälle tilille.

Henkilöstöltä palkanmaksun yhteydessä perittävät verotusarvon mukaiset maksut luovutetuista lounaseteleistä kirjataan menon oikaisuksi tälle tilille.

437700 Ravitsemuspalvelut, muut

Ulkopuolisilta palveluntuottajilta hankitut ravitsemuspalvelut muille kuin omalle henkilöstölle.

438500 Kuljetuspalvelut

Tilille kirjataan muista kuin virka- ja työmatkoista aiheutuneet henkilökuljetuskulut. (Virka-, työ- ja koulutusmatkojen kustannukset kirjataan tileille 437000)

Kirjataan kulut esim. kirkkokuljetuksista ja diakonian retkien bussi- ym. kuljetuskulut.

Tilille kirjataan myös tavaroiden ja esineiden siirrot ja kuljetukset. Hankintojen yhteydessä perityt rahdit kirjataan hankintakuluksi.

439000 Koulutuspalvelut, henkilöstö

Henkilöstön koulutuksista aiheutuneet kulut, kun koulutus hankitaan palveluna, muun muassa erilaiset osanotto-, kurssi- ja materiaalimaksut. Myös koulutustilaisuuksiin järjestettyjen yhteiskuljetusten kustannukset (esim. linja-auto). Tälle tilille kirjataan myös kaikki henkilökunnan koulutuksesta aiheutuvat KirVESTES:n mukaiset matka- ja matkustamiskustannukset ja lisäksi henkilökunnan neuvottelupäiviin liittyvät kulut, kun neuvottelupäivien katsotaan olevan koulutusta.

439100 Koulutuspalvelut, muut

Muiden kuin oman henkilöstön koulutuskulut: luottamushenkilöt, vapaaehtoiset ja muut sellaiset.

439300 Työterveyshuolto

Tilille kirjataan työnantajan maksamat henkilöstön työterveydenhuollosta aiheutuneet kulut.

Esimerkiksi leirien ja retkien ensiaputarvikkeet ja -lääkkeet eivät ole työterveydenhuoltoa vaan tarvikkeita. Tili ei ole käytössä palkka- ja kulujärjestelmässä.

Kela korvaa työnantajalle työterveyshuollon kuluista enimmillään 60 %. Korvausluokkia on kaksi: I- ja II-luokka, sekä lisäksi käytössä on 0-luokkaa, joista kuluista ei saada korvausta. Kirjausten yhteydessä korvausluokat erotellaan tilastollisella tilausnumerolla. Kipa perustaa jokaiselle seurakuntataloudella omat numerot korvausluokkiin I, II ja 0.

Työterveyshuollon kustannukset jakautuvat kahteen korvausluokkaan. Kela vahvistaa joka vuosi kummallekin korvausluokalle yrittäjäkohtaisen kustannusten laskennallisen enimmäismäärän, jotta se vastaa yleistä kustannuskehitystä. Korvausluokkaan I kuuluvat lakisääteisen ehkäisevän työterveyshuollon kustannukset. Korvausluokkaan II kuuluvat yleislääkäritasoisien sairaanhoidon ja muun terveydenhuollon kustannukset. Näiden lisäksi 0-luokkaan merkitään loput työterveyshuollon kulut (ei Kela korvausta). Korvausta haetaan vuosittain Kelalta.

439500 Tapaturmakulut

Henkilöstön ja ulkopuolisten tapaturmakulut. Henkilöstön lakisääteisen tapaturmavakuutuksen ja esim. vapaaehtoistyöntekijöiden vapaa-ajan vakuutusten omavastuuosuuteen sisältyvät kulut.

440050 Henkilöstövuokraus

Tilille kirjataan henkilöstövuokrauspalveluyrityksille maksettavat kulut.

440000 Asiantuntijapalvelut

Sellaiset erilaisista työtehtävistä aiheutuvat palkkiot ja ostolaskut, jotka eivät ole ennakkoperinnän alaista palkkaa.

Tälle tilille suositellaan kirjattavaksi kaikki asiantuntijapalvelujen ostoista aiheutuneet kulut. Esimerkiksi työnohjauksen, konsultoinnin, käännöstöiden ym. ammattitaidon ostamisesta aiheutuneet kulut sekä palvelujen osot tilintarkastusyhteisöiltä.

Jos asiantuntijapalvelua antavalla henkilöllä ei ole toiminimeä eikä palvelua laskuta y-tunnuksen omaava yritys kyseessä on palkka, joka kirjataan tilille 408900 Palkkiot ja muut veronalaiset suoritukset.

Halutessaan seurakunta voi käyttää tarkempaa jaottelua ja käyttää tilejä 440100–440300:

440100 Tutkimukset

Seurakunnan ulkopuoliselta palveluntuottajalta tilaamat tutkimukset. Esimerkiksi erilaiset jäsenistöön, toimintaan tai talouteen liittyvät tutkimukset. Myös sisäilma-, vesistö-, viestintä-, viljavuuspalvelu-, maaperä- yms. tutkimukset.

440200 Kuva- ja taittopalvelut

Valokuvien, esitteiden, internetsivujen ja muiden sellaisten kuvankäsittelyyn ja taittopalveluihin liittyvät kustannukset

440300 Mainonta- ja markkinointipalvelut

Mainos- ja markkinointitoimistoilta hankitut palvelut.

440500 Retki-, musiikki- ja ohjelmapalvelut

Tälle tilille kirjataan vain sellaiset palkkiot ja ostolaskut, jotka eivät ole enakkoperinnän alaista palkkaa. Tähän kirjataan muun muassa musiikki-ryhmien ja alustajien palkkiot sekä seurakunnan retkitoimintaan liittyvien oppaiden sekä konsertti-, elokuva-, teatteri- ja pääsylippujen kulut.

Tilille kirjataan myös seurakunnan järjestämien retkien kulut silloin, kun retki hankitaan palveluntuottajalta kokonaispalvelupakettina, joka sisältää esim. bussikuljetus-, ruokailu-, pääsylippu-, majoitus-, opastus-, ohjelma- ja muita sellaisia kuluja.

440550 JuEL:n alaiset ostopalvelut

Tili on vain palkanlaskennan käytössä eikä tilille kirjata suoraan ostolas-
kuja. Tilille kirjataan kulut palkkakirjanpidossa niiltä ostopalveluiden tuot-
tajilta, jotka eivät itse maksa eläkemaksua. Ja myös ne yrittäjät, jotka
ovat ennakonperintärekisterissä, mutta heillä ei ole voimassa olevaa yrit-
täjäeläkettä.

440700 Tekijänoikeusmaksut

Muun muassa virsikirjan tekijänoikeusmaksut ja elokuvan kertaesitysluvat.
Tilille kirjataan Gramex ry:lle ja Teosto ry:lle suoritettavat lakisääteiset
maksut ja korvaukset.

442000 Toimintavakuutukset

Tälle tilille kirjataan toimintaan liittyvät vakuutusmaksut mm. seurakun-
nan tilaisuuksiin osallistuvien tapaturmavakuutuksesta, henkilökunnan
vastuuvakuutuksesta ja keskeytysvakuutuksesta.

442100 Omaisuusvakuutukset

Tälle tilille kirjataan vakuutusmaksut, jotka aiheutuvat mm. rakennuksien,
irtaimiston, ajoneuvojen, työkoneiden ja metsän omaisuusvakuutuksista.

443000 Korvaus tunnustuksettoman hauta-alueen käytöstä

Toiselta seurakunnalta tai muulta tunnustuksettoman hauta-alueen ylläpi-
täjältä saadut palvelut. Edellyttää sopimusta. Hautaustoimilain 5 §:n mu-
kaan hautasija on pyynnöstä osoitettava erilliseltä tunnustuksettomalta
hauta-alueelta, joka ei saa sijaita kohtuuttoman kaukana seurakunnan tai
seurakuntayhtymän alueesta. Tunnustukseton hauta-alue on erillinen hau-
tausmaa tai muusta hautausmaasta selvästi erottuvalla tavalla rajattu
hautausmaan osa. (Saatu maksu kirjataan tilille 304000 Korvaukset muilta
seurakunnilta.)

443500 Yhteistyökorvaukset

Tilille kirjataan seurakunnan maksama korvaus toisen seurakunnan tai kunnan kanssa tehdystä yhteistyöstä. Sopimukseen perustuvaa yhteistyötä voi olla esimerkiksi yhteisten virkojen hoidossa, sairaalasielunhoidossa, kehitysvammayhteistyössä, aluekeskusrekisterit tai muissa yhteistoimintamuodossa. Kulu perustuu yhden tai useamman seurakunnan tai kunnan väliseen sopimukseen. (Saatu maksu kirjataan tileille 301000 Korvaukset valtiolta ja kunnilta tai 304000 Korvaukset muilta seurakunnilta.)

446500 Palvelukeskusmaksut Kipa

Tilille kirjataan Kirkon palvelukeskukselle sopimuksen mukaan maksettavat palvelumaksut. Kirkkolain mukaan Kirkon palvelukeskus hoitaa seurakuntien kirjanpidon ja palkanlaskennan.

447000 Muut palvelut

Tälle tilille merkitään vain sellaiset palvelujen ostot, joita ei ole eritelty muille ostettujen palveluiden tileille. Tilille kirjataan muun muassa liikunta- ja kulttuuriseteleiden hankintakulu (kirjauksen yhteydessä voidaan käyttää projektinumeroa, jolloin kulu saadaan kerättyä tasekirjan liitetietoihin ja henkilöstötilinpäätökseen). **Tilille kirjataan siviilipalvelusmenot.**

447100 Sijoituspalvelut

Omaisuuksien- ja varainhoidon palveluista aiheutuvat kulut. Tiliä käytetään silloin kun omaisuuden- ja varainhoito on osa seurakunnan taloustoimiston käyttötalouden kustannuksia.

447500 Aktivoitujen palveluiden ostot

Järjestelmätekniikan tili. Aktivoitavat palveluiden ostot kirjataan investointitilien kautta käyttäen investointitililausta.

Sisäiset palveluiden ostot		
448100	Sis. ruokapalvelukulut,	Vastatili on 390000 Sis. ruokamaksutotot
448200	Sis. leirimaksukulut,	Vastatili on 390500 Sis. leirimaksutuotot
448300	Sis. kuljetuspalvelukulut,	Vastatili on 391000 Sis. kuljetuspalvelutuotot
448400	Sis. huoltopalvelukulut,	Vastatili on 391500 Sis. huoltopalvelutuotot
448500	Sis. kaluston vuokratkulut,	Vastatili on 392000 Sis. kaluston vuokratuotot
448600	Sis. asiantuntijapalvelukulut,	Vastatili on 392500 Sis. asiantuntijapalvelutuotot
448700	Sis. koulutuspalvelukulut,	Vastatili on 393000 Sis. koulutuspalvelutuotot
448800	Sis. majoituskulut,	Vastatili on 393100 Sis. majoitustuotot
448900	Sis. kopiointimaksukulut,	Vastatili on 393200 Sis. kopiointimaksutuotot
449000	Sis. it-kulut,	Vastatili on 393300 Sis. it-tuotot
449100	Sis. toiminnallisten tapahtumien kulut,	Vastatili on 393500 Sis. toiminnallisten tapahtumien tuotot
449200	Sis. korvaukset seurakunnille,	Vastatili on 393600 Sis. korvaukset seurakunnilta
449310	Sis. avustusmäärärahan siirto	(Tili on pääasiassa vain Helsingin seurakuntayhtymän ja sen seurakuntien käytössä. Srk-yhtymän yhteinen srk-työ siirtää määrärahaa seurakuntien käytettäväksi diakonia-avustuksiin sekä katastrofi-, kriisi- ja ruoka-avustuksiin. Vastatili sisäisissä tuloissa on 393710.)
449400	Sis. muut kulut,	Vastatili on 394000 Sis. muut tuotot

2.3 Vuokratulot

Seurakunnan suorittamia vuokria ovat mm. maa- ja vesialueiden vuokrat, rakennusten ja huoneistojen vuokrat, koneiden ja laitteiden vuokrat sekä muut vuokrat. Myös erilaiset nk. vuokravastikkeet kirjataan vuokratuloiksi.

Sisäiset vuokrat kirjataan erillisille sisäisten vuokratulujen ja -tuottojen tileille. Sisäiset vuokratuotot ja -kulut eliminoidaan tilinpäätöksen virallista tuloslaskelmaa laadittaessa. Esim. leirikeskukseen työalake jaetaan leirikeskusta käyttäneiden tehtäväalueiden kesken sisäiseksi vuokratuloiksi aiheuttamisperiaatteen mukaan. Sisäisten vuokratuottojen ja -kulujen on oltava aina yhtä suuret.

450100 Vuokrat

Seurakuntatalous voi halutessaan kirjata kaikki vuokratulot tälle tilille, ellei jäljempänä oleville yksilöidympien vuokratilien käytölle ole tarvetta.

450000 Maa- ja vesialueiden vuokrat

Tilille kirjataan tonttien sekä maa- ja vesialueiden vuokrat.

453000 Rakennusten ja huoneistojen vuokrat

Tilille kirjataan rakennusten ja huoneistojen vuokrat.

456000 Koneiden ja laitteiden vuokrat

Koneiden (mm. kopio- ja muut toimistokoneet ja -laitteet, työkonet ja erilaiset kuorma-, paketti ja henkilöautot) ja laitteiden vuokrat kirjataan tälle tilille. Myös leasing-sopimuksiin perustuvat vuokrat kirjataan tälle tilille. Vuokra voi pitää sisällään rahoitus-, huolto ja mahdollisia muita palveluita. Tähän kirjataan myös lyhytaikainen ajoneuvovuokraus.

458000 Muut vuokrat

Tälle tilille kirjataan ne vuokratulot, joita ei voida eritellä muihin tämän tiliryhmän tileihin. Kuluja voivat olla muun muassa satunnaiset tilavuokrat ja kausivuokrat salivuoroista, aluepysäköintimenot myös pysäköintilaitoksessa, pysäköintimittarien arvokorttien lataukset ja venepaikkamaksut.

458100 Vastikkeet

Tilille suositellaan kirjattavaksi kaikki asuin- ja toimistohuoneistojen hoito- ja rahoitusvastikkeet.

Halutessaan seurakunta voi käyttää tarkempaa jaottelua käyttämällä tilejä 458140–458200.

458140 Asuinhuoneistojen hoitovastikkeet

Asuntoina käytettävien seurakunnan omistamien asunto-osakehuoneistojen hoitovastikkeet kirjataan tälle tilille.

458150 Toimitilahuoneistojen hoitovastikkeet

Seurakunnallisessa toiminnassa käytettävien seurakunnan omistamien asunto- tai kiinteistöosakehuoneistojen hoitovastikekulu kirjataan tälle tilille.

458200 Rahoitusvastikkeet

Tälle tilille kirjataan seurakunnan omistamien asunto- ja kiinteistöosakehuoneistojen rahoitusvastikkeet, jos yhtiö ei rahasto i niitä omaan pääomaan.

Sisäiset vuokratulut

459100 Sis. vuokrat (Vastatili 394100 Sis. vuokrat)

Tilille kirjataan tilojen käyttäjien osuus kiinteistöjen sisäisistä vuokratuloista. Sisäisen vuokratulutilin selitteessä on vastaava sisäisen vuokran tuottotili. Sisäisten kulujen ja tuottojen kustannusvaikutus tuloslaskelmassa on nolla. Sisäiset vuokrat ovat osa kiinteistökulujen kohdentamista tehtäväalueille, mutta myös osa kirkkovaltuuston talousarvio-ohjausta ja tilojen käyttäjien kustannustietoisuuden lisäämistä. Kiinteistökulut kohdennetaan käyttäjien kesken esim. neliöiden, kuutioiden taikka käyttökerrojen mukaan.

2.4 Aineet, tarvikkeet ja tavarat

2.4.1 Ostot tilikauden aikana

Tiliryhmään Aineet, tarvikkeet ja tavarat sisällytetään käyttökuluina käsiteltävät kauston, välineiden sekä raaka- ja tarveaineiden tilikauden aikaiset suoriteperusteiset ostot. Aineita, tarvikkeita ja tavaroita ovat mm. toimisto- ja opetustarvikkeet, kirjallisuus, elintarvikkeet, vaatteisto, lääkkeet ja hoitotarvikkeet, puhdistusaineet ja -tarvikkeet, poltto- ja voiteluaineet sekä lämmön, veden ja sähkön hankintamenot.

Tilikauden ostomenot oikaistaan tuotannon tekijöiden käyttöä vastaavasti kuluiksi oikeaisemalla ostomenoilla tuloslaskelmassa varastojen muutoksella. Aineet, tarvikkeet ja tavarat voidaan kirjata tuloslaskelmaan kuluksi myös käytön mukaan, jolloin ostomenoja ja varastojen muutosta ei erikseen esitetä. Aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin luetaan myös lämmön, veden ja sähkön hankintakulut.

Jos vakuutuskorvauksella rahoitetaan vahingoittuneen omaisuuden kunnostusta, kirjaan saatu vakuutuskorvaus menon oikaisuksi. Huomattavista vakuutuskorvauksista tulee tehdä maininta tilinpäätöksessä tasekirjan liitetietoihin.

460000 Kalusteet

Tilille kirjataan lyhytikäisten ja hinnaltaan seurakunnan kirkkovaltuuston päättämän aktivointirajan alittavat kalustehankinnat. **Pääsääntöisesti vain ensikertainen kalustaminen (kun tila kalustetaan ensimmäistä kertaa) voidaan aktivoida taseeseen.**

461000 ICT-laitteet ja tarvikkeet

Tälle tilille suositellaan kirjattavaksi kaikki aktivointirajan alittavat ict-laitteet kuten kannettavat tietokoneet, keskusyksiköt, tulostimet, näytöt, älypuhelimet, kämmentietokoneet (tabletit) ja muut ict-tarvikkeet sekä ict-ohjelmistot.

462000 Muut koneet ja laitteet

Tilille kirjataan kirkkovaltuuston päättämän aktivointirajan alittavien muiden koneiden ja laitteiden hankintamenot. Esim. soittimet, äänentoistojärjestelmät/kaiuttimet, faksi, kopiokone, jääkaappi, jne.

464000 Toimistotarvikkeet ja -materiaalit

Tälle tilille kirjataan kaikki erilaiset toimistotarvikkeiden ja -materiaalien ostot. Näitä ovat esimerkiksi toimistokäyttöön hankitut kirjoitustarvikkeet, liimat, teipit, nitojat, rei'ittäjät sekä tulostus- ja kopiointimateriaali, kirjekuoret ja muut pakkausmateriaalit. Tälle tilille kirjataan myös kopiopaperit, väriaineet sekä kopiokoneiden varaosat.

466500 Työvälineet ja työkalut

Tähän kirjataan erilaiset työvälineet ja työkalut sekä myös irtaimistoon luettavat työkoneet ja sähkökäyttöiset käsityövälineet/-laitteet.

467000 Elintarvikkeet

Tilille kirjataan erilaiset elintarvikehankinnat (ALV 14 %).

467600 Keittiövälineet ja astiastot

Tilille kirjataan keittiössä käytettäviä ruoanvalmistus- ja muita keittiövälineitä ja astiastoja. Lisäksi myös tarjoiluun liittyviä kuluja oheistarvikkeita kuten kertakäyttöastioita, paperisia pöytäliinoja, serviettejä ja muuta sellaista.

468000 Puhdistusaineet ja -tarvikkeet

Tälle tilille kirjataan puhdistus- ja siivousaineet ja -tarvikkeet, esim. saippuat, pesuaineet, WC-paperit ja käsipyyhkeet.

469000 Poltto- ja voiteluaineet

Tilille kirjataan ajoneuvojen, koneiden, laitteiden jne. poltto- ja voiteluainesten ostot.

470000 Lämmitys

Lämmön ja lämpimän veden hankinnasta johtuvat maksut, lämmitysaineet ja tarvikkeet sekä kaukolämpömaksut. Lämmityssähkö, jos sähkölaskusta valtaosa johtuu sähkölämmityksestä.

471000 Sähkö

Kaikki sähkökäytöstä aiheutuneet kulut; käyttösähkö ja myös vähäinen lämmityssähkö siirto- ja perusmaksuineen.

471300 Vesi

Vedenkäytöstä aiheutuvat kulut, kuten vesi- ja jätevesimaksut sekä omasta vesihuollosta (kaivo tms.) aiheutuvat ylläpito- ja käyttökulut.

472000 Rakennus-, korjaus- ja huoltotarvikkeet

Tälle tilille kirjataan rakennusmateriaalit kuten esim. puutavara, maalit, lakat, levyt jne. sekä autojen, traktoreiden ja muiden työkoneiden, kalusteiden sekä laitteiden varaosat samoin kuin kiinteistöjen huoltotarvikkeet kuten esim. lamput, sulakkeet, LVI-tarvikkeet jne.

472500 Puutarhatarvikkeet ja -aineet

Ulkokukat, mullat, lannoitteet, havut, muut kasvit, siemenet, hiekoitusaineet

472600 Kukat, kynttilät ja ehtoollistarvikkeet

Seurakunnallisten tilaisuuksien erilaiset koristemateriaalit, kuten kukat, kynttilät ja muut sellaiset. Ehtoollisviini ja -leivät. **Kulut eivät ole kiinteistötoimen kuluja vaan sen tehtäväalueen, jonka toimintaa varten hankinnat tehdään.**

472900 Suojavaatteet

Esim. kirkonpalveluskunnan virkapuvut ja kiinteistötyöntekijöiden työ- ja suoja-asut. Leiri- ja kurssikeskusten ym. liinavaatteisto.

473050 Sakraaliesineet ja -vaatteisto

Tilille kirjataan hankintakustannukset kirkkohoipeista, ehtoolliskalustoista, kirkkotekstiileistä ja muusta kirkon alttarialueen esineistöstä, lisäksi muusta kirkollisesta vaatteistosta ja tekstiileistä kuten albat. Lisäksi esim. ehtoollisvälineiden, kasukoiden ja muiden kirkkotekstiilien yksilöllisesti teetetyt säilytyslaatikot, -kotelot, -pussit ja vaatepuut.

473100 Opetusvälineet ja kerhotarvikkeet

Rippikoulussa, päiväkerhoissa ja muissa vastaavissa työmuodoissa käytettävät opetus- ja muut välineet ja tarvikkeet.

473200 Kirjat, lehdet sekä kuva- ja äänimateriaalit

Hakuteokset, käsikirjat, virsikirjat. Ammatti- ja muut tilattavat ja ostettavat lehdet. Kuva- ja äänimateriaalin hankinta. Myös digitaaliset kuva- ja äänitallenteet.

473800 Lahjaesineet ja huomionsoitukset

Tilille kirjataan henkilökunnalle annetut lahjaesineet ja kukat, sekä luottamushenkilöiden, talkoolaisten ja syntymä- tai juhlapäiviä viettävien yhteisöjen merkkipäivä- ja muut sellaiset muistamiset.

Tilille kirjataan lisäksi kirkollisten toimitusten yhteydessä annettavat lahjat, joita ovat esim. kastekynttilät, vihkiraamatut, rippiraamatut ja -virsikirjat ja kukat. Lisäksi tilille kirjataan syntymäpäiviä viettävien seurakuntalaisten muistamiset, esim. kirjat, lehdet ja kukat.

Myös päiväkerholaisille jaettavat lahjakirjat kirjataan tälle tilille.

474000 Muut aineet, tarvikkeet ja tavarat

Tälle tilille kirjataan niiden aineiden ja tarvikkeiden ostot, joita ei voida eritellä muille tämän ryhmän tileille ja jotka eivät ole investointeja.

475000 Hautamuistomerkit

Tilille kirjataan uurnaholvien eli kolumbaarioiden ja esimerkiksi uurna-hauta-alueiden yhteisten muistomerkkien vainajien muistolaatat ja muut hautaustoimen painetut tai kaiverretut laatat. Myös tilapäiset puuristit ja hautausmaiden taideteokset.

2.4.2 Varastojen lisäys tai vähennys

Suurehkojen hankintojen osalta tilikauden aikaiset ostomenot oikaistaan tilikausien käytön mukaisiksi kuluiksi oikaisemalla ostomenoja tuloslaskelmassa varastojen muutoksella. Tällaisia ovat esim. lämmitysöljy- ja kirja-varastot.

479000 Varastojen lisäys tai vähennys (muutos)**2.5 Annetut avustukset**

Tähän kirjataan seurakunnan myöntämät avustukset mm. lähetystyölle, kansainväliselle diakonialle (esim. Merimieskirkolle ja Kirkon ulkomaanavulle), diakoniselle avustustoiminnalle sekä järjestöille, joiden toiminta tukee avustusta myöntävää seurakuntaa (*Kts. kirkkolain 15:1 kommentaarit seurakunnan varojen käytöstä*). Avustusta saavien yhteisöjen toiminnan tulee olla kirkon päämäärien mukaisia. Avustuksia ovat myös kotitalouksille ja yksityishenkilöille annetut ja maksetut avustukset, mm. diakonia-avustukset.

Seurakunta voi varata talousarvioonsa avustusmäärärahat alla oleville kohteille. Kaikista avustuksista on oltava joko hallintoelimen (kirkkovaltuusto, kirkkoneuvosto, yhteinen kirkkovaltuusto, yhteinen kirkkoneuvosto, seurakuntaneuvosto tai johtokunta) päätös, tai jos päätösvaltaa on siirretty viranhaltijalle, viranhaltijan päätös.

480000 Lähetystyö

Tilille kirjataan seurakunnan antamat avustukset kirkon virallisille lähetysjärjestöille.

480500 Kansainvälinen diakonia

Tilille kirjataan avustukset mm. Kirkon ulkomaanavun säätiölle, Merimieskirkko ry:lle, ystävyysseurakunnille ja muille kansainvälistä auttamistyötä tekeville tekeville järjestöille.

483000 Diakonia-avustukset

Tilille kirjataan seurakunnan myöntämät diakonia-avustukset.

484000 Stipendit ja tunnustuspalkinnot

Tilille kirjataan erilaiset stipendit ja tunnustuspalkinnot, josta on tehty **eriliset päätökset**.

~~**486000 — Lähetetyt yhteisvastuukeräyksen tuotot ks. tili 368000**~~

~~Kirkkopalvelut ry:lle tilitettävä Yhteisvastuukeräyksen tuotto.~~

489000 Muut avustukset

Tilille kirjataan seurakunnan myöntämät muut avustukset kuten esimerkiksi veteraanijärjestöille, partiolippukunnille ja muille seurakuntaa lähellä oleville yhdistyksille sekä muut nk. yleisavustukset. Myös tuki- ja kannatusilmoitukset ja hautausavustukset kirjataan tälle tilille.

489100 Muut avustukset

Tämä tili on järjestelmätekniinen tili. Ei suoria kirjauksia!
Muissa avustuksissa käytetään tiliä **489000** Muut avustukset.

2.6 Muut toimintakulut

Muihin toimintakuluihin sisältyvät mm. seurakunnan maksamat välittömät verot, kuten kiinteistöverot ja metsänhoitomaksu. Myynti- ja maksutuloihin liittyvät kuluerät, kuten esimerkiksi myyntisaamisista syntyneet luottotappiot vähennetään tuloslaskelmassa muina toimintakuluina. Muihin toimintakuluihin merkitään myös käyttöomaisuuden myyntitappiot.

Vero tavaroiden maahantuonneista EU:n ulkopuolelta (koskee Ahvenanmaan seurakuntia).

490000 Oman käytön arvonlisävero

Kiinteistöhallintapalveluiden omasta käytöstä maksettava arvonlisävero.

Kiinteistöhallintapalvelu katsotaan otetuksi omaan käyttöön myös silloin, kun kiinteistön omistaja tai haltija suorittaa itse kiinteistöön kohdistuvan palvelun, jos kiinteistöä käytetään muuhun kuin vähennykseen oikeuttavaan tarkoitukseen (Arvonlisäverolaki 32 §).

(Ks. myös Verohallinnon ohje ”Kiinteistöhallintapalvelun oman käytön arvonlisäverotus”. Dnro 38/40/2010, 1.1.2010 sekä Kirkkohallituksen yleiskirje 13/2005, 2.3.2005.)

490010 Kiinteistöhallintapalveluiden oman käytön alv (järjestelmätekniinen tili)

Ei suoria kirjauksia! Tälle tilille kirjaukset tulevat automaattisesti palkkalaskentajärjestelmästä. Tämä tili on järjestelmätekniinen tili.

491000 Maksettavat verot

Tilille kirjataan ennakkoerot ja jälkimaksut, sekä kuluja oikaisevat palautukset; kaikki maksuperusteisesti.

Seurakunnat maksavat veroa elinkeinoverolain (EVL) ja tuloverolain (TVL) perusteella. Seurakunnat ovat rajoitetusti verovelvollisia ja maksavat veroa kunnalle vuosittain tarkistettavan prosentoin mukaan (v. 2019 oli 6,26 %). Elinkeinotuloa syntyy erilaisesta tavaroiden ja palveluiden myyntitoiminnasta, jota harjoitetaan markkinoilla maksua vastaan. Kiinteistön vuokratulosta ja puun myyntitulosta maksetaan veroa tuloverolain perusteella. Veroilmoituksessa nämä tulolähteet erotellaan toisistaan. Ilmoitus tehdään vuosittain lomakkeella 6C ja tuotoista pitää vähentää niihin kohdistuneet kulut.

Verollisista ja verottomista tuotoista on Sakastissa taulukko: [hallinto ja talous/seurakuntatalous/veroilmoituksen laatiminen](#)

491100 Ulkomainen lähdevero

Ulkomailla peritty vero.

491200 Kiinteistövero

Tilille kirjataan kunnalle maksettava kiinteistövero.

491500 Muut verot

Tälle tilille kirjataan mm. ajoneuvovero.

492000 Pysyvien vastaavien myyntitappiot

Kuluina kirjataan tälle tilille pysyvien vastaavien romutukset ja myyntitappiot.

493000 Jäsenmaksut

Tälle tilille kirjataan jäsenmaksut yhdistyksille, joiden jäsenenä seurakunta on. Tilille kirjataan myös Kirkkopalvelut ry:lle maksettava Tiekirkon vuosikulu ja myös metsänhoitoyhdistysten jäsenmaksut.

494000 Erityiskatteisten rahastojen nettotuoton siirto

Tilille tehdään kirjauksia vain ohjeen "Erityiskatteisten rahastojen kirjanpito" mukaisesti (ks. Sakasti -> IT-ohjeet ->Kirkon palvelukeskus (Kipa) -> Järjestelmäohjeet -> Kirjanpito)

494500 Ainaishoitosopimusten nettotuoton siirto pääomasta

Pääkirjatili palautettu käyttöön ks. Kirkkohallituksen yleiskirje 18/2023

495000 Luottotappiot

Seurakunta tekee hallintopäätöksen avoimien saatavien kirjaamisesta luottotappioiksi (kulukirjaus: per luottotappiot/tuloslaskelman tehtäväluean myyntisaamiset/tase). Kulu kohdistetaan sille tehtävälueelle, jolle avoin saatava on muodostunut. Luottotappioksi kirjattuun laskuun saatu suoritus kirjataan tälle tilille luottotappion oikaisuksi.

495500 Luottokorttikulut

Luotto- ja maksukorttien käytöstä aiheutuvat kulut, kuten vuosimaksut ja esim. automaattinostokulu kirjataan tälle tilille.

496000 Muut kulut

Muihin kuluihin kirjataan vain sellaisin kuluja, joille ei edeltä löydy kulun luonteen mukaista tiliä. Tälle tilille kirjataan muun muassa pyörityserot.

496400 Saadut käteisalennukset

Järjestelmä kirjaa tälle tilille laskun maksun yhteydessä laskun loppusummasta vähennetyt käteisalennukset automaattisesti. Ostolaskun kulu kirjataan kokonaisuudessaan luonteen mukaiselle kulutilille. Alennus tälle tilille kirjataan menon oikaisukirjauksena.

497000 Aktivoidut muut toimintamenot

Järjestelmätekniinen tili. Aktivoitavat palveluiden ostot kirjataan investointitilien kautta käyttäen investointitilausta.

497990 Ed. tilik. jäämä

Tili on **vain** seurakuntayhtymien käytössä. Srk-yhtymä voi halutessaan käyttää tätä tiliä budjetoinnissaan osoittamaan määrärahan lisäystä tai vähennystä. Tilille ei tehdä kirjauksia. Menettely edellyttää pitkäjänteistä suunnittelua ja yhteisen kirkkovaltuuston päätöstä, jolla seurakunnan edellisen tai edellisten vuosien määrärahan alitus tai ylitys siirretään seuraavan vuoden talousarvioon määrärahaa lisäämään tai vähentämään.

Kulttuuriperinnön hoito- ja ylläpitokulut, -tuotot ja investoinnit

Kulttuuriperintökulujen kirjaamiseen liittyvät tilit 497501-497514 ja 387511-387514 lakkautetaan 31.12.2023. Kulttuuriperintökulujen kirjaamisesta kirjanpitoon on luovuttu 1.1.2023 alkaen.

Kulttuuriperintökulut raportoidaan 1.1.2023 alkaen laskennallisina kulttuuriperintökustannuksina kirjanpidon ja Basis-järjestelmän tietojen pohjalta. Ks Kirkkohallituksen yleiskirje 11/2023.

~~Kulttuuriperinnön hoidosta aiheutuu sekä vuosittaisia käyttötalouteen kirjattavia toimintakuluja, toimintatuottoja että taseeseen kirjattavia investointikuluja. Investointimenot eivät vaikuta tilikauden tulokseen muuta kuin niistä tehtävien vuosittaisten poistojen kautta.~~

Kulttuuriperinnön ~~vuotuisesta hoidosta ja ylläpidosta~~ aiheutuneet kulut ja tuotot kirjataan luonteensa mukaisille tileille käyttötalouteen käyttäen tilastollista tilausnumeroa (ks. ohje Akkunasta kirjanpidon ohjeet).

~~**Kulttuurihistoriallisin perustein tehtyihin investointeihin** liittyviä kirjanpidon järjestelmätekniisiä aputilejä on neljä. Ainoastaan Kipa tekee kirjaukset näille tileille. **Seurakuntatalous ei saa tehdä tileille suorja kirjauksia.**~~

~~Aputilit ovat:~~

~~387511 — Siirto kulttuuriperinnön tuottoihin~~

~~387512 — Tuotot kulttuurihistoriallisten kirkollisten rakennusten ylläpidosta~~

~~387513 — Tuotot kulttuurihistoriallisen muun kiinteän omaisuuden ylläpidosta~~

~~387514 — Tuotot kulttuurihistoriallisen irtaimiston ylläpidosta~~

~~497501 — Siirto kulttuuriperinnön ylläpitoon~~

~~497512 — Kulttuurihist. kirkollisten rakennusten ylläpito~~

~~497513 — Kulttuurihist. muun kiinteän omaisuuden ylläpito~~

~~497514 — Kulttuurihistoriallisen irtaimiston ylläpito~~

Investoinnit

Investointitilejä ovat tilit välillä 447600-447899.

Investointitilit liittyvät käyttöomaisuuskirjanpitoon eikä niistä kerry toimintatuottoa eikä -kuluja tuloslaskelmaan. (ks. Akkunasta kirjanpidon ohjeet)

HALLINNOINTI

447600 Investointi ~~hallinnointi~~-hallintokustannukset

Tähän kirjataan kaikki investointiin liittyvät hallintokustannukset (myös ent. tili 447601)

~~447601 Hallintokustannukset~~

447602 Investointi tonttikustannukset

447603 Investointi kaavoitus

447604 Investointi rakennuttaminen

447605 Investointi valvonta

Tähän kirjataan rakennusteknisten töiden valvonta (ent. tili 447606), sähkötöiden valvonta (ent. tili 447607), lv-töiden valvonta (ent. tili 447608), iv-töiden valvonta (ent. tili 447609), muu valvonta (ent. tili 447610).

~~447611 Tarveselvitys~~

Kirjataan käyttötalouteen kuluksi.

~~447612 Ennakkosuunnittelu~~

Kirjataan käyttötalouteen kuluksi.

447613 Investointi rakennuslupamaksut

447614 Investointi liittymämaksut

447615 Investointi vakuutusmaksut

~~447616 Investointi kopiointi ja tulostuskulut~~

Kirjataan käyttötalouteen kuluksi.

447617 Investointi rahoituskulut

~~447618 Investointi tutkimukset ja selvitykset~~

Kirjataan käyttötalouteen kuluksi.

SUUNNITTELU

447632 Investointi suunnittelukilpailut

447633 Investointi, hankesuunnittelu, ~~tutkimukset~~

Erilaiset ennakolliset tutkimukset ja selvitykset (ennakkosuunnittelu) kirjataan käyttötalouden kuluksi.

~~**447634 Investointi, geotekninen suunnittelu**~~

447635 Investointi, arkkitehtisuunnittelu (rakennussuunnittelu)

~~**447636 Investointi, rakennussuunnittelu**~~

447637 Investointi, rakennesuunnittelu

Tähän kirjataan myös geotekninen suunnittelu (pohjatutkimus)

447638 Investointi, sähkösuunnittelu

Tähän sisältyy tele- ja turvallisuussuunnittelu (ent. tilit 447645, 447646)

447641 Investointi LVIA-suunnittelu

Tähän sisältyy säätö- ja valvontasuunnittelu ja sprinklerisuunnittelu (ent. tilit 447644, 447647)

447642 Investointi vihersuunnittelu

447643 Investointi akustinen suunnittelu

Sisältää äänentoistosuunnittelun (ent. tili 447648)

~~**447648 Investointi äänentoistosuunnittelu**~~

447649 Investointi urkusuunnittelu

447650 Investointi sisustussuunnittelu

Tähän sisältyy keittiösuunnittelu (ent. tili 447651)

447652 Investointi muu suunnittelu

Tähän sisältyy esim. valaistussuunnittelu.

RAKENTAMINEN

447701 Investointi rakentaminen-rakennustyö

Tähän sisältyy mm. kaivantotyöt, aluerakennustyöt, rakennustyö, muu rakentaminen (ent. tilit 447705, 447707, 447709, 447736)

447702 Investointi lisä- ja muutostyöt

Tähän kirjataan kaikki lisätyöt sekä lisäsuunnittelu.

Tähän sisältyy mm. lisärakennustyöt, lisäaluerakennustyöt, lisäkaivantotyöt, lisämaalaustyöt, lisä- ja muutossähkötyöt, LVIA lisä- ja muutostyöt, viherrakennuslisä- ja muutostyöt, säätö- ja valvontalaitteet/lisä- ja muutostyöt, turvaurakoiden lisä- ja muutostyöt, äänentoistourakoiden lisä- ja muutostyöt, urku-urakoiden lisä- ja muutostyöt, ulkoalueiden valaistusurakoiden muutos- ja lisätyöt, muu rakentaminen lisä- ja muutostyöt (ent. tilit 447710, 447708, 447706, 447713, 447715, 447717, 447719, 447721, 447723, 447725, 447727, 447729, 447731, 447733, 447735, 447737)

447711 Investointi energia

Tähän kirjataan mm. aurinkopaneelit, energiakaivot, sähköliittymän sulakemuutokset.

447712 Investointi maalaustyöt

447714 Investointi sähkötyöt

447722 Investointi LVIA-työt

Tähän kirjataan LV-työt, IV-työt, LVI-työt (ent. tilit 447716, 447718, 447720)

447724 Investointi viherrakennustyöt

447726 Investointi säätö- ja valvontalaitteet-turva- ja valvontalaitteet ja työt

Tähän kirjataan turvaurakat, rikosilmoituslaitteet, paloilmoitinlaitteet, muut turvalaitteet (ent. tilit 447728, 447756, 447757, 447758)

447730 Investointi äänentoistourakat AV-työt

Äänentoistoon ja visuaaliseen esittämiseen liittyvät urakat.

Tähän sisältyy äänentoistolaitteet (tili 447755)

447732 Investointi ~~urku~~-urakat-urkutyöt

447734 Investointi ~~ulkovalaistus~~ ulkoalueiden valaistustyöt

HANKINNAT

447752 Investointi ~~kirkonkellot~~-kirkonkellot ja aikakellot

Tähän sisältyy aikakellot (ent. tili 447764)

447754 Investointi konservointityöt

Pääsääntöisesti konservointityöt kirjataan käyttötalouden kuluksi. Ainoastaan merkittävät konservointityöt, esim. ison lyijylasiruuikkunan konservointi, voidaan aktivoida.

~~447759 Investointi telelaitteet~~

~~447760 Investointi kiintokalusto~~

~~447761 Investointi keittiölaitteet~~

~~447762 Investointi keittiökalusteet~~

~~447765 Investointi valaisimet~~

447766 Investointi krematoriuunit

447767 Investointi muut hankinnat

Tähän kirjataan esimerkiksi erikoisvalaisimet, jotka suunnitellaan rakennusta varten ja teetetään.

KULJETUSVÄLINEET

447801 Investointi kuljetusvälineet

Tähän kirjataan kuorma-autot, traktorit, pakettiautot ja bussit, henkilöautot, muut moottorilaitteet ja muut kuljetusvälineet (ent. tilit 447802-447807)

IT-JÄRJESTELMÄT

447810 Investointi IT

447811 Investointi tietokoneet ja laitteet

447812 Investointi lähiverkot (laitteet)

447813 Investointi tietoliikenneverkot (laitteineen)

447814 Investointi ohjelmistot

447815 Investointi projektikoulutus

447816 Investointi asiantuntijat

447817 Investointi hankkeet

447818 Investointi lisenssit

447819 Investointi liittymät ja rajapinnat

447820 Investointi muut IT

MUUT KONEET

447830 Investointi ~~muut koneet~~ työ- ja muut koneet

Sisältää maansiirto- ja liikkuvat työkoneet, työstökoneet, viheralueiden hoitokoneet, kasvinsuojelukoneet, muut koneet (ent. tilit 447831-447835)

KALUSTO**447840 Investointi kalusto**

Kalustohankinnat kirjataan pääsääntöisesti käyttötalouden kuluksi eikä niitä aktivoida.

Tälle investointitilille voidaan kirjata huonekalut (kun tila kalustetaan ensimmäistä kertaa, ns. ensikertainen kalustaminen) sekä seurakunnan aktiivimisrajan ylittävät toimistokoneet, jumalanpalvelusvarusteet, soittimet (ent. tilit 447841-447844).

447845 Investointi alttarikalusteet alttarikalusteet ja kirkkotekstiilit

Tähän kirjataan myös alttaritekstiilit (ent. tili 447846)

~~**447847 Investointi muu kalusto**~~~~**447860 Investointi muut investointimenot**~~~~**447861 Investointi kiinteistöjen osto**~~~~**447862 Investointi maa-alueiden osto**~~~~**447863 Investointi osakkeiden osto**~~**447864 Investointi rahoitusvastikkeet (yhtiöiden projektit)****447865 Investointi rahoitusvastikkeet (yhtiölainan lyhennys)****447866 Investointi rahoitusvastikkeet (yhtiölainan korot)****447867 Investointi aluekaavoitus****447868 Investointi osaketiloihin kohdistuvat kulut****447869 Investointi vuokratiloihin kohdistuvat kulut**~~**447870 Investointi muut menot**~~**447899 Investointi siirto käyttötalouteen****447999 Investointi aktivointi**

3. Kirkollisvero ja valtionrahoitus

500000 Kirkollisverotulo

Tilille kirjataan kirkollisverotulot maksuperusteisesti.

Seurakunnan kirkollisverotulot kirjataan verohallinnon tilitysten suoritusajankohdan mukaan ao. tilikauden verotuloksi. (Mikäli joulukuussa tilitettävä määrä on poikkeuksellisesti negatiivinen, kirjataan se ao. tilikauden verotulojen vähennykseksi ja siirtovelaksi.)

Seurakunnan saamissa tilityksissä tehdyt vähennykset ja lisäykset kirjataan seuraavasti:

Verontilityslain 2 §:n 2 momentin mukaista kuittausmenettelyä käyttäen seurakunnan työnantajana suorittamat ennakonpidätykset ja sosiaaliturvamaksut ennakonpidätys- ja sosiaaliturvamaksuvelan vähennykseksi muihin lyhytaikaisiin velkoihin.

Verohallintolain 30 §:n mukaan määräytyvä seurakunnan osuus verotuskustannuksista kirjataan tilille *520000 Osuus verotuskuluista*

511000 Valtionrahoitus

Kirkkohallituksen tilittämä valtionrahoitusosuus kirjataan tälle tilille. Maksu tilitetään kirkolliskokouksen päätöksen perusteella (ks. kirkolliskokouksen vuotuiset päätökset). Tilitys perustuu Lakiin valtionrahoituksesta evankelis-luterilaiselle kirkolle ja myönnetään hautaustoimeen, väestökirjanpitoon ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ja irtaimiston ylläpitoon laissa säädettyihin tehtäviin.

Valtionrahoitusta ei kirjanpidossa kohdenneta edellä mainittuihin lakisääteisiin tehtäviin, mutta sitä saa käyttää vain näistä tehtävistä aiheutuneiden kulujen kattamiseen.

4. Verotuskulut

520000 Osuus verotuskuluista

Tilille kirjataan verotilitysten yhteydessä perittävä verotuskustannus. Seurakuntataloudet maksavat verotuskustannuksina Verohallinnosta annetun lain 30 §:ssä määritellyn prosentin suuruisena Verohallinnon toimintamenoista. Ks. Veronsaajien palvelut (veronsaajat.vero.fi).

5. Kirkon rahastomaksut

Kirkon rahastomaksuja ovat kirkon keskusrahastomaksu ja eläkerahastomaksu. Kirkolliskokous tekee päätökset rahastomaksuprosenteista pääsääntöisesti vuosittain marraskuussa. Ennakkotieto talousarviota varten saadaan täysistunnon esityksestä, joka tehdään yleensä syyskuussa. Maksujen perustana käytettävät seurakuntakohtaiset verovuoden kirkollisverot julkaistaan Verohallinnon verkkopalvelussa.

530000 Kirkon keskusrahastomaksu

Seurakuntien maksama laskennallisen kirkollisveron mukaan laskettava kirkon keskusrahastomaksu kirjataan tälle tilille.

Kirkolliskokous päättää vuosittain keskusrahastomaksun suuruuden. Keskusrahastomaksulla rahoitetaan Kirkkohallituksen ja tuomiokapitulien toiminta sekä avustukset seurakunnille.

Keskusrahastomaksu määräytyy seurakunnan laskennallisen verotulon mukaan kirkolliskokouksen päättämän prosentin mukaisesti. Vuoden N laskennallinen kirkollisvero saadaan jakamalla verovuoden N –2 kirkollisvero seurakuntatalouden ko. vuoden veroprosentilla.

Laskentakaava: Vuoden 2024 maksu = verovuoden 2022 kirkollisvero / srk:n veroprosentin luvulla (esim. 1,5) * kirkolliskokouksen päättämä prosentti (esim. 6,5 %)

535000 Kirkon eläkerahastomaksu

Seurakuntien kirkollisveroperusteinen maksu Kirkon eläkerahastolle kirjataan tälle tilille.

Eläkerahastomaksulla rahoitetaan kirkon työntekijöiden eläkkeitä.

Eläkerahastomaksu määräytyy seurakunnan verovuoden verotulon mukaan kirkolliskokouksen päättämän prosentin mukaisesti. Vuoden N eläkerahastomaksu lasketaan verovuoden N –2 kirkollisverosta.

Laskentakaava: Vuoden 2024 maksu = verovuoden 2022 kirkollisvero * kirkolliskokouksen päättämä prosentti (esim. 6,5 %)

6. Toiminta-avustukset

Tähän tiliryhmään kirjataan Kirkon keskusrahastolta saadut verotulojen täydennysavustukset, harkinnanvaraiset toiminta-avustukset sekä mahdolliset muut kirkolliskokouksen päättämät ja kirkkohallituksen myöntämät avustukset sen mukaan mitä kirkolliskokous päättää Kirkon keskusrahaston talousarviossa.

Toiminta-avustusten kirjaamisessa sovelletaan maksuperustetta. Avustukset budjetoidaan toiminta- ja taloussuunnitelmaan sekä talousarvioon maksuperusteisesti. Saadut avustukset kirjataan tuloslaskelmaan tuotoiksi, kun avustus on saatu.

Näille tileille ei kirjata rakennusavustuksia.

- 540000 Verotulojen täydennysavustus**
- 541000 Harkinnanvarainen toiminta-avustus**
- 542000 Kehittämisasiavustus**
- 544000 Muut avustukset**

Tilille kirjataan muun muassa kirkkohallituksen seurakunnalle myöntämät avustukset konservointiin, mikrokuvaukseen ja muuhun sellaiseen.

7. Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotoissa ja -kuluissa ilmoitetaan rahoitustoiminnan luonteiset tuotot ja kulut. Pääsääntöisesti korot ja muut rahoitustulot ja -menot jaksotetaan tuotoiksi tai kuluiksi sille tilikaudelle, jonka ajalta sen suoritusvelvollisuus on syntynyt.

Poikkeuksellisesti pysyviin aktiivoihin kuuluvan hyödykkeen valmistamiseen kohdistettavan lainan korkomenot valmistusajalta voidaan lukea hankintamenoon (KPL 4:5,3).

Rahoitustuotot

Rahoitustuotoista ilmoitetaan erikseen korkotuotot ja muut rahoitustuotot. Korkotuotoissa ilmoitetaan antolainoista, muista sijoituksista ja talletuksista sekä maksuliikennetileiltä saadut korkotuotot suoriteperusteen mukaisesti jaksotettuna. Muihin rahoitustuottoihin sisällytetään osingot ja osuuspääomien korot, viivästyskorot, ei-suojaavan koronvaihtosopimuksen korkotuotot sekä kurssivoitot rahoituslainoista ja arvopapereiden luovutusvoitot.

Rahoituskulut

Rahoituskuluissa ilmoitetaan erikseen korkokulut ja muut rahoituskulut.

Korkokuluihin kuuluvat pitkäaikaisista ja lyhytaikaisista lainoista maksetut korot. Suojaamistarkoituksessa tehdyn johdannaissopimuksen kulut ja tuotot kirjataan korkokuluihin.

Muita rahoituskuluja ovat mm. viivästyskorot, ei-suojaamistarkoituksessa tehdyn koronvaihtosopimuksen korkokulut, takaus- ja luottotappioprovisiot samoin kuin muut koron lisäksi rahoituslainasta johtuvat kulut kuten kurssitappiot sekä lainasaamisiin ja rahoitusomaisuuteen kuuluvien arvopapereiden ja muiden sellaisten rahoitusvarojen arvonalentumiset. Lainasaamisista aiheutuneet luottotappiot ovat myös muihin rahoituskuluihin sisältyviä arvonalentumisia.

Lisäksi rahoituskuluissa esitetään arvonalentumiset pysyviin vastaaviin kuuluvien muiden sijoitusten kuin pysyvien vastaavien osakkeiden ja -osuuksien hankintamenosta. Pysyvien vastaavien osakkeiden ja osuuksien arvonalennukset esitetään poistojen ja arvonalentumisten ryhmän erässä Arvonalentumiset.

Jos rahoitusomaisuudesta KPL 5:2 §:n tai pysyvien vastaavien sijoituksesta KPL 5:13 §:n perusteella tehty kulukirjaus (arvonlennus) osoittautuu viimeistään tilikauden päättymispäivänä aiheettomaksi, se on kirjattava kulukirjauksen oikaisuksi (KPL 5:16 §).

7.1 Korkotuotot

Korkotuottoihin kirjataan antolainoista sekä muista sijoituksista ja talletuksista saadut korkotulot sekä viivästyskorot suoriteperusteen mukaisesti jaksotettuina.

602000 Muut korkotuotot

Seurakuntia **suositellaan** käyttämään pelkästään tätä tiliä kirjatessaan erilaisia korkotuottoja.

600000	Korkotuotot antolainoista
601000	Korkotuotot talletuksista ja rahamarkkinasijoituksista
601100	Korkotuotot joukkovelkakirjalainoista
601200	Tuotto-osuudet korkorahastoista
601400	Viivästyskorkotuotot

7.2 Sijoituskiinteistöjen ja -huoneistojen tuotot

Ensisijaisesti seurakunnat kirjaavat kaikkien kiinteistöjen ja huoneistojen tuotot tuloslaskelman käyttötalousosaan.

Seurakuntatalous voi kirjata seurakunnallisen toiminnan ulkopuolella olevien kiinteistöjen ja huoneistojen sekä metsätalouden tuotot ja kulut tuloslaskelman rahoitusosaan tileille 604000–604500 ja 615000–615400.

604000	Vuokratuotot (sij.)
604090	Asuinhuoneistojen vuokratuotot (sij.)
604100	Toimisto- ja liikehuoneistojen vuokratuotot (sij.)
604200	Maa- ja vesialueiden vuokrat (sij.)
604300	Metsätalouden tuotot (sij.)
604500	Muut tuotot (sij.)

7.3 Muut rahoitustuotot

Muihin rahoitustuottoihin kirjataan osingot ja osuuspääomien korot, kurssivoitot rahoituslainoista sekä arvopapereiden ja sijoitusrahastojen myyntivoitot. Seurakuntatalouden suositellaan kirjaavan rahoitustuotot tilille 607000 Muut rahoitustuotot. Alla olevaa yksityiskohtaista tilijaottelua voivat halutessaan käyttää lähinnä vain suuret seurakuntataloudet.

607000 Muut rahoitustuotot

Seurakuntatalouksien **suositellaan** käyttävän tätä tiliä rahoitustuottojen kirjaamiseen.

605000 Osinkotuotot

605100 Tuotto-osuudet osakerahastoista

605200 Tuotto-osuudet yhdistelmärahastoista

606000 Sijoitusarvopapereiden myyntivoitot

606010 Myyntivoitot joukkovelkakirjalainoista

606020 Myyntivoitot optioista ja termiineistä

606030 Myyntivoitot yhdistelmärahastoista

606040 Myyntivoitot osakkeista

606100 Valuuttakurssivoitot

606200 Palkkionpalautukset

7.4 Sisäiset korkotuotot

Käyttöomaisuuskirjanpidon järjestelmä laskee ja kirjaa poistoajon yhteydessä kuukausittain koron jäljellä olevalle pääomalle, käyttäen edellisen vuoden korkoprosenttia. Tilikauden korkoprosentin (EURIBOR 31.12.) varmistuttua korko päivitetään oikeaksi tilinpäätökseen joulukuun poistoajon yhteydessä.

Sisäisten korkokulujen vastatilinä käytetään tuloslaskelman sisäisiä korkotuottoja. Sisäiset korkotuotot ja -kulut eliminoidaan tilinpäätöksen tuloslaskelmaa laadittaessa.

608100 Sis. korkotuotot aineettomista oikeuksista

608200 Sis. korkotuotot muista pitkävaik. menoista

608300 Sis. korkotuotot maa- ja vesialueista

- 608400 Sis. korkotuotot hautaustoimen pysyvistä vast.**
- 608500 Sis. korkotuotot rakennuksista**
- 608600 Sis. korkotuotot kiint. rakenteista ja laitteista**
- 608700 Sis. korkotuotot koneista ja kalustosta**
- 608800 Sis. korkotuotot muista aineellisista hyödykkeistä**

7.5 Arvonmuutokset sijoituksista

Arvonalentumisia seurakunnissa tehdään lähinnä erilaisten rahasisjoitusten osalta.

Kun rahasisjoituksen markkina-arvo on tilinpäätöspäivänä alle hankintahinnan, sijoitus kirjataan taseen vastaaviin tilinpäätöspäivän mukaiseen markkina-arvoon. Hankintahinnan ja tilinpäätöspäivänä alle hankintahinnan olevan sijoituksen erotus kirjataan tuloslaskelmaan kuluksi tilille **Arvonalentumiset pysyvistä tai vaihtuvista sijoituksista**.

Mikäli em. sijoituksen arvo seuraavan tai myöhempien tilikausien aikana nousee, sijoitus kirjataan taseeseen tilinpäätöspäivän markkinahintaan, korkeintaan hankintahintaan saakka. Tasearvon korotus korkeintaan hankintahintaan saakka kirjataan tuloslaskelman tilille **Arvonalentumisten palautukset**.

Jos rahoitusomaisuudesta KPL 5:2 §:n tai pysyvän vastaavan sijoituksesta KPL 5:13 §:n perusteella tehty kulukirjaus osoittautuu viimeistään tilikauden päättymispäivänä aiheettomaksi, se on kirjattava kulukirjauksen oikaisuksi (KPL 5:16).

- 609100 Arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituks.**
- 609400 Arvonalentumiset vaihtuvien vastaavien sijoituks.**
- 609410 Arvonalentumisten palautukset**

7.6 Korkokulut

Korkokuluihin kuuluvat pitkäaikaisten ja lyhytaikaisten lainojen, sekä viivästyskorkojen tilikaudelle jaksotetut korkokulut.

- 610000 Korkokulut lainoista**
- 613000 Viivästyskorkokulut**
- 614000 Muut korkokulut**

Tilille kirjataan muun muassa seurakunnan maksama korko omana ta-seyksikkönä käsiteltävälle hautainhoitorahastolle tai testamenttirahastolle. Tilille kirjataan verotilin korkokulu.

7.7 Sijoituskiinteistöjen ja -huoneistojen kulut

Ensisijaisesti seurakunnat kirjaavat kiinteistöjen ja huoneistojen kulut tuloslaskelman käyttötalousosaan.

Seurakuntatalous voi kirjata seurakunnallisen toiminnan ulkopuolella olevien kiinteistöjen ja huoneistojen sekä metsätalouden tuotot ja kulut tuloslaskelman rahoitusosaan tileille 604000–604500 ja 615000–615400.

615000	Hoitovastikkeet (sij.)
615040	Asuinhuoneistojen hoitovastikkeet (sij.)
615050	Liikehuoneistojen hoitovastikkeet (sij.)
615100	Asuin- ja liikehuoneistojen rahoitusvastikk. (sij.)
615200	Huoneistojen kunnossapito (sij.)
615210	Muut huolto- ja kunnossapitopalvelut (sij.)
615220	Alueiden huolto- ja kunnossapitopalvelut (sij.)
615230	Sijoituskiinteistöjen ylläpitokulut (sij.)
615300	Kaluste- ja laitehankinnat (sij.)
615320	Muut aineet, tarvikkeet ja tavarat (sij.)
615350	Asiantuntijapalvelut (sij.)
615360	Metsätalouden kulut (sij.)
615370	Sijoituskiinteistöjen verot (sij.)
615400	Muut kulut (sij.)

7.8 Muut rahoituskulut

Muita rahoituskuluja ovat muun muassa takaus- ja luottovarausprovisiot sekä lainasta johtuvat muut kulut, esimerkiksi kurssitappiot. Seurakuntien suositellaan kirjaavan rahoituskulut tilille 626000 Muut rahoituskulut. Alla oleva yksityiskohtainen tilijaottelu on pääasiassa vain suurten seurakuntatalouksien ja Kirkon eläkerahaston käytössä.

626000 Muut rahoituskulut

Seurakunnan **suositellaan kirjaavan** rahoituskulut tälle tilille. Kuluja voivat olla mm. luottovero ja provisiokulut, takaus ja luottotappioprovisiot, sijoitustoiminnan välityspalkkiot.

- 625000 Valuuttakurssitappiot
- 625100 Takaus- ja luottovarausprovisiot
- 625200 Sijoitusarvopaperien myyntitappiot

Tilille kirjataan myyntitappiot mm. osakkeista, rahastoista, jvk:sta, optioista, termiineistä yms.

- 625210 Myyntitappiot osakkeista
- 625220 Myyntitappiot jvk:sta
- 625230 Myyntitappiot yhdistelmärahastoista
- 625240 Myyntitappiot optioista ja termiineistä
- 625250 Osinkoverot
- 625300 Omaisuudenhoitopalvelut

7.9 Sisäiset korkokulut

Käyttöomaisuuskirjanpidon järjestelmä laskee ja kirjaa poistoajon yhteydessä kuukausittain koron jäljellä olevalle pääomalle, käyttäen edellisen vuoden korkoprosenttia. Tilikauden korkoprosentin (EURIBOR 31.12.) varmistuttua korko päivitetään oikeaksi joulukuun poistoajon yhteydessä.

Sisäiset korkokulut lasketaan jäljellä olevasta hankintamenosta sen jälkeen, kun tilikauden poistot on laskettu. Sisäisten korkokulujen laskemisen tavoitteena on saada tieto kunkin tehtäväalueen taikka suoritteiden todellisista kuluista pääomakuluineen. Sisäiset korkokulut ja -tuotot eliminoidaan tilinpäätöksen virallisesta tuloslaskelmasta. Sisäisten korkokulujen ja -tuottojen on oltava yhtä suuret.

- 631000 Sis. korkokulut aineettomista oikeuksista**
- 632000 Sis. korkokulut muista pitkävaikutt. menoista**
- 633000 Sis. korkokulut maa- ja vesialueista**
- 634000 Sis. korkokulut hautaustoimen pysyv. vastaavista**
- 635000 Sis. korkokulut rakennuksista**
- 636000 Sis. korkokulut kiin. rakenteista ja laitteista**

637000 Sis. korkokulut koneista ja kalustosta

638000 Sis. korkokulut muista aineellisista hyödykkeistä

8. Poistot ja arvonalentumiset

Poistoja lasketaan pysyvien vastaavien hyödykkeiden poistamatta olevista hankintamenoista.

Poistot ja arvonalentumiset esitetään kolmena eränä tuloslaskelmassa: suunnitelman mukaiset poistot, kertaluonteiset poistot ja arvonalentumiset. Kirkkohallitus on antanut erilliseen ohjeen suunnitelman mukaisten poistojen laskemisesta ja pysyvien vastaavien osakirjanpidosta.

8.1 Suunnitelman mukaiset poistot

Suunnitelman mukaisia poistoja ovat kirkkovaltuuston hyväksymän poistosuunnitelman perusteiden mukaan lasketut poistot pysyviin vastaaviin aktivoitujen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista. Poistot kirjataan kuukausittain.

640000 Poistot aineettomista hyödykkeistä

642000 Poistot muista pitkävaikutteisista menoista

643000 Poistot hautaus-toimen pysyvistä vastaavista

646000 Poistot rakennuksista

649000 Poistot kiinteistä rakenteista ja laitteista

652000 Poistot koneista ja kalustosta

656000 Poistot muista aineellisista hyödykkeistä

8.2 Kertaluonteiset poistot

659000 Muut kertaluonteiset poistot

Tilille kirjataan kaikki kertaluonteiset poistot. Tilille kirjataan romutuksen yhteydessä tehtävä kertapoisto.

Pysyvien vastaavien myyntitappiot kirjataan kuluksi tilille 492000 Pysyvien vastaavien myyntitappiot.

8.3 Pysyvien vastaavien arvonalentumiset

Seurakuntien tilinpäätöksessä arvonalennus voidaan tehdä vain hyödykkeistä, joista ei tehdä suunnitelman mukaisia poistoja. Jos pysyviin vastaaviin kuuluvan hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo on pysyvästi vielä poistamatonta hankintamenoa pienempi, erotus on kirjattava arvonalennuksena kuluksi (KPL 5:13). Arvonalennuksia ja arvonorotuksia tehdään lähinnä maa- ja vesialueiden osalta. Jos tehty arvonalennus osoittautuu viimeistään tilikauden päättymispäivänä aiheettomaksi, se on kirjattava kulukirjauksen oikaisuksi (KPL 5:16).

Maa- ja vesialueiden, ennakkomaksujen ja keskeneräisten hankintojen sekä aineettomien hyödykkeiden, joista ei tehdä suunnitelman mukaisia poistoja, arvonalentumiset.

660000 Pysyvien vastaavien hyödykkeiden arvonalentumiset

661000 Arvonalentumisten palautukset

9. Sisäiset vyörytyserät

Hallintomenot, verotuskulut ja keskusrahastomaksut vyörytetään seurakunnan perustehtävien kesken sisäisinä vyörytystuottoina ja -kuluina. Myös mahdolliset kiinteistötoimen hallintomenot vyörytetään kiinteistötoimen eri kustannuspaikoille bruttomenojen mukaisessa suhteessa. Tämän perusteella muodostuneet kiinteistöjen välittömät ja välilliset menot jaetaan käyttäjien kesken aiheuttamisperiaatteen mukaisesti. Vastakirjauksena on sisäiset vyörytykset hallinnon tehtäväalueilla ja rahoitusosassa. Sisäisillä vyörytyserillä ei ole erikseen kulu- ja tuottotilejä.

Vyörytyksille ei ole olemassa yhtä oikeaa laskentakaavaa, vaan ne tehdään johdonmukaisesti niin kuin ne on sovittu tehtäväksi. Kustannusten kohdentamisesta on erillisohe.

999000 Sis. vyörytys hallinto

999100 Sis. vyörytys seurakunnallinen toiminta

999200 Sis. vyörytys hautaustoimi

999300 Sis. vyörytys kiinteistötoimi

999400 Sis. vyörytys verotuskulut ja keskusrahastomaksut

10. Erilliskirjanpitona hoidetut rahastot

Tilinpäätökseen merkitään informatiivisena tietona muistiotositteella (pvm. 31.12.) omana taseyksikkönä (segmentti) hoidettujen rahastojen

- toiminta- ja rahoitustuotot yhteensä tilikauden aikana (679000 Tuotot)

- toiminta- ja rahoituskulut, poistot ja arvonalennukset yhteensä tilikauden aikana (679400 Kulut)

- rahastojen muutos tilille merkitään edellä olevien tuottojen ja kulujen vastakkaismerkkinen erotus tilivuoden aikana (679800 Rahastojen muutos)

Tilien summa on aina nolla euroa. Omana taseyksikkönä (segmentti) hoidettujen rahastojen muutokset eivät lisää eivätkä vähennä seurakunnan tuloslaskelmassa tilikauden tulosta.

Lisäksi tällaisten rahastojen taseen loppusummat merkitään tilinpäätöksen yhteydessä seurakunnan taseen toimeksiantojen varoihin ja toimeksiantojen pääomiin niille varatuille tileille.

679000 Tuotot

679400 Kulut

679800 Rahastojen muutos

11. Poistoeron lisäys tai vähennys

Poistoerokirjaukset tapahtuvat automaattisesti käyttöomaisuuskirjanpidossa poistokirjauksen yhteydessä silloin, kun investoinnin yhteydessä on purettu investointivarausta.

Poistoeron kirjaukset on esitelty yksityiskohtaisesti ohjeessa *Seurakunnan ja seurakuntayhtymän suunnitelman mukaiset poistot ja pysyvien vastaavien osakirjanpito*.

Investointivarauksen käyttö investointien hankintamenon kattamiseen kirjataan varauksen vähennyksenä (+) tuloslaskelmaan. Varauksen vähennyksen vastakirjauksena on taseessa varauksen käyttöä vastaava poistoeron lisäys (-). Investointivarauksen ja -rahaston käyttö kirjataan lisäksi aina taseeseen poistoeroksi, jota varauksen käyttövuonna ja seuraavina tilikausina vähennetään enintään tilikauden suunnitelmapoiston verran kyseisestä hyödykkeestä. Kertyneen poistoeron purkaminen siten,

että poistamatta oleva hankintamenon osa lisääntyisi, ei ole hyvän kirjanpitotavan mukaista.

680000 Poistoeron lisäys (-)

681000 Poistoeron vähennys (+)

12. Varausten lisäys tai vähennys

Seurakunnassa tulee kysymykseen kirjanpitolain 5:15 §:ssä luetelluista vapaaehtoisista varauksista lähinnä investointivaraus. **Katso tarkemmin tämän ohjeen kohta Tase 5.2 Vapaaehtoiset varaukset.**

- Investointivarausta saa kartuttaa ja purkaa tilikauden tulokseen vain silloin, kun siirtojen perusteena on kirkkovaltuuston päättämä, merkittävä investointihanke tai sen toteutuminen. Investointivarausten lisäyksiä voi tehdä enintään positiivisen tilikauden tuloksen verran.
- Aikaisemmin tehty investointivaraus puretaan, kun pysyvien vastaavien hyödyke hankitaan. Varauksen käyttöä vastaava poistoero kirjataan viimeistään sinä tilivuotena, jona hyödykkeestä aletaan tehdä suunnitelman mukaisia poistoja. Kun hankitaan sellainen pysyvien vastaavien hyödyke, josta ei tehdä suunnitelman mukaisia poistoja, investointivaraus puretaan tulosvaikutteisesti hankinnan toteutumivuoden tilinpäätöksessä. Jos taseen investointivaraus on suurempi kuin ao. hankitun tai valmistetun investointihyödykkeen toteutunut hankintameno, ylittävä osuus on kirjattava investointivarausten vähennyksenä sen tilikauden tilinpäätöksessä, jonka aikana hyödyke on hankittu tai valmistunut.
- Investointivarausten käytön muodostuminen poistoeroksi on esitelty yksityiskohtaisesti Kirkkohallituksen ohjeessa Seurakunnan ja seurakuntayhtymän suunnitelman mukaiset poistot ja pysyvien vastaavien osakirjanpito.

683000 Varausten lisäys (-)

684000 Varausten vähennys (+)

13. Rahastojen lisäys tai vähennys

Oman pääoman rahastot eivät ole tarpeellisia seurakunnalle esim. investointihankkeiden rahoittamista varten, **koska sama voidaan tehdä edellisten tilikausien ylijäämän (suositeltava tapa) taikka investointivarauksen kautta.**

Kirjanpidollisen menettelyn kannalta vapaaehtoisella investointivarauksella ja -rahastolla ei ole eroa. Rahastoa voidaan käyttää vain kirkkovaltuuston hyväksymän rahastosäännön mukaiseen tarkoitukseen. Omassa pääomassa olevien rahastojen käyttö kirjataan tuloslaskelmaan rahaston vähennyksenä. Oman pääoman rahastoihin ei saa kirjata suoraan tilikauden aikana kertyviä tuloja eikä tasetililtä suoraan makseta rahaston käyttöön liittyviä menoja.

Uusien eläkemaksurahastojen perustaminen ja vanhojen eläkemaksurahastojen kartuttaminen on kiellettyä. Seurakunnilla on kuitenkin oikeus säilyttää taseessa vanhat eläkemaksurahastot.

Mikäli seurakunnalla on rahastoja omassa pääomassa, seurakunnan on tarkistettava, onko rahastoille riittävä kate taseen vastaavaa -puolella.

Rahastot, joiden käytöstä määrätään testamentissa, lahjakirjassa tai muussa sopimuksessa, merkitään toimeksiantojen pääomiin. Ks. erillinen ohje.

687000 Rahastojen lisäys (-)

688000 Rahastojen vähennys (+)

Tase

IV Tasetta koskevat säännökset, määräykset ja ohjeet

Seurakuntatalouden on sisällytettävä tilinpäätökseensä muun ohessa tase ja sen liitetiedot (KJ 6:5). Tilikaudelta on laadittava tilinpäätös, joka sisältää muun muassa tilinpäätöspäivän taloudellista asemaa kuvaavan taseen (KPL 3:1,1). Tasetta laadittaessa on noudatettava hyvää kirjanpitoa (KPL 1:3). Taseen ja sen liitetietojen on oltava muiden tilinpäätökseen kuuluvien ja siihen liitettyjen asiakirjojen ohella selkeitä ja niiden on muodostettava yhtenäinen kokonaisuus (KPL 3:1). Taseen laadinnassa noudatetaan tämän ohjeen mukaista tasekaavaa (KJ 5:13, kohta 4b).

Hautainhoitorahaston tase laaditaan saman kaavan ja samojen periaatteiden mukaan kuin seurakuntatalouden tase. Mikäli seurakuntataloudella ei ole hautainhoitorahastoa, mutta sillä on kesähoitosopimuksia pidempiä haudanhoitosopimuksia, hoitosopimukseen liittyvät tasekirjaukset tehdään seurakuntatalouden taseeseen.

Tilinpäätöstä laadittaessa ja tilinavausta tehtäessä noudatettaviin periaatteisiin kuuluvat (KPL 3:3,1):

1. oletus kirjanpitovelvollisen toiminnan jatkuvuudesta
2. johdonmukaisuus laatimisperiaatteiden ja -menetelmien soveltamisessa tilikaudesta toiseen
3. huomion kiinnittäminen tapahtumien tosiasialliseen sisältöön eikä yksinomaan niiden oikeudelliseen muotoon (sisältöpainotteisuus)
4. tilikauden tuloksesta riippumaton varovaisuus
5. tilinavauksen perustuminen edellisen tilikauden päättäneeseen taseeseen
6. tilikaudelle kuuluvien tuottojen ja kulujen huomioon ottaminen riippumatta niihin perustuvien maksujen suorituspäivästä
7. kunkin hyödykkeen ja muun tase-eriin merkittävän erän erillisarvostus.
- 8. taseessa vastaaviin ja vastattaviin kuuluvien erien ja tuloslaskelmassa tuottojen ja kulujen esittäminen täydestä määrästäan niitä toisistaan vähentämättä, jollei yhdisteleminen ole tarpeen oikean ja riittävän kuvan antamiseksi (netottamiskielto).**

Em. periaatteista saadaan poiketa vain erityisestä syystä. Poikkeamisesta perustelui-
neen ja vaikutuslaskelmiseen on esitettävä liitetieto tilinpäätöksessä. (KPL 3:3,3)

Kustakin taseen erästä on esitettävä vastaava tieto viimeistä edelliseltä tilikaudelta (vertailutieto). Jos taseen erittelyä on muutettu, on vertailutietoa mahdollisuuksien mukaan oikaistava. Samoin on meneteltävä, jos vertailutieto ei muun syyn takia ole käyttökelpoinen. (KPL 3:1,2) Taseen esittämistapaa ei saa muuttaa, ellei siihen ole erityistä syytä (KPA 1:8). Jos yksittäisen nimikkeen kohdalle ei tule lukua tilikaudelta ja edeltävältä tilikaudelta, se on jätettävä pois taseesta (KPA 1:11,3).

V Tasekaava

VASTAAVAA	VASTATTAVAA

PYSYVÄT VASTAAVAT	OMA PÄÄOMA
Aineettomat hyödykkeet	Peruspääoma
Aineettomat oikeudet	Osakepääoma
Hautaustoimen aineettomat hyödykkeet	Arvonkorotusrahasto
Muut pitkävaikutteiset menot	Ainaishoitosopimusten pääomat
Ennakkomaksut	Muut omat rahastot
Aineelliset hyödykkeet	Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä
Maa- ja vesialueet	Tilikauden ylijäämä/alijäämä
Hautaustoimen aineelliset hyödykkeet	Tilikauden ylijäämä/alijäämä
Rakennukset	POISTOT JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET
Kiinteät rakenteet ja laitteet	Poistoero
Koneet ja kalusto	Vapaaehtoiset varaukset
Muut aineelliset hyödykkeet	Keskusrahaston käyttöön
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	PAKOLLISET VARAUKSET
Sijoitukset	Eläkevaraukset
Osakkeet ja osuudet	Muut pakolliset varaukset
Saamiset	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	Lahjoitusrahastojen pääomat
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	Muut toimeksiantojen pääomat
Muut toimeksiantojen varat	VIERAS PÄÄOMA
VAIHTUVAT VASTAAVAT	Pitkäaikainen vieras pääoma
Vaihto-omaisuus	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta
Aineet- ja tarvikkeet	Lainat julkisyhteisöiltä
Keskeneräiset tuotteet	Lainat muilta luotonantajilta
Valmiit tuotteet/Tavarat	Ostovelat
Muu vaihto-omaisuus	Muut velat
Ennakkomaksut	Siirtovelat
Saamiset	Saadut ennakot
Pitkäaikaiset saamiset	Lyhytaikainen vieras pääoma
Myyntisaamiset	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta
Lainasaamiset	Lainat julkisyhteisöiltä

Muut saamiset	Lainat muilta luotonantajilta
Siirtosaamiset	Ostovelat
Lyhytaikaiset saamiset	Muut velat
Myyntisaamiset	Siirtovelat
Lainasaamiset	Saadut ennakot
Muut saamiset	VASTATTAVAA YHTEENSÄ
Siirtosaamiset	
Rahoitusarvopaperit	
Osakkeet ja osuudet	
Muut arvopaperit	
Rahat ja pankkisaamiset	
VASTAAVAA YHTEENSÄ	

VI Tasetilit ja kirjausohjeet

Vastaavaa

Taseen vastaavaa -puoli jaetaan erien käyttötarkoituksen ja suunnitellun vaikutusajan perusteella pysyviin vastaaviin ja vaihtuviin vastaaviin sekä toimeksiantojen varoihin.

1. Pysyvät vastaavat

Pysyvät vastaavat ryhmitellään aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin sekä sijoitukseen. Seurakuntatalouden pysyviä vastaavia ovat tulon tuottamisen tarkoituksesta riippumatta hyödykkeet, jotka ovat palvelutuotannossa useana tilikautena. Kirjanpitolain mukaista pysyvien vastaavien käsittelyä on laajennettu, koska seurakuntatalouden palvelutuotannossa tuotannontekijöiden hankinnan tarkoituksena on palvelujen tuottaminen ja harvemmin tulojen kerryttäminen.

1.1 Aineettomat hyödykkeet

Aineettomat hyödykkeet jaotellaan seurakunnan taseessa neljään nimikkeeseen: Aineettomat oikeudet, hautaus-toimen aineettomat hyödykkeet, Muut pitkävaikutteiset menot ja Ennakkomaksut.

1.1.1 Aineettomat oikeudet

Aineettomat oikeudet ovat lähinnä investointeja tietotaitoon, esimerkiksi patentit, tekijänoikeudet ja atk-ohjelmistojen käyttöoikeudet. Aineettoman oikeuden hankintamenon aktivointi taseeseen tulee kysymykseen silloin, kun sen tulontuottamisaika tai vaikutusaika tuotannontekijänä on yhtä tilikautta pitempi ja kun hankintamenon kerralla kuluksi kirjaamisella olisi olennainen vaikutus seurakunnan tilikauden tulokseen. Aineettoman oikeuden hankintamenon jaksottamista varten on arvioitava, myötävai- kuttaako aineeton oikeus myös tilikauden päättymisen jälkeen palvelujen tuottami- seen tai liittykö siihen tulonodotuksia.

100000 Tietojärjestelmät

Tämä tili sisältää valmiina ostetut atk-ohjelmat. Itse valmistetut atk-ohj- mat kirjataan tilille 101000 Muut pitkävaikutteiset menot. Hankintamenol- taan aktivointirajaa pienemmät atk-ohjelmistot kirjataan tilille 461000 ICT-laitteet ja tarvikkeet.

100500 Muut aineettomat oikeudet

1.1.2 Hautaustoimen aineettomat hyödykkeet

100700 Hautaustoimen aineettomat oikeudet

Tämä tili sisältää hautaustoimen käyttöön hankitut atk-ohjelmat sekä seurakunnan käyttöoikeuden toisen seurakunnan ylläpitämään tunnustuksettomaan hauta-alueeseen ja muut hautaustoimen aineettomat oikeudet ja hyödykkeet.

1.1.3 Muut pitkävaikutteiset menot**101000 Muut pitkävaikutteiset menot**

Muilla pitkävaikutteisille menoilla tarkoitetaan edellisiin ryhmiin kuulumattomia aineettomia hyödykkeitä. Tällaisia menoja voivat olla esim. osake- ja vuokrahuoneistojen peruskorjausmenot ja palvelutoiminnan pitkävaikutteiset kehittämismenot. Tilille kirjataan myös itse valmistetut, suurehkot ja arvoltaan merkittävät atk-ohjelmat. Tälle tilille aktivoidaan kirkonkirjojen digitoinnin (kirkonkirjojen sähköinen tallennus) investointikustannus.

101500 Keskeneräiset aineettomat oikeudet

Tähän kirjataan keskeneräiset, pitkävaikutteiset aineettomat oikeudet.

1.1.4 Ennakkomaksut**102000 Ennakkomaksut**

Ennakkomaksut ovat ennen tilauksen toimitusta suoritettuja maksuja, jotka ovat osasuorituksia tilauksen mukaisesta kauppahinnasta.

1.2 Aineelliset hyödykkeet

Aineelliset hyödykkeet ryhmitellään seurakunnan taseessa seuraavasti: Maa- ja vesi-alueet, Hautaustoimen aineelliset hyödykkeet, Rakennukset, Kiinteät rakenteet ja laitteet, Koneet ja kalusto, Muut Aineelliset hyödykkeet ja Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat.

1.2.1 Maa- ja vesialueet

Tase-erään *Maa- ja vesialueet* sisällytetään maa-alueet, rakennetut ja rakentamattomat tontit, metsät, vesialueet sekä liittymismaksut. Jokaista tilaa/tonttia (kiinteistöä) seurataan kirjanpidossa omalla käyttöomaisuuskohdenumerolla. Maa- ja vesialueiden tase-erän hankintamenoista ei tehdä suunnitelman mukaisia poistoja.

103000 Maa- ja vesialueet

Seurakuntatalouden maa-alueet ovat joko palvelutuotantoon liittyvää omaisuutta kuten rakennetut tontit ja piha-alueet tai muihin pitkäaikaisiin sijoituksiin rinnastettavaa omaisuutta kuten virkistysalueet ja maa-alueet, joiden käyttötarkoitusta ei ole päätetty, tai vaihto-omaisuuteen kuuluvaa omaisuutta kuten myytäväksi tarkoitetut tontit.

Käyttötarkoituksesta riippumatta maa-alueen hankintameno käsitellään investointimenona ja kirjataan taseen pysyviin vastaaviin tälle tilille. Myytäväksi tarkoitetun tontin hankintameno voidaan siirtää vaihtuviin vastaaviin, kun tästä käyttötarkoituksesta on tehty päätös. Pysyvistä vastaavista maa-alue siirretään vaihto-omaisuuteen hankintamenon määräisenä (KPL 5:19). Mahdollinen maa-alueeseen tehty arvonkorotus peruutetaan siirron yhteydessä. Kirjanpidollisesti siirto vaihtuviin vastaaviin vaikuttaa vain tase-eriin.

Aktivoitavaan hankintamenoon lasketaan mukaan nimellishankintahinnan lisäksi erottamis-, lainhuudatus- yms. välittömästi alueen käyttöön saattamisesta aiheutuneet menot.

Seurakunnan suorittamat kunnan kanssa solmitun maankäyttösopimusten mukaiset maksut käsitellään investointimenona ja aktivoidaan kyseisen kiinteistön tasearvoa korottamaan.

103500 Metsät

103900 Liittymismaksut

Liittymismaksut kirjataan pysyvien vastaavien tase-erään *Maa- ja vesialueet*. (Liittymismaksut, jotka eivät ole palautettavia eivätkä siirtokelpoisia kirjataan tuloslaskelmaan kuluksi.)

1.2.2 Hautaustoimen aineelliset hyödykkeet

Tähän tase-erään kirjataan kaikki hautaustoimeen liittyvät aineelliset hyödykkeet kuten hautausmaa-alueen maapohjan hankintameno ja sen kunnostus hautausmaaksi, rakennukset sekä koneet ja laitteet. Myös hautausmaiden kiinteiden rakenteiden (tiet, puistot, johtoverkostot jne.) hankintamenot kirjataan tähän tase-erään. Jokaista hautausmaata seurataan kirjanpidossa erikseen. (Hautaustoimilaki 457/2003)

Seurakunta voi perustaa oman tunnustuksettoman hauta-alueen tai hankkia käyttöoikeuden esim. naapuriseurakunnalta. Mikäli seurakunta ostaa palvelut toiselta seurakunnalta tai muulta hautausmaan ylläpitäjältä, kirjataan palvelujen ostot kuluksi ao. tuloslaskelman tilille.

104500 Hautaustoimen it-laitteet**105000 Hautausmaiden maa- ja vesialueet**

Hautausmaa-alueen maapohjan hankintameno ja sen kunnostaminen hautausmaaksi.

105700 Krematoriot

Krematoriot ja krematoriouunit.

105800 Vainajien säilytystilat

Jos vainajien säilytystila sijaitsee esimerkiksi siunauskappelin yhteydessä, tulee koko rakennuksen tasearvo jakaa vainajien säilytystilan ja itse kappelitilan kesken. Ks. tase-erä Rakennukset tili 109000 Siunauskappelit.

106000 Hautaustoimen muut rakennukset**106100 Hautaustoimen maa- ja vesirakenteet**

106300 Hautaustoimen kiinteät rakenteet

Tiet, puistot, johtoverkostot jne.

107000 Hautaustoimen koneet ja laitteet**107500 Hautaustoimen muut aineelliset hyödykkeet****1.2.3 Rakennukset**

Tase-erään *Rakennukset* aktivoidaan hankintamenot niistä rakennuksista, joita käytetään seurakuntatalouden perustoiminnassa, joista kertyy tuloja tai jotka ovat realisoitavissa. Poistamaton hankintameno rakennuksesta, jonka kohdalla mikään mainituista ehdoista (tulonodotus ja realisoitavuus) ei täyty, kirjataan kuluksi.

Rakennusten teknisten laitteiden kuten hissien, ilmanvaihto-, lämmitys- ja jäähdytyslaitteistojen ja keskusantennien hankintameno lasketaan mukaan varsinaisen rakennusrungon hankintamenoon. Poistosuunnitelmaa laadittaessa otetaan kuitenkin huomioon, että teknisiä laitteita joudutaan uusimaan nopeammin kuin varsinaista rakennusrunkoa. *Katso ohje seurakuntatalouden käyttöomaisuuskirjanpito ja suunnitelman mukaisten poistojen laskeminen.*

Tase-erään *Rakennukset* sisällytetään myös rakennelmat, joita ovat mm. polttoainesäiliöt sekä kevyet esimerkiksi puusta tehdyt, usein tilapäiset varastot. Rakennuksen perusparannusmenot aktivoidaan omana eränään.

Yhdistelmärakennuksissa (esim. kirkko ja seurakuntatalo samassa rakennuksessa) seurakuntatalouden tulee olennaisuuden periaate huomioon ottamalla jakaa rakennuksen tasearvo rakennuksen tilaratkaisut ja merkittävät tekniset seikat huomioiden eri tase-eriin.

Jos jonkin rakennuksen yhteydessä on hautaustoimeen liittyviä tiloja, tulee kyseisiä tiloja vastaavat tasearvot erottaa rakennusten tasearvoista ja merkitä kohtaan Hautaustoimeen aineelliset hyödykkeet ao. tasetilille. Tällaisissa yhdistelmärakennuksissa seurakunnan tulee jakaa rakennuksen tasearvo rakennuksen tilaratkaisut ja merkittävät tekniset seikat huomioiden parhaaksi katsomallaan jakotavalla tase-eriin Rakennukset ja Hautaustoimen aineelliset hyödykkeet.

108000 Kirkot

Kirkkolain 3 luvun 21 §:n mukaiset kirkot.

108500 Kellotapulit

Kirkkolain 3 luvun 21 §:n mukaiset kellotapulit. Vain ne kellotapulit, jotka ovat omia rakennuksiaan eivätkä kiinteästi kirkkorakennuksen yhteydessä.

109000 Siunauskappelit

Kirkkolain 3 luvun 21 §:n mukaiset siunauskappelit.

Siunauskappeli voivat olla rakennuksia, joissa on tiloja itse kappelitilan lisäksi hautausta varten (vainajan säilytystilat, henkilökunnan tilat, väline- ja muut varastot yms.). Tällaisissa tapauksissa seurakunnan tulee jakaa rakennukset tasearvo rakennuksen tilat ja tekniset ratkaisut huomioiden parhaaksi katsomallaan jakotavalla Siunauskappeleihin ja tase-erän Hautaustoimen aineelliset hyödykkeet.

111000 Seurakuntatalot**113000 Kappelit ja muut kirkkorakennukset**

Tilille merkitään sellaiset kappelit ja kirkkorakennukset, jotka eivät ole kirkkolain 3 luvun 21 §:n mukaisia kirkollisia rakennuksia. Tilille merkitään myös sellaiset siunauskappelit, jotka eivät kuulu tilille 109000.

114000 Leiri- ja kurssikeskukset**115000 Asuinrakennukset**

Asuinrakennuksia ovat sellaiset rakennukset, joiden kerrosalasta yli puolet on asumiskäytössä.

115500 Arava-asuintalot**116000 Hallinto- ja laitosrakennukset****117000 Liikerakennukset****117500 Huoltorakennukset**

118000 Muut rakennukset

Muita rakennuksia ovat rakennukset, joissa yli puolet kerrosalasta on muussa kuin edellä olevien tilien mukaisessa käytössä.

1.2.4 Kiinteät rakenteet ja laitteet

Tähän tiliryhmään kuuluvat ne erillään rakennuksista olevat kiinteät rakenteet ja laitteet, jotka eivät kuulu varsinaisiin rakennuksiin. Rakenne tai laite on kiinteä, jos sen käyttötarkoitus rakennuksesta irrotettaessa muuttuu olennaisesti, taikka rakennus on sen jälkeen käyttökelvoton tai uusittava toiseen tarkoitukseen tai jos rakenteen tai laitteen irrottamisen jälkeen rakennukseen on suoritettava suuri korjaus.

120000 Maa- ja vesirakenteet

Maa- ja vesirakenteet eli teiden ja siltojen sekä puistojen ja virkistysalueiden ja vastaavien rakenteiden hankintamenot – ei kuitenkaan maapohjan hankintamenoa.

121000 Urut

Kirkkojen, siunauskappaleiden, seurakuntatalojen ja muiden rakennusten ja tilojen urut.

122000 Muut kiinteät rakenteet ja laitteet

Muiden kiinteiden koneiden ja laitteiden hankintamenot, jotka eivät ole rakennuksen hankintamenoa.

1.2.5 Koneet ja kalusto

Koneet ja kalusto jaotellaan taseen tileille Kuljetusvälineet, Tietotekniikkalaitteisto ja Muut koneet ja kalusto.

Rakennukseen kiinteästi kuuluvia laitteita ei merkitä tähän taseenimikkeeseen, vaan ne sisällytetään tase-erään *Rakennukset*.

123000 Kuljetusvälineet

Kuljetusvälineitä ovat henkilö- ja tavarakuljetuksiin tarkoitetut liikennevälineet, esimerkiksi autot, perävaunut ja veneet.

124500 Tietotekniikkalaitteisto

Huomattavat aktivointirajan ylittävät tietotekniikkalaitteistot/työasemat apulaitteineen. Tietokoneiden yhteydessä hankitut ohjelmistot sisällytetään tähän erään.

125000 Muut koneet ja kalusto

Muita koneita ja kalustoa ovat mm. voimakoneet, nosto- ja siirtolaitteet, maansiirtokoneet ja liikkuvat työkoneet, maa- ja metsätalouskoneet, työstökoneet, monitoimikopiokoneet, konttorikoneet, muut sähkökoneet ja -laitteet, huonekalut, soittimet ja urheiluvälineet. Rakennuksiin kiinteästi kuuluvat koneet ja laitteet eivät kuulu tähän taseryhmään, vaan ne laskeaan rakennuksen hankintamenoon.

1.2.6 Muut aineelliset hyödykkeet

Tase-erässä *Muut aineelliset hyödykkeet* esitetään luonnonvarat, seurakunnan omistamat sakraali-, arvo- ja taide-esineet sekä kasvatettavat varat, esim. taimitarhat.

Luonnonvarojen hankintamenoista tehdään yleensä poistot käytön mukaan eli ns. substanssipoistoina.

126000 Luonnonvarat

Luonnonvaroja ovat mm. soranottoaikat, malmiesiintymät, kivilouhokset ja turvesuot.

126500 Sakraali-, arvo- ja taide-esineet

Tähän kirjataan kirkkotekstiilien sekä sakraali-, arvo- ja taide-esineiden hankintamenot. Kirkkotekstiileistä sekä sakraali-, arvo- ja taide-esineistä ei tehdä suunnitelman mukaisia poistoja.

Seurakuntatalouden omistamat arvoesineet ovat aktivoitavaa omaisuutta, jos niitä käytetään useampana kuin yhtenä tilikautena. Arvo- ja taide-esineistä ei pääsääntöisesti tehdä suunnitelman mukaisia poistoja, mutta niiden hankintamenoa on kirjattava arvonalennuksena kuluksi, mikäli niiden todennäköinen arvo on olennaisesti ja pysyvästi vielä poistamatonta hankintamenoa pienempi.

127000 Muut aineelliset hyödykkeet

Muihin aineellisiin hyödykkeisiin luetaan mm. ns. kasvatettavat varat, esim. taimitarhat.

1.2.7 Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat

Tase-erä *Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat* sisältää pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden ennakkomaksut ja valmisteilla olevista investoinneista aiheutuneet hankintamenot. Keskeneräiset hankinnat voivat koskea sekä omaa valmistusta että ostoja ulkopuolisilta. Rahoitusosuudet investointimenoihin kirjataan tähän tase-erään menonoikaisuna.

128000 Keskeneräiset työt ja hankinnat

Tähän kirjataan valmisteilla olevista investoinneista aiheutuneet hankintamenot. Keskeneräisten töiden hankintamenojen vähennykseksi kirjataan esim. Kirkon keskusrahaston tai EU:n myöntämät rahoitusosuudet investointimenoihin suoriteperusteen mukaan.

129000 Ennakkomaksut

Tähän kirjataan aineellisista hyödykkeistä suoritettut ennakkomaksut.

1.3 Sijoitukset

Sijoitukseen merkitään seurakunnan toiminnan mahdollistamiseksi hankitut arvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset, kuten asunto- ja kiinteistöosakkeet sekä esim. osuuskuntien sääntömääräiset osuudet.

Sijoitukset eritellään seurakunnan taseessa osakkeisiin ja osuuksiin sekä saamisiin.

1.3.1 Osakkeet ja osuudet

Tase-erä *Osakkeet ja osuudet* sisältää arvopaperit, joiden omistamisen tarkoituksena on seurakunnan toiminnan mahdollistaminen, esim. asunto-osakkeet ja toimitilojen hallintaan oikeuttavat osakkeet. Näiden osakkeiden ja osuuksien hankinnan tarkoituksena on vaikuttaa seurakuntatalouden palvelujen tuottamiseen useana tilikautena. Tase-erään kirjataan myös osuuskuntien sääntömääräiset osuussijoitukset (kuten osuuskaupat, Metsäliitto Osuuskunta ja muut sellaiset)

Pysyvien vastaavien sijoituksiin kuuluvat pysyvään käyttöön hankitut osakkeet ja osuudet kuten seurakunnallisen toiminnan toimitilojen hallintaan oikeuttavat asunto- tai kiinteistöosakkeet ja osuudet yhteisiin laitoksiin.

Kaikki rahasisjoitukset, myös suorat pörssiosakesijoitukset, merkitään rahoitusarvopapereihin, vaikka ne tultaisiin realisoimaan pitemmän aikavälin kuluessa.

Lahjoitusrahastojen erityiskatteena olevat osakkeet ja osuudet merkitään toimeksiantojen varoihin kohtaan Lahjoitusrahastojen erityiskatteet.

130000 Asunto-osakkeet

132000 Kiinteistöosakkeet

134000 Muut osakkeet ja osuudet

Tilille kirjataan muun muassa osuuskuntien sääntömääräiset osuussijoitukset (kuten osuuskaupat, Metsäliitto Osuuskunta ja niin edelleen).

1.3.2 Saamiset

Tase-erä *Saamiset* sisältää seurakunnan rahoitusomaisuuteen ja toimeksiantojen varoihin kuulumattomat saamiset, jotka ovat luonteeltaan pysyviä.

136000 Saamiset

Tähän kirjataan seurakunnan rahoitusomaisuuteen ja toimeksiantojen varoihin kuulumattomat saamiset, jotka ovat luonteeltaan pysyviä. Myös seurakunnan maksamat Taseen tilien

palautuskelpoiset liittymismaksut kirjataan tälle tilille. Jos liittymismaksusaaminen on määrältään olennainen, se tulee ilmoittaa omana eränään taseen liitetiedoissa.

2. Toimeksiantojen varat

Toimeksiantojen varoja ovat *Lahjoitusrahastojen erityiskatteet* ja *Muut toimeksiantojen varat*. Osa toimeksiantojen rahavaroista voi olla myös rahoissa ja pankkisaamisissa. Kaikki toimeksiantojen varat ja pääomat erotetaan toisistaan tulosityksikkönumerolla.

2.1 Lahjoitusrahastojen erityiskatteet

Kun seurakunnalle on osoitettu testamentti tai lahjoitus, jossa määritellään sen käyttötarkoitus, seurakuntataloudessa tulee:

- Arvioida ensin määritellyn käyttötarkoituksen toteuttamismahdollisuudet.
- Mikäli seurakuntataloudella on mahdollisuus toteuttaa käyttötarkoitus ja muut mahdolliset ehdot, Kirkkoneuvosto/yhteinen kirkkoneuvosto tekee päätöksen testamentin tai lahjoituksen vastaanottamisesta.
- Testamentin tai lahjoituksen varoista perustetaan erityiskatteinen rahasto ja rahastolle laaditaan säännöt (ks. Kirkkohallituksen laatima malli).
- Kirkkovaltuusto/yhteinen kirkkovaltuusto hyväksyy rahaston säännöt.
- Rahastolle perustetaan tulosityksikkö. Rahaston pääoma taseessa kohdistetaan rahaston tulosityksikölle.

Rahaston omaisuus merkitään toimeksiantojen varoihin tase-erään **Lahjoitusrahastojen erityiskatteet**. Rahavarat kirjataan tase-erään **Rahat ja pankkisaamiset**. Lahjoitusrahastojen varat voivat olla myös saamisia, arvopapereita, kiinteistöjä tai muita omaisuuseriä. Käyttöehdon ilmauksena pidetään jo sitä, että testamentti tai lahjoitus on osoitettu seurakuntayhtymään kuuluvalla paikallisseurakunnalle. Rahaston muu omaisuus kuin rahat kirjataan aina toimeksiantojen varoihin luonteensa mukaisille tileille. Rahavarat kirjataan taseen vaihtuvien vastaavien rahatileille (19-alkuinen). Rahaston kaikki varat kirjataan taseen vastattaviin toimeksiantojen pääomiin. Tulosityksiköllä erotellaan eri rahastojen pääomat toisistaan.

Lahjoituksena saadut osakkeet kirjataan vastaanottohetken käypään arvoon. Kirjanpitoarvo ei saa ylittää osakkeiden todennäköistä luovutushintaa.

Lahjoituksena saadut omaisuuserät, joihin ei liity toivetta tai käyttöehtoa, sisällytetään luonteensa mukaisiin nimikkeisiin seurakunnan taseen vastaavissa.

140000–141674 Testamentti ja lahjoitusrahastojen pankkitilit pankkiryhmittäin ja pankkitileittäin, myös määräaikaistalletukset

140700 Testamenttirahastojen asunto-osakkeet

140750 Testamenttirahastojen kiinteistöosakkeet

140800 Testamenttirahastojen muut osakkeet ja osuudet

140900 Testamenttirahastojen kiinteistöt

141700 Lahjoitusrahastojen asunto-osakkeet

141750 Lahjoitusrahastojen kiinteistöosakkeet

141800 Lahjoitusrahastojen muut osakkeet ja osuudet

141900 Lahjoitusrahastojen kiinteistöt

2.2 Muut toimeksiantojen varat

Seurakuntatalouden välitystehtävänä kerätyt kolehtitulot kirjataan muihin toimeksiantojen varoihin silloin kun seurakuntataloudella on oma pankkitili tätä asiaa varten. Ulostilitettävien kolehtien kirjauksissa suositellaan käytettäväksi rahoissa ja pankkisaamisissa olevia pankkitilejä. Seurakuntatalouden omaan käyttöön kerätyt kolehdit ja muut keräystuotot kirjataan aina rahoihin ja pankkisaamisiin.

Tähän tiliryhmään merkitään seurakuntatalouden tilinpäätökseen omana taseyksikkönä (segmentti) hoidetun hautainhoitorahaston ja/tai muiden omana taseyksikkönä hoidettujen rahastojen taseiden vastaavaa puolen loppusummat informatiivisina tietoina. Vastattavaa puolen loppusummat merkitään toimeksiantojen pääomiin.

142000 Kolehtivarat

142001 Kolehtivarat, saapuvat

142002 Kolehtivarat, lähtevät

Kolehtivaroille ei suositella avattavan omia pankkitilejä. Ulostilitettävien kolehtien kirjauksissa suositellaan käytettävän 19-alkuisia pankkitilejä. Seurakunnan omaan käyttöön kerätyt kolehdit ja muut keräystuotot kirjaetaan aina 19-alkuisille tileille.

143000 – 143902 Lahjoitus- ja keräysvarojen pankkitilit pankkiryhmittäin ja pankkitileittäin**144000 Hautainhoitorahaston varat**

Tälle tilille merkitään seurakuntatalouden tilinpäätökseen omana taseyksikkönä (segmentti) hoidetun hautainhoitorahaston taseen vastaavaa puolen loppusumma informatiivisena tietona. Vastattavaa puolen loppusumma merkitään tilille 229000 Hautainhoitorahaston pääoma.

145500 Muun omana taseyksikkönä hoidetun rahaston varat

Tilille merkitään seurakuntatalouden tilinpäätökseen muiden omana taseyksikkönä (segmentti) hoidettujen rahastojen taseiden vastaavaa puolen loppusummat informatiivisena tietona. Vastattavaa puolen loppusummat merkitään tilille 229500 Muun omana taseyksikkönä hoidetun rahaston pääoma.

3. Vaihtuvat vastaavat

Vaihtuvia vastaavia ovat vaihto-omaisuus ja rahoitusomaisuus. Rahoitusomaisuutta ovat rahat, saamiset sekä tilapäisesti muussa muodossa olevat rahoitusvarat (KPL 4:4.3 §).

3.1 Vaihto-omaisuus

Vaihtuvia vastaavia ovat vaihto-omaisuus ja rahoitusomaisuus. Rahoitusomaisuutta ovat rahat, saamiset sekä tilapäisesti muussa muodossa olevat rahoitusvarat (KPL 4:4.3 §).

Seurakuntatalouksilla ei yleensä ole vaihto-omaisuutta. Seurakuntatalouden vaihto-omaisuus voi olla esim. myytäväksi tarkoitettuja historiakirjoja, puutarhatuotteita tai tontteja. Vaihto-omaisuus jaotellaan taseessa seuraaviksi eriksi:

149000 Ennakkomaksut

Ennakkomaksuilla tarkoitetaan vaihto-omaisuushyödykkeistä niiden toimittajille ennen hyödykkeen vastaanottamista maksettuja kauppahintoja tai kauppahinnan osia. Ennakkomaksut ovat luonteeltaan saamisia.

3.1.1 Aineet ja tarvikkeet

146000 Aineet ja tarvikkeet

Aineilla ja tarvikkeilla tarkoitetaan valmistamista tai kuluttamista varten hankittuja hyödykkeitä. Niitä ovat esim. tavaroiden tai palvelujen valmistamiseen käytettävät raaka-aineet sekä apu- ja tarveaineet. Aineet ja tarvikkeet saattavat liittyä välittömästi myytäväksi tarkoitettun hyödykkeen valmistamiseen tai valmistuksessa käytettävien koneiden ja laitteiden huoltoon tai luovutettavien palvelujen tuottamiseen. Aineisiin ja tarvikkeisiin sisällytetään myös myytäväksi tarkoitettujen hyödykkeiden pakkaus-tarvikkeet.

3.1.2 Keskeneräiset tuotteet

147000 Keskeneräiset tuotteet

Keskeneräisillä tuotteilla tarkoitetaan itse valmistettuja, myytäväksi tai palvelutoiminnassa lyhyessä ajassa käytettäväksi tarkoitettuja hyödykkeitä, joiden valmistusprosessi on tilikauden päättyessä kesken (puolivalmisteita). Tuote voi olla yhtä hyvin aineellinen kuin aineetonkin, esim. suunnittelutyö.

Palvelujen aikaansaamiseksi kertyneet menot voidaan aktivoida tilinpäätöksessä siihen saakka, kunnes palvelu luovutetaan. Aktivointi ei kuitenkaan ole suotavaa, mikäli palvelutoimeksiantojen määrä on suuri ja palvelujen kesto aika on lyhyt. Kun palvelutoimeksiantojen määrä on suuri ja ne

ovat lyhytkestoisia, pääsääntö seurakuntatalouden palvelutoiminnan kirjauksissa on, että suoriteperusteen mukaan toteutuneet menot kirjataan tuloslaskelmaan kuluksi, vaikka kulukirjaus tulisi näin merkityksi tilinpäätökseen ennen kuin palvelu on luovutettu.

3.1.3 Valmiit tuotteet/Tavarat

147500 Tuotteet ja tavarat

Valmiilla tuotteilla tarkoitetaan itse valmistettuja ja luovutusvalmiiksi saatettuja, myytäväksi tai palvelutuotannossa käytettäväksi tarkoitettuja hyödykkeitä. Tavarat ovat ulkopuolisilta tavarantoimittajilta hankittuja, sellaisinaan myytäväksi tai palvelutuotannossa käytettäväksi tarkoitettuja hyödykkeitä. Valmiisiin tuotteisiin sisällytetään myös seurakuntatalouden varsinainen tuotteiden valmistuksessa syntyvät, myytäväksi tarkoitetut sivutuotteet ja valmistusjätteet.

3.1.4 Muu vaihto-omaisuus

148000 Muu vaihto-omaisuus

Tase-erään *Muu vaihto-omaisuus* sisällytetään sellaisenaan myytäväksi hankitut tai jalostetut hyödykkeet, jotka eivät sisälly edellä käsiteltyihin vaihto-omaisuuseriin. Muuta vaihto-omaisuutta voivat olla muun muassa myytäväksi tarkoitetut tontit tai muut kiinteistöt, jotka on siirretty pysyvästä vastaavista vaihto-omaisuuteen.

3.1.5 Ennakkomaksut

149000 Ennakkomaksut

Ennakkomaksuilla tarkoitetaan vaihto-omaisuushyödykkeistä niiden toimittajille ennen hyödykkeiden vastaanottamista maksettuja kauppahintoja tai kauppahinnan osia. Ennakkomaksut ovat luonteeltaan saamia.

3.2 Saamiset

Seurakunnan saamiset jaetaan pitkäaikaisiin saamisiin ja lyhytaikaisiin saamisiin. Saaminen tai sen osa on pitkäaikainen, jos se erääntyy maksettavaksi yhtä vuotta pidemmän ajan kuluttua. Jos saaminen tai sen osa erääntyy yhden vuoden tai sitä lyhyemmän ajan kuluttua, on se lyhytaikainen.

Pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset saamiset esitetään taseessa erikseen myyntisaamisina, lainasaamisina, muina saamisina ja siirtosaamisina.

3.3 Pitkäaikaiset saamiset

3.3.1 Myyntisaamiset

Myyntisaamisia ovat varsinaiseen toimintaan kuuluvan suoritteen tai palvelun luovuttamisesta syntyneet saamiset samoin kuin pysyviin vastaaviin kuuluvien omaisuuserien myynnistä aiheutuneet saamiset. *Myyntisaamisiin* merkitään sekä myynti- että maksutuloihin perustuvat saamiset. Toteutuneet ja todennäköiset luottotappiot myyntisaamisista kirjataan tuloslaskelman muihin kuluihin, mikäli perintätoimenpiteet eivät ole tuottaneet tulosta (Taloussääntömalli 10 §).

Tämä erä sisältää suoritteiden myynnistä syntyneiden tulojen sen osan, jota ei ole vielä maksettu. Myyntisaamisiin merkitään sekä myynti- että maksutuloihin perustuvat saamiset. Tilin debettiin kirjataan suoritteiden myynnistä syntyneet saamiset ja krediitiin niistä saadut maksusuoritukset.

150000 Myyntisaamiset

151000 Myyntisaamiset konserni

3.3.2 Lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan annettuja lainoja. Lainasaamisia ovat toisille seurakuntatalouksille tai emoseurakuntatalouden kokonaan omistamille tytäryhteisöilleen myöntämät lainat sekä notariaattitalletukset.

Kun seurakuntatalous on ottanut kassalainaa hautainhoitorahastolta, laina kirjataan seurakuntatalouden taseen vieraaseen pääomaan ja hautainhoitorahaston taseen lainasaamisiin.

153000 Lainasaamiset

154000 Lainasaamiset konserni

3.3.3 Muut saamiset

155000 Muut saamiset konserni

Muina saamisina ilmoitetaan ne saamiset, jotka eivät kuulu edellä tarkasteltuihin saamisiin eivätkä ole siirtosaamisia. Muina saamisina esitetään esim. pitkäaikaisesti sidotut talletukset, jotka on saatu myönnettyjen luottojen tai takausten vakuudeksi, sekä talletukset sulkutileille.

3.3.4 Siirtosaamiset

Siirtosaamiset syntyvät maksuperusteisen juoksevan kirjanpidon muuntamisessa suoriteperusteiseksi. Siirtosaamisia ovat etukäteen suoritettut maksut menoista, jotka toteutuvat suoriteperusteisesti vasta tulevana tilikautena, esim. vuokrat, vakuutusmaksut ja verot. Siirtosaamisia voivat olla myös suoriteperusteisesti syntyneet tulot, joita ei vielä ole saatu rahana, esim. ennakonpalautukset ja korkotulot.

158000 Siirtosaamiset

158500 Siirtosaamiset konserni

Lyhytaikaiset saamiset

Myyntisaamiset

160000 Lyhytaikaiset myyntisaamiset

Tämä erä sisältää suoritteiden maksu- ja myyntituloista syntyneiden tulojen sen osan, jota ei vielä ole maksettu. Tilin debettiin kirjataan suoritteiden myynnistä syntyneet saamiset ja krediitin niistä saadut maksusuoritukset.

161000 Lyhytaikaiset myyntisaamiset konserni**161100 Myyntisaamiset konversio**

Tiliä käytetään seurakuntien yhdistyessä.

161110 Myyntisaamiset konserni konversio

Tiliä käytetään seurakuntien yhdistyessä.

161300 Maksukorttisaamiset

Tilille on mahdollista kirjata erilaisten maksu- ja pankkikorttien saamiset siihen saakka, kun suoritus tulee seurakunnan pankkitilille. Korteilla tapahtuvat myynnit voi tilikauden aikana kirjata tuotoksi myös maksuperusteisesti, eli silloin kun suoritus tulee seurakunnan pankkitilille. Jos vuoden vaihteessa on saatavaa, on se merkittävä tälle tilille.

Lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan lyhytaikaisesti annettuja lainoja toisille seurakunnille sekä esim. notariaattitalletuksia.

162000 Lyhytaikaiset lainasaamiset**163000 Lyhytaikaiset lainasaamiset konserni**

Muut saamiset

164000 Vuokrasaamiset**164100 Vuokrasaamiset -kiinteistöhallintajärjestelmä**

Tili on vain kiinteistönhallintajärjestelmässä käsiteltäviä vuokrasaamisia varten.

164500 Vuokrasaamiset konserni**165000 Ostojen alv-saamiset****165001 Tavara-ostojen alv-saamiset**

Arvonlisäverovähennyskelpoisten EU-tavaraostojen ja EU:n ulkopuolelta tuodun tavaran maahantuonnin tullauksen arvonlisävero. Kirjauksissa käytetään alv-koodeja, joiden perusteella järjestelmä laskee ja kirjaa arvonlisäveron tälle tilille.

165002 EU-palveluostojen alv-saamiset

166300 Investointien rahoitusosuuksien selvittelytili

166400 Käyttöomaisuuden selvittelytili

166500 Selvittelytili

167000 Muut lyhytaikaiset saamiset

Muita lyhytaikaisia saamisia ovat mm. luottojen ja takausten vakuuksina saadut sidotut talletukset sulkutileille silloin, kun saaminen erääntyy vuoden tai sitä lyhyemmän ajan kuluttua.

167400 Taseyksiköiden välinen selvittelytili

Tilille kirjataan seurakuntatalouden taseyksiköiden välisiä saamisia ja velkoja. Tilinpäätöksessä negatiivinen saldo tulee siirtää muihin lyhytaikaisiin velkoihin.

167500 Muut lyhytaikaiset saamiset konserni

Siirtosaamiset

Siirtosaamiset syntyvät maksuperusteisen juoksevan kirjanpidon muuntamisessa suoriteperusteiseksi. Siirtosaamisia ovat etukäteen suoritettut maksut menoista, jotka toteutuvat suoriteperusteisesti vasta tulevana tilikautena, esim. vuokrat, vakuutusmaksut ja verot. Siirtosaamisia voivat olla myös suoriteperusteisesti syntyneet tulot, joita ei vielä ole saatu rahana, esim. ennakonpalautukset ja korkotulot.

Tähän kirjataan myös aiheettomasti maksetut erät, kuten palkansaajalta takaisin perittävä palkka tai muu suoritus.

Siirtosaamiset, joille ei ole omaa siirtovelkatiliä suositellaan käytettäväksi tiliä 168700 Muut lyhytaikaiset siirtosaamiset.

- 168100 Palkat (välitili)**
- 168150 Palkkaennakot**
- 168200 Ennakkomaksut (välitili)**
- 168300 Matkaennakot**
- 168400 Matkatoimisto-ostot (välitili)**
- 168500 Maksukorttiosot (välitili)**
- 168600 Jaksotettavat korkotuotot**
- 168700 Muut lyhytaikaiset siirtosaamiset**

Välitilejä eri osakirjanpitojen kesken

Välitilejä käytetään tarpeen mukaan. Välitilien saldojen tulisi olla kauden vaihteessa nolla, mutta viimeistään tilinpäätöksessä. Esimerkiksi vuokrat.

- 169000 Ostoreskontran välitili**
- 169050 Vuokravastikkeiden välitili**
- 169100 Matkalaskujärjestelmän välitili**
- 169200 Vuokrareskontran välitili**
- 169300 Myyntireskontran välitili**
- 169400 Rahasiirtojen välitili**
- 169499 Rahastojen välitili**
- 169500 Virhemaksujen välitili**
- 169600 Kirjanpidon välitili**
- 169700 Saatujen korttimaksujen välitili**

169750 Kassajärjestelmän selvittelytili

169760 Sähköiset henkilöstöedut välitili

3.4 Rahoitusarvopaperit

Rahoitusarvopaperit ovat rahavarojen sijoituksia tai ne on saatu maksuna myyntisäämisestä. Kaikki sijoitusluontoiset osakkeet, osuudet, joukkovelkakirjat ja muut vastaavat arvopaperisijoitukset merkitään tähän tase-erään, vaikka ne tultaisiin realisoidaan pitemmän aikavälin kuluessa. Kirjanpitojärjestelmässä eri rahoitusarvopaperit saavat tilastollisen tilausnumeron.

3.4.1 Osakkeet ja osuudet

Osakkeet ja osuudet sisällytetään rahoitusomaisuuteen, jos ne tullaan realisoimaan seurakuntatalouden toiminnan rahoittamiseksi likviditeetin tai tuottomahdollisuuksien niin edellyttäessä. Tähän kuuluvat pörssiosakkeet ja muut kassavarojen sijoittamiseksi hankitut osakkeet ja osuudet (ei pysyviin vastaaviin kuuluvat osakkeet ja osuudet eikä sijoitukset osake- tai muihin sijoitusrahasto-osuuksiin).

170000 Osakkeet

Tähän kirjataan seurakunnan tekemät suorat yksittäiset osakesijoitukset. Kirjanpitojärjestelmässä eri osakkeet saavat tilastollisen tilausnumeron.

170001 Osakkeet, salkku 1

Seurakuntatalous voi kirjata osakesijoituksensa myös niin kutsutusti salkkuittain eli useamman osakkeen ryhmänä. Osakesalkun sisällä jokaista osakkeen hankintaerää tulee seurata erikseen. Tälle tilille merkitään osakesalkun osakkeiden yhteisarvo. Osakesalkkuja voi olla useita.

170002 – 170010 Osakesalkut 2–10

170300 Osakerahastot

Tähän kirjataan seurakunnan sijoitukset osakerahastoihin.

170500 Korkorahastot

Tähän kirjataan seurakunnan sijoitukset korkorahastoihin.

170700 Yhdistelmä- ja muut rahastot

Tähän kirjataan seurakunnan sijoitukset yhdistelmärahastoihin ja esim. Metsäliitto Osuuskunnan lisäosuuksiin, OP-tuotto-osuuksiin, kiinteistösisjoitusrahastoihin, metsärahistoihin ja muihin sijoitusrahastoihin.

170701 Yhdistelmärahastot, salkku 1

Seurakuntatalous voi kirjata yhdistelmärahastosijoituksensa myös niin kutsutusti salkuittain eli useamman rahastosijoituksen ryhmänä. Rahastosalkun sisällä jokaista rahasto-osuuden hankintaerää tulee seurata erikseen. Tälle tilille merkitään rahastosalkun rahasto-osuuksien yhteisarvo. Rahastosalkkuja voi olla useita.

170702 – 170710 Yhdistelmärahastot, salkut 2 – 10

3.4.2 Muut arvopaperit

Tähän tiliryhmään kirjataan seurakunnan likvidien varojen sijoituksia rahamarkkinainstrumentteihin ovat mm. valtion velkasitoumukset, sijoitustodistukset, kuntatodistukset ja yritystodistukset.

Seurakuntatalous voi kirjata rahamarkkinasijoituksensa myös niin kutsutusti salkuittain eli useamman rahamarkkinasijoituksen ryhmänä. Rahamarkkinasijoitussalkkuja voi olla useita.

172000 Rahamarkkinasijoitukset

172001 Rahamarkkinasijoitukset, salkku 1

Rahastosalkun sisällä jokaista rahasto-osuuden hankintaerää tulee seurata erikseen. Tälle tilille merkitään rahastosalkun rahasto-osuuksien yhteisarvo.

172002 – 172010 Rahamarkkinasijoitukset, salkut 2–10

173000 Joukkovelkakirjalainat

173500 Osakeindeksilainat

- 173550 Strukturoidut indeksilainat**
- 173600 Pääomataatut sijoitukset**
- 173650 Strukturoidut indeksilainat, pääomaturvatut**
- 173700 Sijoitusvakuutukset**

- 179000 Muut arvopaperit**

Tähän kirjataan muun muassa kapitalisaatiosopimukset, sijoitushenkiva-
kuutusten säästösummat, obligaatiot jne. (Ks. tili 170700)

3.5 Rahat ja pankkisaamiset

Rahoilla tarkoitetaan seurakuntatalouden käteisiä kassavaroja (kolikoita ja seteleitä). Käteiseen rahaan verrattavia ovat esimerkiksi kassassa tavanomaisin määrin olevat lounassetelit yms.

Pankkisaamisilla tarkoitetaan pankkien ottolainauksilla olevia talletuksia erääntymis-
ajankohdasta riippumatta. Nostamattoman shekkituliluoton kirjaamista pankkisaami-
siin ja vastattavissa vieraaseen pääomaan ei suositella. Seurakuntatalouden tasee-
seen kirjataan kaikki seurakuntatalouden nimissä (y-tunnus) eri pankeissa olevat
shekkitilit ja muut pankkitilit.

180000 Kassavarat

190000 – 199999 Pankkitilit pankkiryhmittäin ja pankkitileittäin

Vastattavaa

Taseen vastattavaa -puoli jaetaan viiteen pääryhmään: 1) Oma pääoma, 2) Poistoero
ja vapaaehtoiset varaukset, 3) Pakolliset varaukset, 4) Toimeksiantojen pääomat ja 5)
Vieras pääoma.

4. Oma pääoma

Kirkkolaissa ja -järjestyksessä ei ole säännöksiä seurakuntatalouden omasta pääomasta. Tässä ohjeessa on noudatettu kirjanpitoasetuksen oman pääoman jaottelua kuitenkin niin, että oman pääoman erien nimikkeet on valittu seurakuntatalouksiin soveltuviksi.

Seurakuntatalouden taseessa oma pääoma jaotellaan seuraavasti:

- Peruspääoma
- Arvonkorotusrahasto
- Ainaishoitosopimusten pääomat
- Yleiskatteiset rahastot
- Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä
- Tilikauden ylijäämä/alijäämä

Omaa pääomaa ei jaeta kirjanpitolain ja -asetuksen mukaiseen sidottuun ja vapaaseen omaan pääomaan. Seurakuntatalouden peruspääoma ja arvonkorotusrahasto ovat kuitenkin sidotun pääoman luonteisia eriä siten, että niitä voidaan lisätä tai vähentää vain erityisen painavasta syystä.

Tilikauden tuloksen kautta muodostuvia oman pääoman eriä ovat (Muut omat rahastot), Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä ja Tilikauden ylijäämä/alijäämä

4.1 Peruspääoma

200000 Peruspääoma

Peruspääoman tarkoituksena on osoittaa lähinnä verotuloina saatu pääoma, jolla on rahoitettu ensisijaisesti pysyviä vastaavia. Seurakuntatalouden peruspääomaa voidaan korottaa lähinnä edellisten tilikausien ylijäämästä tehtävällä siirrolla. Peruspääoman alentaminen edellyttää erityisen suurta harkintaa ja se tulee kysymykseen vain poikkeustapauksissa. Lisäksi se edellyttää selvitystä siitä, että alentaminen ei vaaranna seurakun-

tatalouden talouden tasapainoa. (*Seurakuntatalouden peruspääoma muodostettiin avaavassa taseessa 1.1.1999 omaisuuden alkuarvostamisen jälkeen, jolloin seurakuntataloudet siirtyivät soveltamaan kirjanpitolakia.*)

Kirkkovaltuusto/yhteinen kirkkovaltuusto päättää oman pääoman erien välisistä siirroista. Kirkkovaltuuston/yhteisen kirkkovaltuuston päätöksen jälkeen kirjanpidossa tehdään päätöksen mukaiset kirjaukset. Peruspääoman suuruudesta on annettu suositus Seurakunnan ja seurakuntayhtymän tilinpäätös -ohjeessa.

200001 Erityiskatteisen rahaston sidottu po.

200002 Erityiskatteisen rahaston vapaa po.

4.2 Arvonkorotusrahasto

200500 Arvonkorotusrahasto

Arvonkorotusmahdollisuus koskee vain pysyviin vastaaviin kuuluvia maa- ja vesialueita sekä arvopapereita, jotka eivät ole KPL 5 luvun 2a pykälässä tarkoitettuja rahoitusvälineitä.

Arvonkorotus on poikkeuksellinen kirjanpitoerä, jonka kirjaamiseen tulee suhtautua varoen. Arvonkorotuksen edellytyksistä on säädetty KPL 5 luvun 17 §:ssä. Arvonkorotuksen kohteen todennäköisen luovutushinnan tulee olla tilikauden päättyessä pysyvästi sen alkuperäistä hankintamenoa olennaisesti suurempi. Taseeseen saadaan johdonmukaisuutta ja erityistä varovaisuutta noudattaen merkitä aktivoitavan hankintamenon lisäksi enintään todennäköisen luovutushinnan ja aktivoitavan hankintamenon erotuksen suuruinen arvonkorotus. Arvonkorotusta vastaava määrä on merkittävä arvonkorotusrahastoon. Jos arvonkorotus osoittautuu aiheettomaksi, se on peruutettava.

4.3 Ainaishoitosopimusten pääomat

200800 Ainaishoitosopimusten pääomat

Ainaishoitosopimusten jäljellä olevat pääomat merkitään omaksi taseeräksi omaan pääomaan. ~~Tämä perustuu siihen, että ainaishoitosopimukseen sisältyvänä ehtona on hoitaa ko. haudat vastaanotettujen pääomien tuotoilla ja että pääomia ei saa käyttää ko. hautojen hoitokuluihin~~ Ainaishoitosopimuksista ohjeistetaan Kirkkohallituksen yleiskirjeessä 18/2023 *Hoitosopimushautojen hallinnointi ja kirjanpito.*

Seurakuntataloudet, joilla on hautainhoitorahasto, kirjaavat ainaishoitosopimusten pääomat hautainhoitorahaston taseeseen. Ne seurakuntataloudet, joilla ei ole hautainhoitorahastoa, mutta niillä on ainaishoitosopimusten pääomia, kirjaavat nämä pääomat seurakuntatalouden taseeseen.

4.4 Yleiskatteiset rahastot

201000 Yleiskatteiset rahastot

Oman pääoman rahastot eivät ole tarpeellisia seurakunnalle esim. investointihankkeiden rahoittamista varten, ~~koska sama voidaan tehdä edellisten tilikausien ylijäämän (suositeltava tapa) taikka investointivarauksen kautta.~~

Kirjanpidollisen menettelyn kannalta vapaaehtoisella investointivarauksella ja -rahastolla ei ole eroa ja rahastoa voidaan käyttää vain kirkkovaltuuston hyväksymän rahastosäännön mukaiseen tarkoitukseen. Omassa pääomassa olevien rahastojen käyttö kirjataan tuloslaskelmaan rahaston vähennyksenä. Oman pääoman rahastoihin ei saa kirjata suoraan tilikauden aikana kertyviä tuloja eikä tasetililtä suoraan makseta rahaston käyttöön liittyviä menoja.

Rahastoja voidaan kartuttaa ainoastaan ylijäämäisestä tilikauden tuloksesta ja niiden pääomaa käytetään vain tuloslaskelman kautta. (Poikkeuksena tähän on hallinnollisen kirjanpidon aikaiset verontasaus- ja pääomarahastot, jotka puretaan suoraan peruspääomaan ja/tai edellisten tilikausien yli-/alijäämätilille (Kkh yleiskirje 40/2005).) Rahastolla tulee aina olla kirkkovaltuuston hyväksymät säännöt. Mikäli seurakunnalla on rahastoja omassa

pääomassa, seurakunnan on tarkistettava, onko rahastoille riittävä kate taseen vastaavaa -puolella.

Uusien eläkemaksurahastojen perustaminen ja vanhojen eläkemaksurahastojen kartuttaminen on kiellettyä. Seurakunnilla on kuitenkin oikeus säilyttää taseessa vanhat eläkemaksurahastot.

Rahastot, joita kartutetaan keräys- tai myyntituotoilla yms. tai joiden käytöstä määrätään testamentissa, lahjakirjassa tai muussa sopimuksessa, merkitään toimeksiantojen pääomiin. Kts. erillinen ohje.

4.5 Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä

208000 Edellisten tilikauden ylijäämä/alijäämä

Tilin saldona on kuluva tilikautta edeltävien tilikausien kumulatiivinen jäämä – joko yli- tai alijäämä.

Edellisiltä tilikausilta kertynyt ylijäämä tai alijäämä on merkitty omaan pääomaan erilliseksi eräksi, ellei sitä tai osaa siitä kirkkovaltuuston/yhteisen kirkkovaltuuston päätöksellä ole siirretty Peruspääoma -erään. Edellisten tilikausien ylijäämä- tai alijäämäsaldo taseessa ei siten välttämättä vastaa kaikkien edellisten tilikausien yli- ja alijäämien summaa.

4.6 Tilikauden ylijäämä/alijäämä

209000 Tilikauden ylijäämä/alijäämä

Tilikauden tulos poistoeron, varausten ja (rahastojen muutosten) jälkeen esitetään taseessa erikseen oman pääoman eränä.

Tilin saldona on kuluva tilikautta edeltävien tilikausien kumulatiivinen jäämä – joko yli- tai alijäämä.

Kirkkovaltuuston/yhteisen kirkkovaltuuston on päätettävä talousarviota sekä toiminta- ja taloussuunnitelmaa hyväksyessään niistä toimenpiteistä, joilla edellisen vuoden taseen osoittama alijäämä katetaan ottaen huomioon myös talousarvion laatimisvuonna kertyväksi arvioitu yli- tai alijäämä

(KJ 15:2, 2). Em. säännöksessä alijäämällä tarkoitetaan tase-erien **Tili-**
kauden ylijäämä/alijäämä ja **Edellisten tilikausien ylijäämä/ali-**
jäämä negatiivista summaa.

5. Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Vapaaehtoisen varauksen käyttö investoinnin rahoittamiseen merkitään taseeseen poistoeroksi sekä tuloslaskelmaan varauksen vähennykseksi ja poistoeron lisäykseksi.

5.1 Poistoero

210000 Poistoero

Investointivarauksen ja investointirahaston käyttö tarkoitukseensa merkitsee niiden muuttumista poistoeroksi, jota varauksen tai rahaston käyttövuonna ja seuraavina tilikausina vähennetään enintään kyseisen pysyvien vastaavien hyödykkeen kunkin tilikauden suunnitelmapoiston verran. Investointivarauksen ja investointirahaston käyttö investoinnin rahoittamiseen edellyttää poistoerokirjausta.

Poistoeron vähennykset lisäävät tilikauden ylijäämää tai vähentävät tilikauden alijäämää.

Poistoeron käsittely on esitelty yksityiskohtaisesti Kirkkohallituksen yleiskirjeen 10/2005 liitteessä 1, Seurakunnan ja seurakuntayhtymän suunnitelman mukaiset poistot ja pysyvien vastaavien osakirjanpito.

5.2 Vapaaehtoiset varaukset

Seurakuntataloudella on mahdollisuus tehdä vain investointivaraus (KPL 5:15). **Investointivarauksen tekeminen ei kuitenkaan ole pakollista, vaikka seurakuntatalouden talousarvioon sisältyisikin kirkkovaltuuston hyväksymä investointihanke. Kirkkohallitus suosittelee, ettei investointivarausta tehtäisi vaan investointi rahoitettaisiin edellisten tilikausien ylijäämästä.**

Investointivarauksen saa tehdä vastaista hankintamenoa varten vasta kun sen toteuttamisesta on jo olemassa kirkkovaltuuston päätös. Varausta voidaan tehdä enintään

tilikauden ylijäämäisen (positiivisen) tuloksen verran varauduttaessa tulevaisuudessa tehtävään seurakunnan talouden kannalta merkittävän suureen investointimenoon. Investointivaraus on yksilöitävä hankekohtaisesti seurakuntatalouden toiminta- ja taloussuunnitelmassa. Menettely, jossa investointivarausta kartutetaan tai puretaan tilikauden tuloksen tasaamiseksi ilman, että siirtojen perustana on suunnitellut investointihankkeet tai niiden toteutuminen, ei ole hyvän kirjanpitotavan mukainen. ~~Kirkkohallitus ei suosittele investointivarauksen tekemistä.~~

Investointivarauksen purkaminen: **Kts. Tuloslaskelmasta kohta 12 Varauksen lii- säys/vähennys.**

211000 Investointivaraus

Investointivarausta voidaan tehdä enintään tilikauden ylijäämäisen (positiivisen) tuloksen verran kirkkovaltuuston päättämään yksilöityyn, merkittävän suureen investointikohteeseen.

211100 Verotukselliset varaukset

Verollisessa toiminnassa olevan omaisuuden investointeihin liittyvä investointivaraus.

Verotuksellisenä varauksena käsiteltävien asuintalovarausten kirjaaminen on sallittua ja suositeltavaa asuinkiinteistöjen verotettavan tuloksen kannalta ja ne tulee kirjata kirjanpitoon, ja ilmoittaa veroilmoituksessa vähennyksenä. Verotuksellinen varaus voidaan kirjata asuintalojen tuloksen erilliskäsittelyn vuoksi, vaikka koko seurakuntatalouden tilikauden tulos on alijäämäinen.

6. Pakolliset varaukset

Tuloslaskelmassa on vähennettävä velvoitteista vastaisuudessa aiheutuvat menot ja menetykset, jos

- ne kohdistuvat päättyneeseen tai aikaisempaan tilikauteen,
- niiden toteutuminen tilinpäätöstä laadittaessa on varmaa tai todennäköistä,
- niitä vastaava tulo ei ole varma eikä todennäköinen sekä
- ne perustuvat lakiin tai seurakuntatalouden sitoumukseen sivullista kohtaan.

Jos menon tai menetyksen täsmällistä määrää tai toteutumisaikakohtaa ei tiedetä, se merkitään taseen pakollisiin varauksiin. Nämä menot ja menetykset kirjataan tuloslaskelmaan ja taseeseen enintään niiden todennäköiseen määrään. (KPL 5:14)

6.1 Eläkevaraukset

214000 Eläkevaraukset

Vuoden 1999 alkavaan taseeseen kirjattiin eläkevarauksiksi arvioidut vastaiset eläkemenot, jotka kuuluivat seurakuntatalouden itse maksettaviksi vanhan eläkejärjestelmän mukaan. Nämä vanhan eläkejärjestelmän mukaiset ja seurakuntatalouden maksettaviksi kuuluvat eläkkeet kirjataan tuloslaskelmaan niiden maksamisen myötä eläkekuluiksi ja taseen eläkevarauksista puretaan tilikauden aikana toteutuneiden eläkekulujen verran tuloslaskelmaan kulujen oikaisuksi.

Kun seurakuntatalouden velvollisuus maksaa eläkettä loppuu, taseessa mahdollisesti jäljellä oleva varaus on purettava tuloslaskelmaan. Mikäli taseeseen vuonna 1999 tehty eläkevaraus on käytetty, mutta ko. eläkkeen maksuvelvollisuus jatkuu, seurakuntatalous kirjaa vanhan eläkelain mukaiset eläkemaksut ao. tilikauden kuluiksi.

6.2 Muut pakolliset varaukset

214100 Muut pakolliset varaukset

Pakollinen varaus tehdään vastaista hukkamenoa tai menetystä varten, joka ei ole vielä suoriteperusteisesti realisoitunut. Edellytyksenä kirjaamiselle on, että hukkamenon tai menetyksen syntyminen on todennäköistä ja että sen määrä on kohtuullisella tarkkuudella arvioitavissa. Pakollisen varauksen tekemistä edellyttävä vastainen meno voi seurakunnassa olla esimerkiksi takausvastuusta tai ympäristövelvoitteesta todennäköisesti aiheutuva korvausvelvollisuus.

Pakollisina varauksina tuotoista vähennettäviä vastaisia menoja voivat lisäksi olla seurakunnan takuu- ja lopputyövaraus, sopimuksen irtisanomisesta aiheutuvat vastaiset menot tai vastaiset vuokrat tyhjäksi jääneestä tai alemmalla vuokralla edelleen vuokratusta vuokratilasta, joiden suorittamiseen seurakuntatalous on jo tilikauden aikana tai tilinpäätöksen laatimiseen mennessä sitoutunut. Vastaisia menetyksiä ovat tilinpäätöstä laadittaessa esimerkiksi varmoina tai todennäköisinä pidettävät takaushäviöt.

7. Toimeksiantojen pääomat

Seurakuntatalouden toimeksiantajalta saadut varat kirjataan toimeksiantojen pääomiin. Toimeksiantojen pääomat ryhmitellään tase-eriin **Lahjoitusrahastojen pääomat** ja **Muut toimeksiantojen pääomat**.

7.1 Lahjoitusrahastojen pääomat

Tase-erä **Lahjoitusrahastojen pääomat** osoittaa testamentteihin tai lahjakirjoihin perustuvat toimeksiannot (velat), joista seurakuntatalous on vastuussa lahjoittajille.

Lahjoitusrahastojen pääomiin kirjataan seurakuntatalouden toimeksiantajalta saadut varat määrättyjen tehtävien hoitamista varten. Varojen käyttöön ja mahdolliseen karruttamiseen liittyy ehtoja ja rajoituksia, jotka on ilmaistu testamentissa tai lahjakirjassa.

Erityiskatteinen rahasto perustetaan testamentilla ja/tai muuna lahjoituksena saadusta rahasta tai muusta omaisuudesta, jolla on käyttöehto. Kun seurakunnalle on osoitettu testamentti tai lahjoitus, jossa määritellään sen käyttötarkoitus, seurakuntataloudessa tulee ensin arvioida määritellyn käyttötarkoituksen toteuttamismahdollisuudet. Mikäli seurakuntataloudella on mahdollisuus toteuttaa käyttötarkoitus ja muut mahdolliset ehdot, kirkkoneuvosto/yhteinen kirkkoneuvosto tekee päätöksen testamentin tai lahjoituksen vastaanottamisesta. Tämän jälkeen testamentin tai lahjoituksen varoista perustetaan erityiskatteinen rahasto. Rahastolle laaditaan säännöt (ks. Kirkkohallituksen laatima malli). Kirkkovaltuusto/yhteinen kirkkovaltuusto hyväksyy rahaston säännöt. Rahastolle perustetaan tulosityksikkö. Rahaston pääoma taseessa kohdistetaan rahaston tulosityksikölle.

Rahaston muu omaisuus kuin rahat kirjataan aina toimeksiantojen varoihin luonteensa mukaisille tileille. Rahavarat kirjataan taseen vaihtuvien vastaavien rahatileille. Vaihtoehtoisesti voidaan käyttää mahdollista toimeksiantojen varojen yhteispankkitiliä (monen omistajan pankkitili). Rahavarat kirjataan toimeksiantojen varoihin siinä tapauksessa, jos rahastolla on oma erillinen pankkitili (ei suositella). Taseen vastattavaa puolella rahaston kaikki varat kirjataan toimeksiantojen pääomiin. Tulosityksiköllä erotellaan eri rahastojen pääomat. Ks. Khh:n yleiskirje 16/2016.

Erityiskatteisten rahastojen pääomien tuotot (korkotuotot, vuokratuotot, metsänmyyntitulot yms.) ja pääomista aiheutuvat kulut (yhtiövastikkeet, hoitokulut yms.) kirjataan tuloslaskelmaan tuotoiksi ja kuluiksi erillistunnisteen kera. Erityiskatteisen lahjoitusrahaston toimintaan liittyvät nettotuotot tilikauden aikana siirretään toimeksiantojen pääomien lisäykseksi. Erityiskatteisen lahjoitusrahaston toimintaan liittyvien nettokulujen suuruinen summa tilikauden aikana siirretään toimeksiantojen pääomien vähennykseksi.

220000 Testamenttirahastojen pääomat

221000 Lahjoitusrahastojen pääomat

7.2 Muut toimeksiantojen pääomat

Tase-erä **Muut toimeksiantojen pääomat** osoittaa muiden seurakunnan vastuulla olevien toimeksianto- tai välitystehtävien vastuun määrän.

Tyypillisiä muita toimeksiantojen pääomia seurakunnan taseessa ovat hautainhoitorahastojen pääomat, välitystehtävänä hoidetut kolehdit ja muut keräysvarat. Hautainhoitorahaston ja muiden erillisen kirjanpidon puitteissa hoidettujen rahastojen taseiden loppusummat kirjataan tilinpäätöksen yhteydessä seurakunnan taseryhmiin **Toimeksiantojen varat** ja **Toimeksiantojen pääomat**.

Seurakuntataloudessa kerätyt ulostilitettäväksi (ei oman seurakunnan toiminnan hyväksi) tarkoitetut kolehdit, keräystuotot ja lahjoitukset kirjataan muiden toimeksiantojen pääomaan ao. tasetileille. Ulostilitykset tapahtuvat samoilta tasetileiltä. Kirjauksista on laadittu yksityiskohtainen ohje. (Ks. yleiskirje 16/2016)

224000 Ulostilitettävät jumalanpalveluskolehdit

Tilille kirjataan seurakunnan ulkopuolelle välitystehtävänä tilitettävät jumalanpalveluksissa kerätyt kolehdit. Kolehtien tilitys saajille kirjataan myös tältä tililtä. Tilille ei kerry saldoa.

224100 Ulostilitettävät muut kolehdit

Tilille kirjataan seurakunnan ulkopuolelle välitystehtävänä tilitettävät muut kolehdit. Kolehtien tilitys saajille kirjataan myös tältä tililtä. Tilille ei kerry saldoa.

228000 Ulostilitettävät keräykset

Tilille kirjataan ulostilitettäväksi tarkoitetut keräystuotot. Näitä voivat olla esimerkiksi myyjäisistä, konserteista ja ruoka- ja kahvimaksuista kertyneitä tuottoja. Tilitys saajille kirjataan myös tältä tililtä. Tilille ei kerry saldoa.

228500 Ulostilitettävät lahjoitukset

Tilille kirjataan seurakunnan saamat lahjoitukset, jotka on tarkoitus tilittää lyhentämättöminä ulkoisille saajille. Tilitys saajille kirjataan myös tältä tililtä. Tilille ei kerry saldoa.

228900 Keräysten ja lahjoitusten velat konversio

229000 Hautainhoitorahaston pääoma

Tälle tilille merkitään seurakuntatalouden tilinpäätökseen omana taseyksikkönä (segmenttinä) hoidetun hautainhoitorahaston taseen vastattavaa puolen loppusumma informatiivisena tietona. Vastaavaa puolen loppusumma merkitään tilille 144000 Hautainhoitorahaston varat.

229500 Muun omana taseyksikkönä hoidetun rahaston pääoma

Tälle tilille merkitään seurakuntatalouden tilinpäätökseen omana taseyksikkönä (segmenttinä) hoidetun muun rahaston taseen vastattavaa puolen loppusumma informatiivisena tietona. Vastaavaa puolen loppusumma merkitään tilille 145500 Muun omana taseyksikkönä hoidetun rahaston varat.

8. Vieras pääoma

Vieras pääoma jaetaan taseessa pitkäaikaiseksi ja lyhytaikaiseksi vieraaksi pääomaksi (KPA 1:6,3). Pitkäaikaisella velalla tarkoitetaan sellaista velkaa, joka eräännyy maksettavaksi yhtä vuotta pitemmän ajan kuluttua. Lyhytaikainen velka eräännyy maksettavaksi yhden vuoden tai sitä lyhyemmän ajan kuluessa tilikauden päättymisestä. (KPL 4:7,1).

Tilikauden päättymisen jälkeen seuraavana vuonna erääntyvät pitkäaikaisten lainojen lyhennykset siirretään tilinpäätöksen yhteydessä pitkäaikaisesta vieraasta pääomasta lyhytaikaiseen vieraaseen pääomaan. Samoin tilinpäätöksen yhteydessä siirretään haudanhoitosopimuksien saaduista ennakoista seuraavan vuoden osuus lyhytaikaiseen vieraaseen pääomaan.

8.1.Pitkäaikainen vieras pääoma

Pitkäaikaisessa vieraassa pääomassa esitetään erät, jotka erääntyvät maksettaviksi yhtä vuotta pitemmän ajan kuluttua.

8.1.1 Lainat

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta

230000 Pitkäaikaiset lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta

Pankeilta ja muilta rahoituslaitoksilta sekä vahinko- ja henkivakuutusyhtiöiltä saadut lainat sisällytetään tase-erään *Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta*.

Rahalaitoslaina voi olla myös sekkiluotto. Luotollisen sekkitilin osalta suositeltavaa on merkitä taseeseen velaksi sekkilimiitin sijasta kulloinenkin sekkivelan määrä. Rahalaitoslaina saattaa olla myös rahoitusvekseli, jota kutsutaan myös omaksi vekseliksi. Rahoitusvekseleitä asetetaan ensisijaisesti lyhytaikaisen vieraan pääoman tarpeen tyydyttämiseksi. Tällöin seurakuntatalous itse lunastaa vekselin sen erääntyessä. Jos rahoitusvekseli diskontataan pankille sovitun vekselimäärän rajoissa, käsitellään sitä lyhytaikaisena vieraana pääomana, kun sen juoksuaika on tasan vuosi tai sitä lyhyempi. Limiittiä tai sen käyttämättä olevaa osaa ei esitetä taseessa.

Lainat julkisyhteisöiltä

234000 Pitkäaikaiset Lainat julkisyhteisöiltä

Aravalainat kirjataan tälle tilille.

Valtiolta, kunnilta, Kirkkohallitukselta, muilta seurakuntatalouksilta sekä sosiaaliturvarahastoilta ja työeläkelaitoksilta saadut lainat kirjataan tase-erään Lainat julkisyhteisöiltä.

Lainat muilta luotonantajilta

Muita luotonantajia ovat muut kuin edellä mainitut kotimaiset ja ulkomaiset lainanantajat.

236000 Pitkäaikaiset Lainat muilta luotonantajilta

Lainat muilta seurakuntatalouksilta kirjataan tälle tilille

237000 Pitkäaikaiset Lainat konserni

Seurakuntakonsernin väliset lainat kirjataan tälle tilille.

8.1.2 Saadut ennakot

Saaduilla ennakoilla tarkoitetaan varsinaiseen toimintaan kuuluvasta suoritemyynnistä ennen suoritteen luovuttamista saatua maksua (esim. vuokraennakot). Saatuina ennakoina käsitellään myös pysyvien vastaavien myynnistä saadut ennakkomaksut. Muut kuin varsinaisesta suoritetuotannosta ja pysyvien vastaavien myyntiin liittyen saadut ennakot (esim. korkoennakot) merkitään tavallisesti muihin velkoihin, ellei niitä ole esitettävä taseessa siirtovelkoina.

Saadut ennakkomaksut merkitään joko pitkäaikaiseen tai lyhytaikaiseen vieraaseen pääomaan. Saatu ennakkomaksu on pitkäaikainen, jos sitä vastaavan suoritteen luovuttamiseen kuuluu tilikauden päättymisestä lukien enemmän kuin yksi vuosi ja lyhytaikainen, jos suoritteen luovuttamiseen on aikaa yksi vuosi tai vähemmän. Saatu ennako siirretään taseessa pitkäaikaisesta vieraasta pääomasta lyhytaikaiseen, kun aikaa suoritteen luovuttamiseen on enää yksi vuosi tai vähemmän. Kun suorite, josta ennako on maksettu, luovutetaan, ennakkomaksu kirjataan tuloksi.

Yli yhden vuoden pituisista haudanhoitosopimuksista ennakkoon saadut maksut kirjataan hautainhoitorahaston tase-erään *Saadut ennakot*. Mikäli seurakuntataloudella ei ole hautainhoitorahastoa, mutta se tekee yli yhden vuoden pituisia haudanhoitosopi-

muksia, saadut ennakot kirjataan seurakuntatalouden taseeseen. Tilinpäätöksen yhteydessä siirretään pitkäaikaisista saaduista ennakoista seuraavaan vuoteen kohdistuva osuus lyhytaikaisiin saatuihin ennakoihin.

238000 Pitkäaikaiset saadut ennakot

Saadut ennakkomaksut, joita vastaava suorite luovutetaan tilikauden päättymisestä lukien vuotta pitemmän ajan kuluttua.

238500 Pitkäaikaiset vuokraennakot**239000 Saadut ennakot määräaikaisista haudanhoitosopimuksista**

Tälle tilille suositellaan kirjattavaksi kaikki saadut ennakot eripituisista haudanhoitosopimuksista. Seurakuntatalouden tekemät eripituiset haudanhoitosopimukset erotellaan tunnisteella.

239100 Saadut ennakot määräaikaisista haudanhoitosopimuksista 10 v.**239200 Saadut ennakot määräaikaisista haudanhoitosopimuksista 25 v.****239300 Hoitoajan pidennykset****239500 Pitkäaikaiset Saadut ennakot konserni****8.1.3 Ostovelat**

Ostovelkatili sisältää tilivuoden aikana vastaanotetuista hankinnoista syntyneet velat, joita ei vielä ole maksettu tavaran tai palvelun toimittajalle. Ostovelaksi kirjaamisen perusteena on oltava hyödykkeen vastaanottaminen. Ostovelka on pitkäaikainen, jos se eräännyy toimittajalle maksettavaksi yhtä vuotta pidemmän ajan kuluttua tilivuoden päättymisestä. Jos velka eräännyy maksettavaksi useammassa erässä, on se osa velasta, joka eräännyy maksettavaksi seuraavan vuoden kuluessa, esitettävä lyhytaikaisen vieraan pääoman tiliryhmässä.

240000 Pitkäaikaiset ostovelat**240500 Pitkäaikaiset ostovelat konserni**

8.1.4 Muut velat

Muihin velkoihin sisällytetään mm. veroihin ja sosiaaliturvaan liittyvät velat, esim. maksettujen palkkojen ennakonpidätykset, sosiaaliturvamaksut ja muut ennakonpidätyksen yhteydessä tilitettävät, sosiaaliturvaan liittyvät erät sekä arvonlisäverovelka.

Muihin velkoihin merkitään myös esimerkiksi vuokrakohteen lunastusvelka silloin, kun seurakuntatalous vuokralaisena kirjaa taseen pysyviin vastaaviin vuokrakohteen lunastusehdon mukaisesti. Tällöin hankintamenoa vastaava lunastusvelka merkitään pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan, paitsi seuraavan vuoden lyhennystä vastaavalta osaltaan lyhytaikaisiin velkoihin. Muita velkoja voivat olla myös esim. palautettavat hautojen lunastusmaksut.

241000 Muut velat

241500 Muut velat konserni

8.1.5 Siirtovelat

Siirtovelka liittyy tuloon tai menoon, joka realisoituu suoriteperusteisesti eri tilikaudella kuin se saadaan tai maksetaan rahana. Siirtoveloilla tarkoitetaan seuraavia eriä (KPL 4:6,2):

- Tilikaudella tai aikaisemmalla tilikaudella saatuja maksuja sellaisista tuloista, jotka toteutuvat suoriteperusteisesti tai suoriteperustetta vastaavalla tavalla tulevana tilikausina, ellei näitä ole merkittävä ennakkomaksuihin. Tuloennakoina siirtoveloiksi kirjattavia eriä voivat olla mm. etukäteen saadut tuet ja avustukset sekä korot.
- Sellaisia suoriteperusteisesti tai suoriteperustetta vastaavalla tavalla toteutuneita menoja, joista ei ole suoritettu maksua, jollei niitä ole merkittävä ostovelkoihin. Menojääminä siirtoveloiksi kirjattavia eriä ovat mm. tilikaudelta maksamattomat palkat (esim. ylityöpalkat tai tulospalkkiot) ja tilikaudelta maksettaviin palkkoihin liittyvät laskennalliset henkilösivukulut, mm. eläke-, työttömyys-, tapaturma- ja ryhmähenkivakuutusmaksuvelka siltä osin kuin niitä ei tilitetä tilikaudelta maksettuja palkkoja

- koskevien ennakonpidätysten yhteydessä, vuosilomapalkkavelka henkilösivukuluineen sekä laskennallisiin jaksotuksiin perustuvat vuosi- ja muut alennusvelat, korko-, vakuutusmaksu-, vuokra- ja verovelat.
- Vastaisia menoja ja menetyksiä, jollei niitä ole merkittävä pakollisiin varauksiin KPL 5 luvun 14 §:n 3 momentin mukaisesti. Siirtovelkoihin sisällytetään tilikauden päättyessä realisoitumattomat menetykset ja velvoitteista johtuvat hukkamenot, joiden toteutuminen, realisoitumisen ajankohta ja määrä ovat seuraavalla tilikaudella tilinpäätöstä laadittaessa varmoja.

242000 Siirtovelat

242500 Siirtovelat konserni

8.2. Lyhytaikainen vieras pääoma

Lyhytaikaisessa vieraassa pääomassa esitetään vastaavat tiliryhmät kuin pitkäaikaisen vieraan pääoman kohdalla yllä.

8.2.1 Lainat

Tässä kohdassa esitetään lyhytaikaiset lainat.

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta

250000 Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta

Lainat julkisyhteisöiltä

251000 Lainat julkisyhteisöiltä

Lainat muilta luotonantajilta

252000 Lainat muilta luotonantajilta

252500 Lainat konserni

8.2.2 Saadut ennakot

Tässä kohdassa esitetään lyhytaikaiset saadut ennakot.

253000 Saadut ennakot

Esimerkiksi luovutettavista pysyvien ja vaihtuvien vastaavien hyödykkeistä saadut ennakkomaksut. Asuintalojen tonttien varausmaksut rakennuttajilta.

253400 Saadut vuokraennakot

253450 Palkoista perittävät vuokrat

253500 Varausmaksut

253800 Saadut ennakot määräaikaisista haudanhoitosopimuksista

253900 Saadut ennakot konserni

8.2.3 Ostovelat

Tässä kohdassa esitetään lyhytaikaiset ostovelat.

254000 Ostovelat

Ostovelkatili sisältää tilivuoden aikana vastaanotetuista hankinnoista syntyneet velat, joita ei vielä ole maksettu tavaran tai palvelun toimittajalle. Ostovelka on pitkäaikainen, jos se erääntyy toimittajalle maksettavaksi yhtä vuotta pidemmän ajan kuluttua tilivuoden päättymisestä. Jos velka erääntyy maksettavaksi useammassa erässä, on se osa velasta, joka erääntyy maksettavaksi seuraavan vuoden kuluessa, esitettävä lyhytaikaisen vieraan pääoman tiliryhmässä.

254100 Ostovelat konversio

254110 Ostovelat konserni konversio

254500 Ostovelat konserni

8.2.4 Muut velat

Tässä kohdassa esitetään lyhytaikaiset Muut velat.

255000 Verotili

Tilillä on arvonlisäveron kumulatiivinen saldo. Työnjakotaulukon mukaisesti Kipa tekee arvonlisäveroajan kuukausittain, jolla kauden arvonlisäverovelat ja -saamiset kirjataan automaattisesti tälle tilille.

Mikäli kauden arvonlisävero on velkaa, tilitettävästä arvonlisäverosta muodostuu automaattisesti maksukuukauden ensimmäiselle päivälle valmiiksi esitiliöity laskulomake ostolaskun kiertoon. (Käytäntö edellyttää, että seurakuntataloudella on vain yksi y-tunnus.)

256000 Palkkojen ennakonpidätysvelka

256100 Palkkojen lähdeverovelka

256200 Sosiaaliturvamaksuvelka

256450 Eläkemaksuvelka (1.1.2019)

256500 Työttömyysvakuutusmaksuvelka, ta

256550 Työttömyysvakuutusmaksuvelka, ps

256600 Tapaturmavakuutusvelka

256700 Ryhmähenkivakuutusvelka

256800 Jäsenmaksuvelka

256900 Ulosottomaksuvelka

257000 Arvonlisäverovelka

257001 Tavaraostojen arvonlisäverovelka

EU-tavaraostojen ja EU:n ulkopuolelta tuodun tavaran maahantuonnin tullausten arvonlisävero. Kirjauksissa käytetään alv-koodeja, joiden perusteella järjestelmä laskee ja kirjaa arvonlisäveron tälle tilille.

257002 EU palveluostojen arvonlisäverovelka**257010 Arvonlisäverovelka, kiinteistönhallintapalvelut**

Tälle tilille kirjaukset tulevat automaattisesti palkkalaskentajärjestelmästä.

257500 Vuokravakuudet (aik. Vuokratakuut)**258000 Tulojen selvittelytili**~~**258100 Yhteisvastuukeräyksen listakeräys**~~~~**258200 Yhteisvastuukeräyksen lipaskeräys**~~**Yhteisvastuukeräys ulostilitettävät**

Yv-keräykseen liittyvät seurakunnan pankkitilille virheellisesti maksetut suoritukset, jotka tilitetään viivytyksettä Kirkkopalveluille. Tilille ei kerry saldoa.

~~Ks. erillinen ohje yhteisvastuukeräyksen kirjanpito.~~

259000 Muut lyhytaikaiset velat**259900 Muut lyhytaikaiset velat konserni****8.2.5 Siirtovelat**

Tässä kohdassa esitetään lyhytaikaiset siirtovelat.

262000 Lomapalkkajaksotus**285000 Korkojaksotus****286000 Vakuutusmaksujen jaksotus****287000 Vuokraajaksotus****288000 Muut siirtovelat**

Tilille kirjataan kaikki muut siirtovelat, joille ei ole omaa siirtovelkatiliä.

289000 Muut siirtovelat konserni